

Datu kinuw-kuwa datu

Apostoles

1 Kitu nunna nga súrát ku kikaw, Teofilo, ay nekagiyán ku ngámin datu kinuw-kuwa ne Jesus, se ngámin datu nesur-súru na, nanggayát kitu inanggayát na, ²panda kitu nekálà na ka lángit. Ay kitu akkan na pikam nepappan ka lángit, ay nebílin na datu nepekagi naya Ispiritu ne Dios kadatu apostoles na nga piníli na. ³Namin-adu wa nagpassingan ne Jesus kaggída ki unag appát púlu ngalgaw nanggayát kitu nekatay na, ta senu mammuwán da nga kurug ga sibbiyág kammin. Nebàbànan na kaggída ya mepanggap kiya angngituráy ne Dios. ⁴⁻⁵Ay kinagi na pe kaggída: “Binawtisarán nakayu wala tu Juan kitun, may kídì yin, ay alubuwán nakayu win ne Dios kiya Ispiritu na,” nán na. “Díkod akkan kayu magtal-tálaw kanedi Jerusalem, panda kiya kaalubuwán nu kiya Ispiritu ne Dios, ta makaru win ya ilalbet na. Ittu tu kinagì kadakayu kitun, nga nekari ne Dios nga Ama ku,” nán ne Jesus kaggída.

Tu nepappan ne Jesus ka lángit

⁶Ay kane nagguurnung manin datu apostoles, ay nagsaludsud da ke Jesus nga nán da, “Apu, ittu idi yin ya agpapuráy mu kammin kadaya IIsrael kídì nga íli?” nán da.

⁷May nán ne Jesus kaggída, “Akkan nu rabbang ammuwán daya nìdang naya Ama ku nga mà-màwa pikam, se ya oras nga kàwa dayán. ⁸May nu maalubuwán kayu win kiya Ispiritu ne Dios, ay atán pe yin ya pannakabalin kadakayu. Díkod dakayu win ya mangibàbànan kadaya mepanggap kiyà kídì ya íli Jerusalem se kiya ngámin probinsiya Judea se kattoni probinsiya Samaria, ay se oray pe kiya ngámin giyán kídì kalawagán,” nán na.

⁹Ay kane makagi na dayán, ay siníput da nga nawe ka lángit tin. Ay kane melingad din kitu angap, ay áwan da pe yin na masingan kaggína.

¹⁰Kaggída nga maglalángad da maníput ke Jesus, ay pagkilát da ngala ya duwa nga laláki nga nakabádu ka pusà. ¹¹Ay nán datu duwa kídì,

“Dakayu wa iGalilea, tura kayu pikam maglalangngò ka lángit? E Jesus nga nawe yin ka lángit, ay umbet kammin nga ummán kiya inagsisingan nu kaggína nga nawe ka lángit,” nán da.

Tu nammatáli da kitu Judas

¹² Ay se la nga nagtálaw datu apostoles kitu bantay Olíbo nga adanni kam ka Jerusalem. Moli isa kilumitru ngala ya kadayyu na. Ay se da la nagulli kammin ka Jerusalem. ¹³ Ay kane dumatang da ka Jerusalem, ay nangaw-át da kitu amingúdu nga kuwartu wa pagdagusan da. Uwad ngámin de Pedro, Juan, James, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, se James nga an-anà ne Alfeo, Simon nga nepangágan da pe ka Zelotes ki aggúni da, se Judas nga an-anà naya isa nga James. ¹⁴ Umbet da peyang ngámin nga magguurnung nga magkarárag se datu babbay, meráman pe ye Maria nga ina ne Jesus se datu wawwági ne Jesus.

¹⁵ Ay kane isa ngalgaw, ay nagguurnung ngámin datu mangurug ke Jesus. Moli magatut se duwa púlu da. Nagsíkád de Pedro se yala nagúni nga nán na, ¹⁶ “Wawwági,” nán na, “nàwa ngin tu nepesúrat naya Ispiritu ne Dios kitu David kitun panggap kitu Judas nga ittu tu namulun kadatu naniliw ke Jesus,” nán ne Pedro kaggída. ¹⁷ “Kabulun mi tu Judas kitun, ta piníli ne Jesus nga isa kadakami nga sangapúlu se duwa nga sumeng kaggína,” nán na.

¹⁸ (Ay tu pirà a pinanangdán datu tolay kitu Judas kitu kinuwa na nga nadakè, ay negátang da kitu lusà a nagbinaán na, nga nabtaan se nebarukíki tu sinay na. ¹⁹ Nammuwán ngámin datu iJerusalem, ay díkod nepangágan da tu lusà ka Akeldama kitu aggúni da kampela ngin. Ya sarut natun, ay “Lusà Dága.”)

²⁰ “Nán na kiya libru nga Salmo panggap kitu Judas nga,

‘Mabaaw din ya balay na. Awan din magyán.’

Ay nán na pe nga,

‘Atán din sabáli pumatáli kaggína kiya ubra na,’ nán na”

nán ne Pedro.

²¹⁻²² “Ay díkod atán din meamung manin kadakami, nga isa nga nakasingan ke Apu Jesus nga linumtu win, nga mabalin pe nga mangipakammu kitu nasingan na,” nán ne Pedro. “May masápul la isa kadatu nebul-bulun kadakami peyang kitu kowad ne Apu Jesus

kadàtada, nanggayát kitu inagbaw-bawtisár natu Juan, panda kitu nekàlà ne Jesus ka lánɡit,” nán ne Pedro.

²³ Ay tútu nangikagi da ka duwa nga tolay: De Jose se Mattias. E Jose, ay nepangáɡan da pe ka Barsabbas, nga Justus kam pe. ²⁴ Ay nagkarárag da, nga nán da, “Apu, ammum ya ur-uray daya ngámin tolay, ay ipakammum mán nu iinna kadedi duwa ya píli mu, ²⁵ nga pumatáli kiya ubra se kinaapostol, nga nigsán tu Judas kane nawe ka giyán na karbangán na kampela ngin nin,” nán da. ²⁶ Ay tútu nagbibinnúnut da ngin, ay tu Matias tu nabúnut. Ay díkod aggína ngin tu neamung kadatu sangapúlu se isa nga apostoles.

Tu nekaalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios

2 Ay kane umbet tu algaw natu Pentecostes, ay nagguurnung ngámin datu mangurug ke Jesus kitu isa nga giyán. ² Pagkilát da ngala ya nadudúran nga ummán ka naggat ta báli, nga nanggayát ka lánɡit. Ummán ka negilat kitu nagyanán da nga balay tu tannug na. ³ Ay se da la nataggisaán nga napatutunán kitu ummán ka gatang naya apuy nga nasingan da. ⁴ Ay ittu tun tu nekaalubuwán da ngámin ki Ispiritu ne Dios, ay se da la nagúni ka nagbal-baláki nga aggúni nga akkan da napadán ammu, áta ya Ispiritu ne Dios tu nagpeúni kaggída.

⁵ Ay atán da napikkilán na makaDios nga Judyu ka Jerusalem, nga nanggayát kadaya ngámin giy-giyán kídí kalawagán. ⁶ Ay kane magina datu adu wa tolay tu adudúran, ay naglalbet da. Ay pagballà da tu mà-màwa, ta nagina da ngámin datu aggúni da kampela ngin, nga neúni datu mangurug ke Jesus. ⁷ Ay nasdaáwan da tutu wala, ay tutu nán da, “Di mà iGalilea dayán na magun-úni? ⁸ ay taanna, tura daya aggúni tada kampela ngin nin daya magina tada nga iúni da,” nán da. ⁹ “Dàtada, iPartia tada nga duddúma, ay daya duddúma, ay iMedia se iElam. Ay atán da pe iMesopotamia se iJudea se iCapadocia se iPonto se iAsia, ¹⁰ se iFrigia se iPamfilia se iEgipto. Ay gayát pe daya duddúma ka íli nga Libia nga adanni ka Cirene. Atán pe daya kapáda tada nga mangurug ke Dios nga iRoma, may Judyu datu mannákam datu duddúma, se akkan Judyu datu mannákam datu duddúma. ¹¹ Atán da pe iCreta se iArabia. Nagbal-baláki nga íli ya nanggayatán tada, ngamay daya aggúni tada ya magina tada kiya angngikagi da kadaya nakas-kasdáaw wa kinuwa ne Dios,” nán da.

¹²Nasdaáwan da ngámin se akkan da maaw-awátan tu nàwa. Ay tútu nán da kitu isaisa kaggída, “Nágan nád sarut nedi nga mà-màwa?” nán da.

¹³May, “Naggiinglaw kammala dayán nin,” nán datu duddúma nga mangug-og kaggída.

Tu bàbàrán ne Pedro

¹⁴Ay tútu nagsíkád de Pedro win se datu sangapúlu se isa nga kabbulun na. Ay se la nagbàbàrán ne Pedro kaggída, nga nán na kídi: “Gìnán dà mán, dakayu wa pàdà a Judyu, se ngámin kayu wa pàdà a atán kídi Jerusalem, ta atán ipakammù kadakayu. ¹⁵Dalínán nu, nu ninglaw kami, ngamay akkan, áta áwan maginglaw kadaya tolay ki alas nuwebe ki pagmakát,” nán na. ¹⁶“Ngamay idi nga nàwa kadakami, ay ittu idi yin tu kàwa natu kinagi natu Joel la maragbàbàrán kitun, nga nán na,

¹⁷‘Kinagi ne Dios nga kiya kamuddiyánan na algaw, ay alubuwán na ngámin tolay kiya Ispiritu na, nán na. Túya ibàbàrán daya annánà nu daya pekagi na. Makasingan pe daya lalláki nu kadaya piyán na nga ipassingan kaggída,

se tagimpán pe daya lal-làlákay nu daya ipatagenap na, nán na.

¹⁸Kurug mà nga ialúbu na ya Ispiritu na, nu isa ngalgaw kadaya mangikurug kaggína, oray lalláki se babbay.

Ay túya ibàbàrán da pe ya pekagi na kaggída, nán na.

¹⁹Mangipassingan pe ka nakas-kasdáaw ka lángit, se kídi kalawagán, ta atán ngámin daya dága se apuy se atù, nán na.

²⁰Maggìbat ya mata, ay ya búlán, dumgáng nga ummán ka dága, nán na, ay se yala umbet ya napatag se nadáyaw nga algaw ne Apu.

²¹Ay biyágan ne Dios ngámin daya makipàlà kaggína, nán na,” nán ne Pedro.

²²“Kapádà a iIsrael, gínán nu mán ya kagiyan ku. E Jesus nga iNazaret tu nepakammu ne Dios nga Nebon na, ta adu datu kinuwaán na nga nakas-kasdáaw, ka angngipassingan na ki pannakabalin na. Ngamay ammu nu dayanin, ta nasingan nu datu nepàwaán ne Dios kaggína. ²³Ngamay

neáwat da kadakayu nga ummán kitu napadán palánu se ammu ne Dios. Nepelansa nu tu nangipapatay nu kadatu maragbásul la tolay. ²⁴Ngamay nippà ne Dios ya turáy naya pannakatay kaggína, ay se na pinaltu, ta akkan mabalin na makapagdadágat ya pannakatay kaggína. ²⁵Ata nán natu David kídi kitun panggap kaggína:

‘Sikkaammu wà nga abul-bulunan nà peyang ne Apu,
ay túya áwan ku tutu wala ikansing.

²⁶Ay túya maganggam mà pe, se napiya pe ya uray ku,
ta innanamán ku nga

²⁷akkan na pagdudoray ya kaduduwa
kiya pagkakupannán datu kaduduwa datu natay,
se akkan na nga ipalúbus nga merup-áng ya baggi
naya piníli na nga Ibon na.

²⁸Nepakammu na pe kiyà nga mabiyág gà kammin ka áwan panda,
se maganggam mà pà nang, ta atán kiyà,’ nán na,”
nán ne Pedro.

²⁹“Kabbulun na iIsrael, kagiyan ku kadakayu, nga akkan wayya nga itu baggi tu David kampela ngin tu nán na kitun, ta aggína tu isa kadatu inagkona tada, nga natay yin. Netaman da, ay atán kam ya lúbù na kadedi nga al-algaw. ³⁰Ay gapu ta agkakagiyán ne Dios tu David kadatu pekagi na, ay díkod ammu na tu nekari ne Dios kaggína, nga pagtugawan na ka Apu nga ummán kaggína ya isa nga gakagaka na. ³¹Ay ammu na lugud ya ammaltu ne Dios kiya Ibon na kídi kalawagán, áta ittu lugud tu nán na kane nán na nga akkan merup-áng ya baggi na, se akkan pe magdadágat ya kaduduwa na kiya pagkakupannán datu kaduduwa datu natay. ³²E Jesus ya kepapannán datun na kinag-kagi natu David kadatun. Pinaltu kurug ne Dios nge Jesus, ay dakami ngámin ya nakasingan.”

³³⁻³⁵“Kídi yin, ay atán kiya padne diwanán ne Dios, nga mepangituráy kaggína. E Jesus mà tu nawe ka lángit, nga akkan itu David. Tu David mismu tu nagkuna kídi:

‘Nán ne Apu kiya Apu ku,
Magtugaw ka kídi padne diwanán ku,
panda kiya angngabà ku tutu wala kadaya kalínga mu, nán na.’
nán na.

Ay kídi yin na atán ne Jesus ka giyán ne Dios nga Ama na ngin, ay nepealúbu ne Dios kaggína ya Ispiritu na kadaya mangurug kaggína, ta

ittu tu nekari na kitun. Ay díkod ittu ya nasingan nu se nagina nu nga nàwa kanedi kadaddanen, ay ittu tunin tu Ispiritu nga nealúbu na kadakami.

³⁶ Díkod dakayu ngámin na pádà a ilsráel, maawátan tada din, nga e Jesus nga ittu tu nepelansa nu kitu krus tu Nebon ne Dios, ay se aggína ya Apu win.” Tu dayán datu nebàbànan ne Pedro.

Tu agbiyág datu nunna nga mangurug ke Jesus

³⁷ Ay kane magina datu tolay tu bàbànan ne Pedro, ay nariribù da pà nang ngin. “Kabbulun,” nán da kade Pedro, “nágan naya kuwaan mi yin,” nán da.

³⁸ Ay nán ne Pedro kaggída, “Makappoli kayu win kadaya bas-básul nu. Mangurug kayu ke Jesu-Cristo, se kayu makibawtisár, ta senu mapakawan nin daya básul nu ke Dios, ay túya alubuwán nakayu pe kiya Ispiritu na. ³⁹ Ta nekari ne Apu Dios nga ialúbu na ya Ispiritu na kadaya ngámin na maayabán na nga mangurug kaggína, dakayu se oray pe daya annána nu, se daya tolay ki ngámin kalawagán,” nán ne Pedro.

⁴⁰ Ay adu pikam datu nebàbànan ne Pedro, ay se nada tinul-tulduwán nga nán na, “Akkan kayu mepagram-ráman kadaya maragbásul la tolay kídi kalawagán,” nán na. ⁴¹ Díkod nakibawtisár datu nangurug kadatu nebàbànan ne Pedro. Ay moli tallu ríbu datu neamung kaggída kitun na algaw.

⁴² Nebul-bulun da peyang kadatu apostoles, nga nangán se nagkar-karárag, se makitù-tùgud kaggída.

⁴³ Adu datu kinuw-kuwa datu apostoles nga nakas-kasdáaw nga pangipassingan da kiya pannakabalín ne Dios, ay nasdaáwan ngámin datu tolay.

⁴⁴ Napiya tu panagbubúlun datu mangurug, ay tútu pagraramánan da ngámin datu kuw-kuwa da. ⁴⁵ Neláku da datu lusà da se datu kuw-kuwa da, se da nekípát tu báyad na kadatu ngámin na mangurug, sigun kitu kasapúlán da. ⁴⁶ Inalgaw tu panagguurnung da kitu Templo. Naganggam da pe kitu agdudúwa da nga magkakán kadatu babalay da, ta napiya pà nang ngin tu ur-uray da. ⁴⁷ Day-dayáwan da peyang nge Dios, ay pà gan ngámin pe datu tolay da. Peyang ki algaw, ay iamung ne Apu Dios kaggída ngámin datu ayabán na nga mangurug kaggína.

Tu inakadalen natu dapepe

3 Kitu isa nga algaw kane mamreg, ay nawe de Pedro se Juan kitu Templo, ta ittu tu agkarárag da. ² Ay kitu ruwáangan natu Templo nga nepangágan da ka Napiya nga Ruwáangan, ay atán isa nga tolay kitúni, nga magdapepe nanggáyát kitu nekeanà na. Inalgaw da nga bulígán nga ippan kitúni, ta senu makádang kadatu lumná kitu templo. ³ Ay kane masingan natu dapepe de Pedro se Juan nga magilalnà kitu Templo win, ay pagagngán nada. ⁴ Ay tútu nagsínang da se da bubutgán tu tolay. “Sinnan nakami,” nán ne Pedro kaggína. ⁵ Ay tútu sisínán nada, ta innanamán na nga iddán da ka pirà in.

⁶ May, “Awan ku pirà,” nán ne Pedro, “may ya atán kiyà, ay ittu ya middè kikaw. Díkod gapu ki ngágan ne Jesu-Cristo nga iNazaret, ay gumnikát ka se ka la manalen nin,” nán ne Pedro, ⁷ se na immanan tu diwanán natu tolay, se na pasikádan nin. Ay pagkilát tala nga nabílag datu bingil na ngin. ⁸ Ginumnikát tu tolay, ay se yala nanalen nin, ay nebulun pe yin kade Pedro nga linumnà kitu Templo, naglag-lagtu nga nanalen nga nagdáyaw ke Dios. ⁹ Ay nasingan ngámin datu tolay kitu nagdal-dalen na se itu nagday-dáyaw na ke Dios. ¹⁰ Ay kane malásin da nga aggína tu magtutúgaw wa begár kitu Napiya nga Ruwáangan natu Templo, ay pinagballà da se nasdaáwan da pà nang gapu kitu nàwa kaggína.

Tu bàbànan ne Pedro kitu amuwág natu Templo

¹¹ Ay tútu nanagtág datu tolay nga gummánat kade Pedro se Juan kitu sàguyáb natu Solomon kitu amuwág natu Templo, ta nasdaáwan da tutu wala kitu nàwa. Atán tu tolay nga siggagáput kade Pedro se Juan. ¹² Ay kane masingan ne Pedro datu tolay, ay nagúni nga nán na kaggída, “Kapádà a ilsráel, akkan kayu masdaáwan se akkan dakami bubutgán, ta akkan gapu kiya kinamáru mi onu pannakabalin mi kampela ngin ya namakadalen kídí ya tolay, ¹³ nu di gapu kiya pannakabalin kampela ne Dios sin. Aggína ya Dios natu Abraham se tu Isaac se tu Jacob nga inagkona tada. Pinanalen ne Dios idi ya tolay, ta piyán na nga padayáwan ne Jesus nga An-anà na. Aggína tu nedarum nu ke Pilato, se akkan nu pinagan-anu oray piyán na nga ipalawán, ¹⁴ ay akkan nu nepepalawán kaggína, oray nu ittu tu píli ne Dios nga namáru. Tu pumappatay mán

kammin tu nepepalawán nu ke Pilato. ¹⁵Pinapatay nu ya Marammiyág. May pinaltu kammin ne Dios. Ay dakami ya makekagi nga kurug ta nasingan mi. ¹⁶Ya kinaturáy naya ngágan ne Jesus ya nakapadalen kídi ya magdapepe. Ammu nu nga magdapepe kurug kitun, may masingan nu win nga makadalen nin, áta ya anngurug mi ya tallu ke Jesus ya namabílag kídi ya tolay.”

¹⁷“Ngamay ammu, kabbulun,” nán ne Pedro, “nga dakayu se datu ap-apu nu, ay akkan nu ammu tu kuk-kuwaan nu kitun. ¹⁸Ay díkod kinuwa kurug ne Dios datu nepekagi na kadatu pagbàbànanan na kitun, nga masápul nga matay ya Ibon na. ¹⁹Ay díkod makappoli kayu, se kayu mangurug gin ke Dios, ta senu ippà na daya bas-básul nu, ay ²⁰se ibon na kammin pe ye Jesus, nga ittu tu piníli na nga Nebon kadakayu kitun. Ay díkod atán peyang ngin kadakayu nga mangap-kappiya kadaya ur-uray nu. ²¹Magyán pikam me Jesus ka lángit panda kiya anngulis ne Dios kiya ngámíngámin nga ummán kitu nepekagi na kadatu píli na nga pagbàbànanan na kitun.”

²²“Nán tu Moses kitun, ‘Atán manin ibon ne Apu Dios kadakayu, nga kapáda tada nga iIsrael, nga pagbàbànanan na, nga ummán kiyà. Ay masápul nga kurugan nu ngámin daya ikagi na kadakayu. ²³Ay daya akkan mangurug kadaya ibàbànan na, ay mesibna tutu wala kadaya tolay ne Dios,’ nán natu Moses,” nga nán ne Pedro. ²⁴“Ay oray pe tu Samuel se ngámin datu pagbàbànanan ne Dios nga sumar-sarunu kaggína, ay nekagi da pe dayán na mà-màwa kídi yin na algaw.”

²⁵“Dàtada daya pútupútut datu pagbàbànanan ne Dios kitun, ay díkod meráman tada kadatu nagkakariyán de Dios se datu inagkona tada. Ta nán na kitu Abraham, nga atán kanu pagkapiyaán ngámin tolay kídi kalawagán gapu kadaya pútut na, nán na. ²⁶Díkod dàtada nga Judyu ya nunna nga nangibonán ne Dios ke Jesus nga An-anà na, ta senu masengán nitta ngámin na makappoli kadaya bas-básul tada,” nán ne Pedro nga nagbàbànan.

Tu inangnigibálud da kade Pedro se Juan

4 Kitu kaatán pikam de Pedro se Juan nga magbàbànan kadatu tolay, ay inumbet datu pappádi, se tu kapitán datu guwardiya kitu templo,

3:17 Akkan da nga ammu nga e Jesus tu Nebon ne Dios, tu piyán ne Pedro nga kagiyán.

se datu Saduceo, ² ta lùsawan da tu itù-tùgud da kadatu tolay, ta ibàbànan da nga linumtu win ne Jesus, ay díkod lumtu pe daya duddúma nga natay yin nu kuwa. ³ Ay tútu tiniliw dada, se dada nebálud, ta saludsúdán dada ngala kitu láwa na, ta gídám min kitun. ⁴ Ngamay adu kadatu naggigina kitu kinagi de Pedro se Juan tu nangurug. Moli limma ríbu da.

⁵ Kane kaláwa, nagmimíting ka Jerusalem datu apu datu pappádi se datu pangmanàman datu Judyu se datu magtù-tùgud ki lintag da, ta ittu ngámin dedi datu ap-apu datu Judyu. ⁶ Uwad pe tu Anas nga nangátu wa pádi se tu Caifas se Juan se Alejandro se ngámin datu duddúma nga lalláki nga akkobung natu Nangátu wa Pádi. ⁷ Pinagsikád da de Pedro se Juan kitu àráng da, se da saludsúdán nga nán da, “Pinaannán nu ya nangwa kiyán? Inna ya nangidde ka pannakabalin nu, onu inna nga ngágan ya inusár nu?” nán da.

⁸ Ay tútu e Pedro nga napatáyán kiya Ispiritu ne Dios, ay nán na kaggída: “Apuapu mi se mannákam, ⁹ nu ya gapu naya ammus-bustigár nu kadakami, ay gapu kitu kinuwa mi nga napiya kiya isa nga tolay ya magtakit, ay se piyán nu ammuwan nu mapaanna ya nakadalen nedi ya tolay, ¹⁰ ay ipakammu mi. Ta senu ammu nu ngámin pe, se ngámin daya páda tada nga IIsrael. Makadalen nin idi nga nagdapepe, ay magsisikád pe yin kídí àráng nu, gapu kiya pannakabalin ne Jesu-Cristo nga iNazaret, nga pinapatay nu kitun, may pinaltu kammin ne Dios. ¹¹ Ay e Jesus ya nán na kiya bàbànan ne Dios nga batu nga nigsán daya maragbalay, ngamay ittu ya nagbalin na pagligdaán naya balay. ¹² Aggína ngala ya makabalin nga mamiyág kadàtada. Awan sabáli oray inna ki ngámin kalawagán ya natudinán na mamiyág kadàtada,” nán ne Pedro.

Tu nekepalawán de Pedro se Juan

¹³ Ay pinagballà datu ap-apu daya Judyu tu kinaturad de Pedro se Juan nga summungbát kaggída, oray áwan da ádaádal se ur-úray da la nga tolay. May se dada nga nalásin nga kabulun ne Jesus da kitun. ¹⁴ Ay akkan da masungbátan de Pedro se Juan, ta nasingan da nga kurug ga nakadalen nin tu nagdapepe, nga nepagsisikád kaggída. ¹⁵ Ay tútu pinalawán da de Pedro kitu nagmimitíngán da, ay se da naggaamomanán, ¹⁶ nga nán da. “Nágan naya pamàyanán tada kaggída? Akkan tada mabalin ituláyaw tu nàwa, ta ammu ngámin da tolay ka Jerusalem nga kurug ga nakas-kasdáaw

tu kinuwa da. ¹⁷ Díkod panansingan tadada ngala. Akkan tada pebàbànan nin kaggída ki oray iinna nga tolay nge Jesus.”

¹⁸ Ay tútu kirrawán da manin de Pedro se Juan, se dada tutu wala mandáran na akkan pebàbànan se pekagi ye Jesus sin. ¹⁹ Ngamay nán de Pedro se Juan kaggída, “Damdamman nu kod, nu pì-piyán nád ne Dios nga dakayu ya ikurug mi may aggína! ²⁰ Ata akkan mabalin kadakami nu akkan mi nga ibàbànan datu nagina mi se nasingan mi,” nán da.

²¹⁻²² Ay tútu pinanansing dada manin, se dada pinapan nin. Ata akkan da ammu ya pamasílag da kaggída, ta get nu malùsaw datu tolay nga pumane kade Pedro se Juan, ta day-dayáwan da nge Dios gapu kitu nammabílag na kitu nagdapepe, nga nasurù appát púlu wa dagun na ngin.

Tu karárag datu mangurug

²³ Ay kane mepalawán de Pedro se Juan kitu agbalúdán nin, ay nawe da kitu giyán datu kabbulun da, se da nekagi kaggída datu kinagi datu apu datu pappádi se datu pangmanàman datu Judyu. ²⁴ Kane magina da, ay nekarárag da ngámin ke Dios, nga nán da kídì: “Apu, ikaw ya nangwa kiya lángit se ya lusà se ya danum se ngámin daya atán kadayán. ²⁵ Ikaw ya nagpekagi kiya Ispiritum kitu apuapu mi nga David nga bobonan mu nga,

‘Kalùsawan daya akkan Judyu we Apu,
se ur-úray pe ya asikkuwaan daya Judyu kaggína.

²⁶ Daya à-ári kiya kalawagán,
ay sissasagána da nga makigubát kaggína.
Ay maggagaddù pe daya agtuturáy nga mangalùsaw ke Apu Dios,
se magasippatay kiya Ibon na kiya kalawagán,’
nán tu David kitun.

²⁷ Ay nàwa kurug, ta naggagaddù da kídì íli Jerusalem, de Ari Herodes se Poncio Pilato se datu páda da nga akkan Judyu se datu páda mi nga ísrael, nga nagpapatay ke Jesus, nga píli mu wa An-anà mu, nga Nebon mu kídì kalawagán. ²⁸ Naggagaddù da nga nangwa kadaya ipalúbus mu nga kuwaan da se daya napadán pinalánum nga màwa. ²⁹ Kídì yin, Apu, sikkaammu ka kiya ammanansing da kadakami. Díkod sengán nakami nga bobonan mu, ta senu sittuturad kami nga mangibàbànan kiya bàbànan

---

4:20 Datu nasingan da se nagina da nga kinuw-kuwa ne Jesus ya nán na kídì.

mu. ³⁰Pabilgan mu din daya magtatakit, se mangipassingan ka pe ka nakas-kasdáaw gapu kiya pannakabalin ne Jesus nga píli mu wa An-anà mu,” nán da nga nagkarárag.

³¹Ay kane mabalin da nga magkarárag, ay naguy-guyyu tu balay nga giyán da. Ay ittu tu nekapatáyán da ngámin kiya Ispiritu ne Dios. Ay díkod áwan da aggansing ngin nga mangikagi kiya bàbànan ne Dios.

Tu napiya nga agbubúlun datu mangurug

³²Ay sissa tu uray datu mangurug ke Jesus, ay piyán da pe tu isaisa kaggída. Pagraramánan da ngámin datu kuw-kuwa natu isaisa kaggída. Ay áwan kaggída tu pagas-asissaan na tu kuw-kuwa na kampela ngin nin.

³³Nebàbànan datu apostoles datu nasingan da mepanggap kitu nelaltu ne Apu Jesus. Ay adu datu nangurug, ta niddán naya Ispiritu ne Dios da ka pannakabalin da nga mangibàbànan. Ay kinalakkán pà nang ne Dios da ngámin, ³⁴ay díkod áwan pe datu magkur-kúráng kaggída, áta nelakúwán datu duddúma datu lusà da se datu balay da, se da nidde datu naglakúwán da ³⁵kadatu apostoles. Díkod nekípát datu apostoles kadatu makasápul sigun kitu masápul da.

³⁶Uwad pútut tu Levi nga iCyprus, nga Jose tu ngágan na. May nengágan datu apostoles ka Bernabe. Ya sarut na, ay “Namáru”. ³⁷Nagláku ka lusà na, se na nawe nidde tu pirà kadatu apostoles.

Tu nagtuláyaw de Ananias se Safira

5 Ay uwad pe tolay ya nagnágan ka Ananias, ay Safira ya ngágan natu atáwa na. Nagláku da pe ka lusà da, ²may nesirù na kammin tu duddúma kitu báyard na ka kuwa na kampela ngin nin, ay se na idde tu duddúma kadatu apostoles. Sikkaammu tu atáwa na kitu kinuwa na.

³Tútu nán ne Pedro ke Ananias, “Tura ka nepeparò ke Sairu, nga pagbusidán mu ya Ispiritu ne Dios, ta nesirù mu kammin tu duddúma kitu naglakúwám kitu lusà mu. ⁴Oray kitu akkan pikam neláku tu lusà mu, ay kuwám mà kampela ngin nin. Ay kane ilákum, ay ikaw mà kampela ngin nin ya makammu kitu báyard na. Ngamay tura mu netuláyaw tu inalà mu. May e Dios ya nagbusidám, akkan na dakami,” nán ne Pedro kaggína.

⁵⁻⁶ Ay kane magina tu Ananias tu kinagi ne Pedro, ay nekalin nala nga natay. Ay datu babbagu kituni, ay nawe da inalà tu baggi na, se da kinalatkattán ka lúpus, se da nippan netaman nin. Ay ngámin datu nakagina kitu nàwa ke Ananias, ay nagansing da.

⁷ Ay kane malpás ya tallu oras, ay inumbet pe tu Safira kitu giyán ne Pedro, ta akkan na pikam ammu tu nàwa. ⁸ Ay nán ne Pedro kaggína, “Kurug nga tu idi ya naglakúwán nu kitu lusà nu?” Ay, “Ò,” nán ne Safira. “Ittu kurug yán tu naglakúwán mi,” nán na.

⁹ Ay tútu nán ne Pedro kaggína, “Tura nu nalammat nga magatáwa ya magsisim kiya Ispiritu ne Apu. Sinnam, ta atán da kiya lasi yin, datu nangitaman kitu atáwam, ay alà daka pe yin,” nán na kaggína. ¹⁰ Ay tútu dágus sala nga nekalin pe yin na natay tu Safira. Ay kane lumnà datu babbagu, ay nasingan da nga natay yin. Ay tútu binulígán da pe yin na nawe netaman nin. Netaging da kitu atáwa na. ¹¹ Díkod nagansing pánang ngámin datu mangurug se datu duddúma nga nakagina kitu nàwa.

Datu nakas-kasdáaw nga kinuw-kuwa datu apostoles

¹²⁻¹⁴ Ay datu mangurug, ay magguurnung da peyang kitu sàguyáb tu Solomon. Pàgan pánang datu tolay da, ngamay akkan meturad datu duddúma tu mebulun kaggída. Ngamay umadu mà ala nga umadu datu mangurug ke Apu nga meamung kaggída.

Adu datu nakas-kasdáaw nga nepàwa ne Dios kadatu apostoles, nga nasingan datu tolay. ¹⁵ Ay díkod nippannán datu tolay datu magtatakit kitu kalsáda. Nepiddaán dada ka káma se abà, ta senu bumílag da kanu, oray nu maaniniwíngán ne Pedro da ngala. ¹⁶ Adu pe datu tolay ya naglalbet nga naggagayát kadatu il-ileli nga adanni ka Jerusalem, nga nagilbet kadatu magtatakit se datu naar-aránan, ay bummílag da ngámin.

Tu nelallowán de Pedro se Juan kitu agbalúdán

¹⁷ Ay tu nangátu wa pádi se datu kabbulun na nga Saduceo ay nalúsaw da, ta asílan da pánang datu apostoles. Ay tútu nagpalánu da ka pamàyanán da. ¹⁸ Tiniliw dada, se dada nebálud.

¹⁹ May kane gabi, ay uwad inumbet nga anghel ne Apu, nga nawe nangilukát se nangilawán kadatu apostoles, nga nán na, ²⁰ “Mawe kayun

kiya Templo nga mangibàbànan kadaya ngámin tolay, nu mapaanna ya ammiyág ne Dios kaggída ka áwan panda,” nán natu anghel. ²¹ Ay kane magina da tun, ay nawe da kitu Templo kane marángat tu algaw win, se da nanggayát manin nga nagtùgud.

Kane din daddán, ay inumbet tu nangátu wa pádi se datu kabbulun na, nga mangmíting kadatu ngámin na ap-apu datu Judyu, se datu pangmanàman da. Ay se da paayabán datu apostoles nga atán kitu agbalúdán. ²² Ngamay áwan nadatang datu nebon da kadatu apostoles kitu agba-balúdán, ay tútu nagulli da kammin nga nawe nangikagi kitu nàwa nga nán da, ²³ “Siggigitap se sittutulbà tu agbalúdán kadakami dummatang. Ay atán kam pe ngámin datu magguwardiya, may kane lùtán mi datu gitap, ay áwan tolay kitu unag,” nán da. ²⁴ Ay kane magina natu kapitán datu guwardiya se datu apu datu pappádi tun, ay akkan da nga ammu nu pinaannán datu apostoles tu lummawán, se wà natu giyán da ngin.

²⁵ May atán inumbet nga nangidámag kaggída nga nán na, “Datu tolay nga nebálud nu, ay atán da kitu Templo nga magtùgud kadatu tolay,” nán na. ²⁶ Tútu nawe inalà natu kapitán se datu kabbulun na datu apostoles se dada iulli kammin. Ngamay akkan dada minan-mansu ta manging da, get nu ubúran datu tolay da.

Tu nangngalùsaw datu ap-apu kade Pedro

²⁷ Ay kane milbet datu guwardiya datu apostoles, ay pinagsisíkad dada kitu àràng datu ap-apu. Ay tútu inal-alngán natu nangátu wa pádi da, ²⁸ nga nán na, “Di mi mà neallang tutu wala kadakayu ya magtùgud ka panggap ke Jesus,” nán na, “may tura nu mán kammin na ibàbànan manin ki ngámin giyán kídí Jerusalem mi. Ay se tura dakami ya panangiyán nu kitu nekatay na,” nán na.

²⁹ Ay tútu sinungbátan de Pedro da, nga nán da: “Masápul la e Dios ya ikurug mi, nga akkan daya tolay,” nán da. ³⁰ “Dakayu, ay pinatay nu nge Jesus. Nepelansa nu kitu krus tu namatay nu kaggína. May ya Dios nga Dios datu inagkona tada, ay pinaltu na kammin, ³¹ se na nepangátu kane pagtugawan na ki pane diwanán na. Aggína ngin ya mangiapu se mamiyág kadåtada. Ay túya mabalin nitta pakawanan ne Dios nga iIsrael kadaya bas-básul tada, nu makappoli tada. ³² Ikagi mi dayán, áta nammuwán

mida ke Jesus. Ipakammu pe naya Ispiritu ne Dios nga ittu ya nealúbu na kadakami nga mangurug kaggína,” nán de Pedro kitu nangátu wa pádi. ³³ Díkod nalúsaw pà nang datu ap-apu kane magina da tu kinagi da, ay tútu sippatayan dada.

³⁴ May atán isa nga Pariseo nga nagnágan ka Gamaliel nga maragtùgud ki lintag. Ay pàgan pe ngámin datu tolay. Nagsíkád, se na papannan pikam datu apostoles ka lasi, ay ³⁵ se yala nagbàbànan kadatu páda na nga ap-apu. “Páda a ilsrael,” nán na, “kappiyánan nu pà nang lam-lamtan ya asikkuwaan nu kadayán na tolay. ³⁶ Ata kitu nabà-bayág gin ay inumbet tu Teudas nga nagpì-pìapu. Moli appát gatut kam datu summúrut kaggína, ngamay kane patayan datu tolay tu Teudas, ay nasip-siparà datu pasúrut, ay se da umawan pe yin. ³⁷ Ay se la inumbet manin tu Judas nga iGalilea kane magpasensus ya gubirnu. Ay adu pe datu pasúrut na, may kane patayan da, ay nasip-siparà pe yin datu pasúrut na. ³⁸ Ay ummán pe dedi ya tolay. Ya nán ku, ay bay-án tadada ngala ngin. Akkan tada an-anuwan da, ta nu akkan e Dios ya magpàwa kadaya kuk-kuwaan da, ay masip-siparà da la ngin. ³⁹ Ngamay nu e Dios ya nangibon kaggída, ay akkan tadada maábà, oray nágan naya kuwaan tada. Ay get pe nád nu Dios kammin pe ya kaguráan tada.” Ittu yán tu kinagi tu Gamaliel kadatu ap-apu. ⁴⁰ Ay kinurug da tu kinagi na.

Tútu inayabán da kammin datu apostoles, se dada sinaplit, se dada paddiyan nin nga mangibàbànan ka panggap ke Jesus, se dada papannan nin. ⁴¹ Kane lumawán datu apostoles sin, ay nagpatag da ngin, ta nán da nga nebíláng ne Dios nga mekari da nga mapal-pallà gapu kitu angngibàbànan da ka panggap ke Jesus.

⁴² Ay tútu inalgaw tu ipappan da kitu Templo se kadatu babbabalay nga magtùgud se mangibàbànan nga e Jesus ya kurug ga Nebon ne Dios.

Datu pittu nga kaseng datu apostoles

6 Ay ummadu win datu mangurug ke Jesus. Ngamay kane isa ngalgaw win, datu Judyu nga Griego ya aggúni da, ay nadakè tu ángat da kadatu Judyu wa Hebreo ya aggúni da, gapu ta maawigán kanu datu bubbúkud da babbay kaggída, kitu inalgaw nga agkípát datu apostoles kitu pirà. ² Díkod inayabán datu apostoles ngámin datu mangurug, se da nán kaggída, “Nadakè nu dakami ya pagkipátan nu kiya pirà, ta akkan mi

matagammu ya mangibàbànan kiya bàbànan ne Dios,” nán da. ³“Ay díkod napiya, wawwági, nu magpíli kayu ka pittu kadakayu, ta senu aggída ngin daya pagkipátan mi kiya pirà. Masápul nga namáru se nasírib da, se itur-turayán naya Ispiritu ne Dios da. ⁴Nu dakami, magbàbànan nala se magkar-karárag ya kuwaan mi,” nán datu apostoles.

⁵Ay piyán ngámin datu mangurug tu nekagi da. Díkod tu dedi datu piníli da: E Esteban ya isa. Naligda ya angngurug na, se iturayán naya Ispiritu ne Dios. Nge Felipe pe se e Procoro se Nicanor se Timon se Parmenas se Nicolas nga iAntiokia. E Nicolas, ay akkan Judyu datu mannákam na, ngamay nag-Judyu. ⁶Ay se da nilbet dayán na lalláki ka giyán datu apostoles. Ay neparotun datu apostoles datu íma da kitu úlu da se dada nga nekarárag.

⁷Ay umaduadu win datu nakagína kiya bàbànan ne Dios. Ummadu pe datu mangurug ke Jesus ka Jerusalem, ay adu pe kadatu pappádi tu nangurug.

Tu nanniliw da ke Esteban

⁸Gapu kitu nesisseng ne Dios kitu Esteban se tu pannakabalin na nidde ne Dios kaggína, ay adu datu nasingan datu tolay nga nakas-kasdáaw nga kinuw-kuwa na. ⁹Ngamay datu duddúma nga mimbru kitu sinagoga nga nepangágan da ka “Sinagoga datu Nawayaán nga Asassu”, ay lùsawan da tu nebàbànan ne Esteban kitu sinagoga da. Ay díkod nakipal-palagmán da kaggína, aggída se datu duddúma nga Judyu nga iCirene se iAlejandria se iCilicia se iAsia. ¹⁰May akkan da nga napalagmanán tu kinagi ne Esteban, ta ya Ispiritu ne Dios tu nangidde kitu sírib na.

¹¹Díkod nesirù datu nangipar-parut da kadatu duddúma nga tolay, nga mangikagi nga nagína da tu Esteban nga nangug-og ke Dios se kitu Moses. ¹²Pinar-parut dada nga malùsaw kitu Esteban datu tolay se datu pangmanàman da, se datu maragtùgud ki lintag. Díkod tiniliw da, se da idarum kadatu ap-apu da. ¹³Nangalà da kadatu sistígu da nga pamasàbuwan da kitu bàbànan tu Esteban. Ay nán da, “Idi ya tolay, ay áwan na nga sínang mangikagi ka nadakè panggap kiya Templo ne Dios se kiya lintag tu Moses. ¹⁴Se nagína mi tu kinagi na, nga e Jesus nga iNazaret, ay dadàlan na kanu ya templo se ussan na ngámin kanu datu nepepagangay tu Moses kadàtada,” nán datu pinagbusid da.

¹⁵ Kinasisinnán datu apuapu nge Esteban. Ay nasingan da nga tu murang ne Esteban, ay ummán ka dumiláng nga ummán ki murang anghel.

Tu bàbànan tu Esteban

7 Ay se la nepamutù natu nangátu wa pádi ke Esteban nu kurug datu kinag-kagi datu nagsistígu.

² Ay summungbát tu Esteban nga nán na: “Mannákam se kabbulun,” nán na, “ginaan dà mán. Kitu nunna nga algaw, ay nagpassingan ya nadáyaw wa Dios kitu Abraham nga apuapu tada kitu kowad na pikam ka Mesopotamia, kitu akkan na pikam nagyán ka Haran. ³ Ay nán ne Dios kaggína, ‘Panáwan mu ya íli mu se daya akkobung mu, ta mawe ka ka sabáli nga íli nga itùgud ku kikaw,’ nán ne Dios kitu Abraham.

⁴ Ay díkod nagtálaw ka íli Caldea se la nawe nagyán ka íli Haran. May kane matay tu ama na nga netalungkiwid na, ay pinagtálaw manin ne Dios kitúni, ay se la nawe kídi lusà nga giyán tada ngi. ⁵ May áwan pikam oray bittì ala kiya lusà kídi tu nepakin-kuwa ne Dios kaggína kitun. Ngamay nekari ne Dios nga ipakin-kuwa na kaggína idi nga lusà se kadaya gakagaka na, oray áwan na pikam an-anà kitun. ⁶ Kinagi ne Dios nga mepagíli kanu daya gakagaka na ka sabáli íli. Asassuwan dada kanu kiyán na íli, ay pal-palakkan dada ka appát gatut dagun. ⁷ Ngamay panísan ne Dios daya mangasassu kaggída, ay se nada pagtaláwan kanu daya gakagaka tu Abraham, ay se da magulli kammin kiddi ya lusà nga magday-dáyaw win ke Dios, nga nán na kitu Abraham. ⁸ Ay se la pinakúgit ne Dios ngámin datu annánà da nga lalláki, ka panamdammán da kitu nagtulágan da se de Dios. Díkod kinúgit natu Abraham tu an-anà na nga Isaac kitu mekawalu nga algaw na panda kitu nekeanà na, ta ittu tu nebílin ne Dios kaggína. Ay kinúgit pe tu Isaac tu an-anà na nga Jacob, ay ummán pe tu Jacob, kinúgit na pe datu sangapúlu se duwa nga annánà na, nga in-inagkona tada ngámin,” nán tu Esteban.

⁹ “May datu in-inagkona tada nga annánà natu Jacob, ay asílan da tu Jose nga udiyán da. Ay tútu neláku da, ay nippan da nga inasassu ka Egipto, ngamay binul-bulun ne Dios, ¹⁰ ay sinengán ne Dios kadatu ngámin na kapar-parigátan na. Ay sinengán na pe kane makisángu kitu Faraon nga ári datu iEgipto. Ay kane mammuwán natu ári nga nasírib se

namáru tu Jose, ay aggína tu nippáy na nga gobernador ka Egipto, ay se aggína pe tu pinagtagasingan na kadatu ngámin kuw-kuwa na.

¹¹ Ay kane magulát datu tolay ka Egipto se Canaan nga nagyanán de Jacob nga inagkona tada, ay naparigátan da ngámin. Awan pakasmàán datu inagkona tada ka kanan da. ¹² Ngamay kane magína natu Jacob nga atán pikam nga makkán ka Egipto, ay nebon na datu annánà na nga in-inagkona tada, nga mawe magkálap. ¹³ Ay kitu mekàduwa nga nepappan da, ay nagpakammu tu Jose kadatu wawwági na. Ay ittu pe yin tu inakammu natu Faraon kadatu wawwági tu Jose se tu ama na. ¹⁴ Ay díkod nebílin tu Jose kitu Jacob nga ama na se ngámin datu akkobung na se datu pan-pane na nga umbet da ka Egipto. Pittu púlu se limma da ngámin. ¹⁵ Ay tútu nawe de Jacob ka Egipto, ay kattoni pe yin tu natayán da se datu annánà na nga inagkona tada. ¹⁶ Ngamay netaman da kammin ngámin kitu agtamnán na ginátang tu Abraham kadatu annánà natu Hamor ka íli Shekem, nga nag-agyanán tu Jacob kitun,” nán ne Esteban.

¹⁷ “Ay kane din tagay pagullian ne Dios sin datu in-inagkona tada kídí lusà tada nga ummán kitu nekari na kitu Abraham kitun, ay ummadu da la nga ummadu ¹⁸ panda kitu inagturáy natu isa nga ári ka Egipto nga akkan makammu win kitu Jose. ¹⁹ Ay díkod nagraw-rawtán na datu kamungayán tada, ay se na pinalsuwán datu inagkona tada, nga akkan manarakan kadatu annánà da, ta senu matayán da.”

²⁰ “Ay ittu tun tu nekeanà tu Moses nga napiya tutu wala ki agsisíngan ne Dios. Nesirusirù datu mannákam na tu nagtaranan da kaggína ka tallu búlán kitu balay da. ²¹ Ay kane akkan da nga mesirù in, ay nippà da. Ay nasmà natu an-anà tu Faraon nga babay, ay inalà na, se na tinagábu. ²² Ay díkod kane umab-abay tu Moses, ay tinùgúdán datu iEgipto kadatu ngámin na ammuammu da. Ay nagbalin ka nalaing nga magbàbànan se nasírib kadatu ngámin na kuk-kuwaan na.”

²³ “Ay kane appát púlu dagun tu Moses sin, ay nalammat na tu mawe nga maggagáyam kadatu páda na nga iIsrael. ²⁴ May kane masingan na tu isa nga kamungayán na nga pagpang-pangsán natu isa nga iEgipto, ay nigdù na se na nebalat, ay napatay na tu iEgipto. ²⁵ Dalínán na nu nammuwán datu páda na nga aggína ya ibon ne Dios nga kagdù da, ngamay akkan. ²⁶ Ta kane kaláwa manin, ay atán da manin dinatang na nga duwa nga magsáwad nga kapáda na nga iIsrael. May iniwadán

nada, nga nán na, ‘Kabbulun, tura kayu magpatay, ay magwagi kayu,’ nán na. ²⁷ May nesùlin natu napangas tu Moses, nga nán na, ‘Tura la ikaw ya aggintu-tuldu nga mangiapu kadakami ta!’ nán na kitu Moses. ²⁸ ‘Asippatayan nà pe, nga ummán kitu kinuwám kitu iEgipto kagedamen?’ nán na. ²⁹ Ay kane magina tu Moses tu kinagi na, ay nagtálaw nga nawe nagyán ka íli Midian. Ay nangatáwa pe yin kattoni, ay nakapútut ka duwa nga lalláki,” nán ne Esteban.

³⁰ “Ay kane appát púlu dagun tu Moses ka Midian nin, ay uwad anghel ne Dios nga nagpassingan kaggína kitu apuy natu maggatagatang nga kaykayu kitu kowad na kitu ir-ir-er kitu pungut tu bantay Sinai. ³¹ Ay kane masingan tu Moses tun, ay nasdaáwan. Ay kane adanniyánan na nga sinnan kuma, ay nagina na tu úni ne Apu Dios ³² nga nán na, ‘Iyà ya Dios datu inagkona mu.’ ‘Dios nà tu Abraham, se tu Isaac se tu Jacob,’ nán na. Ay nagtartartar tu Moses kitu ansing na. Ay tútu akkan na meturad sinnan.”

³³ “Ay nán na kitu Moses, ‘Ippà mu ya sapátus mu, ta napatag ya lusà a giyán mu wi,’ nán ne Dios. ³⁴ ‘Nasingan ku tutu wala ya amal-pallà da kadaya tolay ku ka Egipto. Nagina ku pe ya agpannakit da. Ay túya inumbet tà nga mangitálaw kaggída ngin. Ay ikaw, Moses, ya ibon ku ka Egipto,’ nán ne Dios kitu Moses,” nán ne Esteban.

³⁵ “Ay díkod tu Moses sin tu nebon ne Dios nga mangwaya, se mangiapu kadatu inagkona tada. Aggína kam tu lùsawan da nga mangiapu kaggída, ta nán da kitun nga, ‘Tura la ikaw ya aggintu-tuldu nga mangiapu kadakami ta!’ nán da. Ngamay aggína tu nagpassingannán natu anghel kitu maggatagatang nga kaykayu. ³⁶ Díkod tu Moses tu nangitálaw se mangiapu kadatu inagkona tada ka Egipto. Adu datu nakas-kasdáaw nga kinuw-kuwa na kitu kaatán da kam ka Egipto, se itu inannalen da nga dumalákit kitu Daggáng nga Bebay, se itu nakadalidalen da kitu ir-ir-er ka appát púlu wa dagun. ³⁷ Tu idi nga Moses kam pe tu nangikagi kadatu in-inagkona tada nga ísrael, nga atán manin ibon ne Dios kaggída, nga pútupútut da, nga mangibàbànan ka panggap kaggína, nga ummán kitu inangngibon na kaggína. ³⁸ Kadatu nagguurnung nga inagkona tada kitu ir-ir-er, ay tu Moses tu nangagiyán ne Dios kadatu lin-lintag na ka bantay Sinai kitu nangngamomán natu anghel kaggína. Ay ittu datun na lin-lintag ya nidde na kadåtada ngin,” nán ne Esteban.

³⁹“Ngamay akkan ikur-kurug datu in-inagkona tada tu Moses, ay lùsawan da ngin. Ay tútu kitu uray da, ay nagulli da kammin ka Egipto. ⁴⁰Ay tútu nán da kitu Aaron na pádi da, ‘Pangwa nakami kadaya sinan diy-diyos mi nga mangabul-bulun kadakami. Ta ya Moses kiyán na nangitálaw kadakami ka Egipto, ay akkan mi ammu win ya napà-pàyanán na,’ nán da. ⁴¹Ay ittu tu inangwa da ka sinan báka, nga ittu tu tug-tugnan da. Nagsay-am da ka agpatag da gapu kitu kinuwa da kampela ngin. ⁴²Ngamay pinagdudoray ne Dios da la ngin na magday-dáyaw kadaya mata, se búlán, se daya bittuwan. Ay tu pe idi tu nepekagi ne Dios kitu pagbàbànanan na kitun, kitu inagkuna na nga:

‘Dakayu wa iIsrael!

Kitu appát púlu wa dagun nga nag-agyán nu kitu ir-ir-er,
ay akkan nga Iyà tu nagbas-basuwán nu,’

nán na,

⁴³‘nu di datu sinan diy-diyos nga kinuwa nu.

Inag-agtu nu mà tu bab-balay natu diy-diyos nu nga Moloc,
se itu sinan bittuwan natu diy-diyos nu nga Refan.

Ay díkod pagtaláwan takayu kiya lusà nu, panda kiya íli
ka padne kattoni ka Babilonia,’

nán natu nepekagi ne Dios kitu pagbàbànanan na
kitun,” nán ne Esteban.

⁴⁴“Ag-agtu datu inagkona tada kitu kowad da ka ir-ir-er tu nengágan da ka balay ne Dios, nga nàwa nga ummán kitu nebílin ne Dios kitu Moses nga kàwa na nga nepasingan na kaggína. ⁴⁵Ay kane mabà-bayág gin, ay inag-agtu da pe tun na balay ne Dios kitu nelalbet de Joshua kídi lusà tada ngin. Ay ngámin datu tolay nga napadán kitúni, ay pinàpur ne Dios da. Ay díkod tu balay ne Dios, ay uwad kam kadatu inagkona tada panda kitu inagbalin tu David ka ári da. ⁴⁶Ay pàgan pà nang ne Dios tu David. Díkod nekarárag natu David ke Dios, nga Dios natu Jacob, nga nu mabalin, ay pangwa na ka Templo nga ittu ya balay na. ⁴⁷Ngamay tu Solomon nga an-anà na tu nangwa, akkan aggína,” nán ne Esteban.

⁴⁸“May e Dios, ay akkan mà wayya mag-agyán kadaya binalay tolay yala, nga ummán kitu nepekagi ne Dios kitu isa nga pagbàbànanan na kitun, nga nán na:

⁴⁹‘Lángit ya pagtutúgawán ku,
ay kalawagán ya pagdadam-án ku.

Ay ummán nád naya balay nga kuwaan nu wa pára kiyà?
 Ay se wà ummán nád ya kuwaan nu nga pagimangán ku?
⁵⁰Ay iyà mà ya nangwa ki ngámin kadayán’

Ay ittu dayán datu nepekagi ne Dios kitun,” nán ne Esteban.

⁵¹Nán ne Esteban kadatu ap-apu datu Judyu: “Nanganna agpà ya kinasúkir nu nga tolay ta!” nán na. “Inagkulnit naya uray nu win se nagbangngag kayu pe yin! Ta tura nu kalúsawan daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios, nga ummán kitu kinuwa datu in-inagkona tada. ⁵²Atán kadi oray isa kadatu pagbàbànanan na kitun ya akkan pinal-pallà datu inagkona tada. Pinatayán da datu nangibàbànan kiya ilalbet naya namáru wa An-anà ne Dios. Ay kídi yin, ay dakayu ya nangipatiliw se nangipapatay kaggína. ⁵³Dakayu daya nangiddanán ne Dios kadatu lin-lintag na, may tura mán kammin na dakayu daya akkan mangikurug kadatun,” nán tu Esteban kitu nangátu wa pádi.

Tu nammatay da ke Esteban

⁵⁴Ay kane magína datu ap-apu datu Judyu datu kinag-kagi natu Esteban, ay magngar-ngarasiyat da ta nakarungat da pà-pànang ngin. ⁵⁵May napatàyán tu Esteban ki Ispiritu ne Dios. Ay kane maglángad ka lángit, ay nasingan na ya diláng ne Dios, ay se nasingan na pe ye Jesus nga atán kitu padne diwanán ne Dios. ⁵⁶“Sinnan nu kod. Nalùtán ya lángit tin,” nán ne Esteban, “ay atán ne Jesus nga magsisíkad ka padne diwanán ne Dios,” nán na.

⁵⁷May impután da datu talínga da, se da sar-saráwan ne Esteban, se da nga dummarup ngámin kaggína, ⁵⁸se da dinugkam nga ilawán kitu íli, se da tinùtoán. Ay datu binon datu ap-apu nga magtùtò ke Esteban, ay nebansi da datu bádu da kitu isa nga bag-bagu nga nagnágan ka Saul.

⁵⁹Kaggída nga magtùtò kitu Esteban, ay nagkarárag nga nán na, “Apu Jesus, alá mu ya kaduduwà,” nán na. ⁶⁰Ay se yala nga nagpalintud, ay se na nán nga nepáuy ya “Apu, akkan muda pabasúlan kadaya kuk-kuwaan da,” nán na, ay se yala natay yin.

8 Datu napikkilán nga nadiosán nga lalláki datu nagsángit tutu wala kitu Esteban, ay se aggída pe tu nangitaman kaggína. Ay nagangammán ne Saul tu nammatay da kitu Esteban.

Kitun na algaw, ay nanggayát tu nekapal-pallà pà nang datu mangurug ke Jesus ka Jerusalem. Nepariparit da ki ngámin probinsiya daya Judea se Samaria. Tittu datu apostoles datu nabansi ka Jerusalem.

³Ay e Saul, ay piyán na dadàlan tu bungguy datu mangurug ke Jesus. Linnà na datu babbabalay da se na nga tiniliwán datu lalláki se babbay nga mangurug, se nada ibalúdán.

Nge Simon nga durarákit

⁴Ay datu mangurug nga nepariparit, ay nawe da kadatu il-íli nga nangibàbànán kiya mepanggap ke Jesus. ⁵E Felipe tu isa kaggída. Aggína tu nawe kitu isa nga íli ka Samaria nga nangibàbànán nga e Jesus tu Nebon ne Dios. ⁶Napiya pà nang tu naggigina datu adu wa tolay kadatu kinag-kagi na, ay nasingan da datu nakas-kasdáaw nga kinuw-kuwa na. ⁷Ata adu kadatu tolay tu makas-asáraw kitu agtálaw datu áran kaggída, se adu pe datu naagásan na pílay se magdapepe. ⁸Ay tútu naganggam pà nang datu tolay kitun na íli. ⁹Uwad isa nga durarákit kitúni nga íli nga pinasdaáwan na datu iSamaria gapu kitu laing na. Simon tu ngágan na, ay nán na nga naturáy. ¹⁰⁻¹¹Ay pinatag da ngámin, oray nágan na nga tolay kitúni, áta nabayág nada ngin na pinasdaáwan kadatu kuk-kuwaan na. Ginán da pà nang datu kagiyán na, ta nán da nga, “Atán kaggína ya kurug ga pannakabalin ne Dios,” nán da. ¹²May kane mangurug da kadatu nebàbànán ne Felipe panggag ke Jesu-Cristo se kiya anngituráy ne Dios, ay adu wa lalláki se babbay tu binawtisarán na. ¹³Ay oray pe tu Simon, ay nangurug pe. Ay kane makibawtisar pe, ay nebul-bulun kitu Felipe, ay nasdaáwan kadatu nakas-kasdáaw nga nas-asingan na.

¹⁴Ay kane magina datu apostoles ka Jerusalem nga nangurug datu iSamaria kiya bàbànán ne Dios, ay nebon da de Pedro se Juan nga mawe ka Samaria. ¹⁵Ay kane dumatang da, ay nekarárag da datu mangurug ke Jesus, ta senu maalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios, ¹⁶ta oray nu nabawtisarán da ngin kane mangurug da ke Apu Jesus, ay akkan da pikam naalubuwán kiya Ispiritu ne Dios. ¹⁷Ay kane iparotun datu apostoles datu íma da kaggída, ay naalubuwán da ngin kiya Ispiritu ne Dios.

¹⁸Ay kane masingan ne Simon nga naalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios kane iparotun datu apostoles datu íma da kaggída, ay kinagi na nga iddán

---

8:13 Ya nán na kídí, ay datu kinuw-kuwa ne Felipe nga nakas-kasdáaw.

nada ka pirà, se na nán, ¹⁹“Iddán dà mán pe kiyán na pannakabalin,” nán na, “ta senu oray iinna ya pangiparotunán ku ki ímà, ay maalubuwán pe kiya Ispiritu ne Dios,” nán na.

²⁰Ngamay nán ne Pedro kaggína, “Metangasidug ka kiya pirà mu ka impiyernu, ta dalínán mu nu mabayádam ya pagkallà ne Dios. ²¹Awan mu keramánan kiya kuk-kuwaan mi, ta ammu ne Dios nga akkan napiya daya lam-lamtan mu. ²²Makappoli ka lugud, se mu ikarárag ke Apu nga pakawanan naka din kiyán na nadakè a lam-lamtan mu, ²³áta melásin ku ya kinadakè naya uray mu gapu ki ásil, se ammù nga naturáy pikam ya panagbas-básul kikaw,” nán ne Pedro ke Simon. ²⁴Tútu, “Ikarárag dà mán lugud ke Apu, ta sen áwan din màwa kiyà kadatu kinagi mu,” nán ne Simon kaggída.

²⁵Ay kane mabalin de Pedro se Juan nin nga mangikagi ka mepanggap kitu angngurug da se mangibàbànan kattoni ka mepanggap ke Apu Jesus, ay nagulli da kammin ka Jerusalem. Ay nebàbànan da pe ya mepanggap ke Jesus kadatu adu wa liniwánan da nga babalay ka Samaria.

Tu inagbawtisár natu upisiyál nga iEtiopia

²⁶Ay uwad isa nga anghel ne Apu nga nangamomán ke Felipe nga nán na, “Mawe ka kitu kalsáda ki ir-ir-er ka allod nga gayát ka Jerusalem nga mameyag ka íli Gaza,” nán natu anghel. ^{27–28}Ay tútu nawe ye Felipe yin. Ay atán isa nga upisiyál nga iEtiopia kitúni nga gayát ka Jerusalem nga nagday-dáyaw ke Dios, nga mameyag gin ka balay da. Aggína tu sareru natu Candace nga apu ka Etiopia nga babay. Ay magtutúgaw kitu takay na nga magbása kitu libru natu Isaias nga pagbàbànan ne Dios kitun. ²⁹Ay se yala nán natu Ispiritu ne Dios ke Felipe, “Umadanni ka kiya takay na, se kala mebulun kaggína,” nán na.

³⁰Ay tútu sinimát ne Felipe se la nga umadanni kaggína. Ay nagina na nga magbas-bása kitu libru nga nesúrat tu Isaias. “Maawátam ya bas-basám?” nán ne Felipe kaggína. ³¹“Akkan lugud, ta áwan mangitùgud kiyà,” nán na. Ay tútu pinagtakay na nge Felipe se da nagtaging. ³²Ay nán na kídi tu nesúrat nga bas-basáan natu iEtiopia:

“Aggína, ay árig na ya karneru nga inalà da ki agpartiyán,
se árig na pe ya urbun karneru nga di magun-úni
nu ippaán da ya dùdut na,

áta akkan pe ya magun-úni.

³³ Neap-appat da se da pe pinabásul,
oray áwan na nga básul.

Awan makekagi panggap kadaya pútupútut na,
ta pinandanán da ngin tu biyág na ked kalawagán ni,”
nán natu nesúráta natu Isaias kitun.

³⁴ Ay nán tu upisiyál ke Felipe, “Inna tu nán natu pagbàbànanan ne Dios kiyán, baggi na nád, onu sabáli kampela ngin?” nán na ke Felipe.

³⁵ Tútu nagúni ye Felipe. Kitun na nesúráta nga bàbànan ne Dios nga nabása tu nangigayatán na nga nangibàbànan ka mepanggáp ke Jesus kaggína.

³⁶ Kaggída nga magdal-dalen, ay atán nasingan da nga danum. Ay nán natu upisiyál, “Ye tu danum mi. Akkan ku nád mabalin ya mabawtisarán nin?” nán na. ³⁷ May nán ne Felipe, “Mabalin a, nu mangurug ka tutu wala ke Jesus,” nán na. “Kurugan ku nga e Jesus ya An-anà ne Dios nga Nebon na,” nán natu upisiyál. ³⁸ Tútu pinagsínang natu upisiyál tu takay na, ay se da nga nawe nga duwa kitu danum. Ay binawtisarán ne Felipe pe yin. ³⁹ Ay kane gumádang da, ay natàawan nala nge Felipe ta netálaw naya Ispiritu ne Dios. Ay tútu áwan nasingan natu upisiyál kaggína ngin, ngamay sippapatag gala nga rinumbuwát nga mawe manin.

⁴⁰ Ay nu e Felipe, ay atán nin ka íli Azotus. Ay nebàbànan na ya mepanggáp ke Jesus kadatu ngámin il-íli nga dinalen na, panda kitu nedaddatang na ka Cesarea.

Tu inangngurug ne Saul ke Jesus

9 Ay nu e Saul, ay ù-údan na pikam patayan datu mangurug ke Apu Jesus. Nawe kitu nangátu wa pádi ² nga magpàwa ka súrát nga mangiam-ammu kaggína kadatu sin-sinagoga ka íli Damasco, ta senu mabalin na ya magtiliw nu atán masmà na nga mangurug ke Jesus, nga lalláki se babbay, ta piyán nada nga ippan kammin nga ibálud ka Jerusalem.

³ Ay kane atán nin kitu dálen nga adanni yin ka Damasco, ay pinagkilát na ngala kitu giyán na ya diláng nga gayát ka lángit. ⁴ Ay tútu nekálin nala kitu lusà. Ay uwad úni nga nagína na, nga nán na kaggína, “Saul, Saul, tura nà pal-palakkan ta!” nán na. ⁵ “Iin ka, Apu,” nán na, “Iyà e Jesus

---

8:33 Onu, “áwan da pagbàbànanan na pútut na.”

nga pal-palakkan mu,” nán natu úni. ⁶“Ngamay gumnikát ka, ta mawe ka ngin kiya íli. Ay mammuwán mu wala ngin nu nágan naya ipàwà kikaw,” nán ne Jesus kaggína.

⁷Ay datu kabbulun ne Saul, ay akkan da nga nakoni, ta nagina da tu úni, may áwan da nga nasingan nga tolay. ⁸Ay tútu ginumnikát te Saul lin, may akkan tutu wala makasingan oray nu maglaladdáng. Ay díkod binaybay da nga nippan ka Damasco. ⁹Tallu ngalgaw na nga akkan nakasingan, se akkan nangán se umminum.

¹⁰Ka Damasco, ay atán isa nga mangurug ke Jesus nga nagngágan ka Ananias. Ay nagpatagenap nge Apu Jesus kaggína nga nán na, “Ananias,” nán na. “Inna, Apu,” nán pe ne Ananias kaggína. ¹¹“Mawe ka ngin kiya natúnung nga kalsáda, ay se mu sapúlan ya isa nga tolay nga iTarsus nga nagngágan ka Saul, nga atán kiya balay ne Judas. Atán na makakar-karárag kídí,” nán ne Jesus ke Ananias. ¹²“Nepakammu ku win kaggína nga atán umbet nga isa nga tolay nga nagngágan ka Ananias nga mangiparotun ki íma na kaggína, ta senu makasingan kammin,” nán na.

¹³Ngamay nán ne Ananias, “Adu ya nakaginaán ku win, Apu, kadatu adu nga kinuw-kuwa ne Saul nga nadakè kadatu tolay mu ka Jerusalem,” nán na. ¹⁴“Ay pebalúdán pe datu pappádi kaggína daya ngámin makiapu kikaw ka Damasco,” nán ne Ananias.

¹⁵Ngamay nán ne Apu Jesus kaggína, “Mawe ka, ta aggína ya piníli nga pangipakammuwán ku kiya mepanggap kiyà kadaya akkan Judyu se kadaya à-ári se kadakayu pe nga iIsrael. ¹⁶Ay ikagì pe kaggína nu wà ummán naya kaparigátan na, gapu kiya angngurug na kiyà,” nán ne Jesus ke Ananias.

¹⁷Ay díkod nawe tu Ananias sin. Ay linumnà kitu balay nga giyán ne Saul, ay se na iparotun tu íma na kaggína nga nán na, “Wagi Saul, e Apu Jesus ya nangipàrob kiyà kídí. Aggína tu nagpassingan kikaw kitu kalsáda kitu ammeyag mu kanedi. Nebon nà kídí, ta senu makasingan ka kammin, se maalubuwán ka pe kiya Ispiritu ne Dios,” nán ne Ananias ke Saul. ¹⁸Ay dágus sala nga ummán ka atán sìsì nga nippà kitu mata na, ay makasingan kammin pe yin. Ay tútu nakibawtisár pe yin, ¹⁹se yala nga nangán. Ay tútu bummílag kammin.

Tu nangngibàbànán ne Saul ke Jesus ka Damasco

Nebul-bulun ne Saul ka nabà-bayág ga al-algaw kadatu mangurug ka Damasco, ²⁰ ay se yala nga nawe kadatu sin-sinagoga nga nagbàbànán nga nán, “E Jesus ay An-anà ne Dios,” nán na. ²¹ Ay pinagballà ngámin datu nakagína kaggína, nga nán da, “Di mà aggína tu nagpatay kadatu makiapu ke Jesus ka Jerusalem kitun,” nán da. “Ay di mà ittu pe ya gákat na kanedi, ya magtiliw kadaya mangurug ke Jesus, ta senu ippan nada kammin kiya giyán datu apu datu pappádi?” nán da. ²² Ay napágus lugud agpà in tu agbàbànán ne Saul. Ay datu Judyu ka Damasco, ay akkan da masungbátan nin, gapu kitu kinalaing na nga mangilaw-lawág nga e Jesus tu Nebon ne Dios.

²³ Ay kane din mabayág gala ngin na al-algaw, ay pinalánu datu Judyu nga patayan nge Saul, ²⁴ may nammuwán na. Algaw se gabi, ay idaggán da peyang kadatu dadnuwáangan natu íli, ta patayan da. ²⁵ May kane isa nga gabi, netakay datu kabbulun na ka sinan balúláng nga karatay, se da nga neabáyun na nepudsar kitu pane lasi kitu darupírip natu íli.

Tu kowad ne Saul ka Jerusalem

²⁶ Ay kane dumatang nge Saul ka Jerusalem, ay piyán na tu mebul-bulun kadatu mangurug kitúni, ngamay mansing da kaggína, ta akkan da kurugan nga kurug ga mangurug gin. ²⁷ May binulun ne Bernabe, se na neam-ammu kadatu apostoles se na pe nepakammu kaggída tu nakasingan ne Saul ke Apu Jesus kitu kalsáda, se itu nangamomán ne Jesus kaggína. Kinagi na pe tu kinaturad ne Saul nga nangibàbànán kitu mepanggap ke Jesus ka Damasco. ²⁸ Ay tútu nebul-bulun nin ne Saul kaggída ka Jerusalem. Naturad pe nga mangibàbànán ka mepanggap ke Apu Jesus. ²⁹ Nakisuw-suwáy pe kadatu Judyu nga Griego tu aggúni da, may tútu asippatayan da. ³⁰ May kane mammuwán datu kabbulun na, ay nawe da nga netulud ka Cesarea, se da pinapan ka íli Tarsus.

³¹ Ay áwan kam pe yin ya pakariribuán datu mangurug ki ngámin Judea se Galilea se Samaria. Ay lumigda tu angngurug da se umadu pe datu mangurug, ta pàgan da ngin ne Apu, se sumeng pe ya Ispiritu ne Dios kaggída.

Tu kowad ne Pedro ka Lidda se Joppa

³²Ay e Pedro, ay nawe naggagáyam kadatu mangurug kadatu nagbal-baláki nga giy-giyán. Ay kitu isa ngalgaw, ay nawe pe naggagáyam kadatu tolay ne Dios ka íli Lidda. ³³Kattoni, ay nasingan na ya isa nga magdapepe nga nagnágan ka Eneas. Walu dagun na ngin nga akkan makabángun. ³⁴Ay nán ne Pedro kaggína, “Eneas, gumnikát ka ngin, ta agásan naka ngin ne Jesu-Cristo. Lukútam ya abà mu win,” nán na. Ay dágus pe yala nga ginumnikát tin tu tolay. ³⁵Ay nasingan ngámin datu iLidda se iSaron, tu nekaagásan natu tolay, ay tútu nangurug da ngámin nin ke Apu Jesus.

³⁶Ay uwad pe isa nga babay nga mangurug ka íli Joppa nga nagnágan ka Tabita, nga Dorcas kiya aggúni Griego. Namáru pà nang, se adu datu pagkallà na kadatu napubri. ³⁷Ay kitu kowad ne Pedro ka Lidda, ay nagtakit te Tabita, se la natay. Dinígut da tu baggi na, se da netádag kitu amingúdu wa kuwartu. ³⁸Ay gapu ta adanni ya Lidda ka Joppa, ay nangibon da ka duwa nga tolay nga mawe mangayáb ke Pedro ta nadámag da nga atán ka Lidda. “Magkaru ka mán agpà nga umbet,” nán da.

³⁹Ay díkod nebulun nin ne Pedro kaggída nga nagulli ka Joppa. Ay kane makadatang da ngin, ay pinalnà da kitu amingúdu wa kuwartu. Ay datu magsasángit nga bubbúkud da babbay, ay gummánat da kaggína nga nagipassangan kadatu bádu da nga daget ne Dorcas kitu kasibbiyág na pikam. ⁴⁰May pinalawán ne Pedro da, se la nagpalintud nga nagkarárag. Ay se la umàráng kitu innát nga nán na. “Tabita, bumángun ka ngin,” nán na. Ay tútu nagladdáng tu innát. Ay kane masingan na nge Pedro, ay nagtugaw win. ⁴¹Ay tútu inalà ne Pedro tu íma na, se na pinagsíkád. Ay kirrawán na ngámin datu bubbúkud da babbay se datu duddúma nga mangurug ke Jesus, ay nasingan da nge Dorcas nga sibbiyág kammin. ⁴²Ay tun na nàwa, ay nammuwán datu tolay ki ngámin íli Joppa. Ay adu kitúni datu nangurug ke Apu Jesus.

⁴³Ay nagbay-bayág pikam me Pedro ka Joppa ka balay de Simon nga marangngappiya ka lálát.

Tu naggayáb ne Cornelio ke Pedro

10 Ay uwad isa nga laláki ka Cesarea nga nagnágan ka Cornelio. Kapitán naya isa nga batalyon nga iItalia. ²Nadíosán nga tolay, ay se ipatag da nge Dios, aggída nga tangabalay. Adu pe daya pagkallà na kadatu napubri nga Judyu, ay se magkar-karárag peyang pe ke Dios.

³Ay kitu isa nga algaw kane mamreg, ay nagpassingan ya isa nga anghel ne Dios kaggína, nga nán na, “Cornelio,” nán na kane lumná kitu giyán na. ⁴May binubutgán ne Cornelio wala, ta nagansing, ay se na nán, “Inna, Apu,” nán na. Ay nán natu anghel, “Siddadamdam nge Dios kikaw, ta nagína na datu kar-karárag mu, se ammuwán na pe ya pagkallà mu kadaya napubri,” nán na. ⁵“Mangibon ka kadaya tolay mu nga mawe ka Joppa nga magayáb ke Simon nga nengágan da pe ka Pedro. ⁶Mag-agyán ka balay naya isa nga Simon nga marangngappiya ka lálát. Adanni ki dappit bebay ya balay na,” ⁷nán natu anghel ke Cornelio, se yala nawe yin.

Ay tútu kirrawán ne Cornelio datu duwa kadatu asassu na, se isa kadatu magsir-sirbi kaggína nga suldádu nga nadíosán. ⁸Ay kane nakagi na ngámin datu kinagi natu anghel kaggína, ay pinapan nada ka Joppa.

⁹Ay kane agpapásu kane kaláwa kitu adanni da ngin ka Joppa, ay ittu pe tu nepappan ne Pedro kitu atap natu balay, nga magkarárag. ¹⁰Nabisinán may madama da pikam maglútu. Ay uwad ummán ka tagenap na nga nepassingan ne Dios kaggína. ¹¹Nasingan na nga nalútán ya lángit, ay se la atán ummán ka abay ya ulat nga sinan doyán, nga maganigad ki lusà. ¹²Tu minayán natu ulat, ay ngámin bal-baláki nga ul-ulolag se daya idaw se daya an-anù. ¹³Ay se la uwad pe úni nga nagína na nga nán na, “Gumnikát ka Pedro, ta magparti ka kadayán ka isida mu,” nán na. ¹⁴Ngamay nán ne Pedro, “Di yà, Apu,” nán na, “ta áwan ku pikam nga kinnán na naragit nga ipánaw naya lintag mi,” nán ne Pedro. ¹⁵May nán manin tu úni, “Akkan mu nán na naragit daya pinagbalin ne Dios ka akkan naragit tin,” nán na. ¹⁶Ay kane kapamílu na ngin na masingan tun, ay tútu nálà kammin ka lángit.

¹⁷Ay kitu agdam-damdam ne Pedro nu nágan nád tu sarut natu nepassingan ne Dios kaggína, ay atán pe yin datu nebon ne Cornelio kitu

---

10:9 Tanáp ya atap daya babalay da kattoni. **10:12** Ngámin dayán, ay kannawan daya Judyu nga kanan.

ruwáangan na magsal-saludsud kitu pagag-agyanán ne Simon. ¹⁸ Nìraw da nga sinaludsud nu mag-agyán ne Simon kitúni nga nepangágan da pe ka Pedro. ¹⁹ Atán ne Pedro nga maglam-lammat kitu nasingan na, ay se yala nga nán natu Ispiritu ne Dios kaggína, “Atán da tallu wa tolai nga magsápul kikaw. ²⁰ Gumnikát ka ngin se ka umúlug. Ay akkan ka nga maggad-gadduwa nga kumíwid kaggída, ta iyà ya nangibon kaggída,” nán na. ²¹ Ay díkod umúlug ge Pedro, ay se na nán kadatu tolai, “Iyà ya sapúlan nu. Nágan naya gákat nu ta?” nán na. ²² Ay nán da, “Nebon nakami ye Kapitán Cornelio,” nán da, “ta uwad kanu isa nga anghel ne Dios nga magpapalbet kaggína kikaw, ta gínán na kanu daya ibàbànan mu. Pàgan ne Cornelio nge Dios, se namáru pe. Ay pàgan pe ngámin daya kapádam ma Judyu,” nán da. ²³ Ay tútu pinalnà ne Pedro da, ay nagidda da pikam kitúni.

Tu nakibàbànan ne Pedro kade Cornelio

Kane din láwa na ngin, ay nebulun ne Pedro win kadatu tolai. Ay uwad da pe iJoppa nga mangurug nga namulun kaggína. ²⁴ Ay kane kaláwa manin, ay dummatang da ngin ka Cesarea. Ay uwad de Cornelio nga magid-iddag kaggída. Inayabán na pe datu pan-pane na se datu opun na. ²⁵ Ay kane lumnà e Pedro, ay nawe sinabat ne Cornelio, se nagukkab kitu àráng na nga magdáyaw kaggína. ²⁶ Ngamay pinagsíkad kammin ne Pedro, se na nán, “Magsíkad ka, ta tolai yà pe yala,” nán na.

²⁷ Ay díkod nagum-umomán da ngin nga linumnà kitu balay. Ay nasingan na nga adu datu tolai. ²⁸ Ay se la nán ne Pedro kaggída, “Ammu nu win nga meallang kiya lintag mi nga Judyu ya mebul-bulun onu maggagáyam kadaya akkan Judyu. Ngamay nepakammu ne Dios kiyà nga áwan ku din nin ikaragit nga tolai. ²⁹ Ay tútu kane ayabán dà, ay kummíwid dà ala ngin nga áwan suwáy. Ay túya piyán ku ammuwán pe nu taanna tura dà a pinalbet,” nán ne Pedro kaggída.

³⁰ Ay tútu nán ne Cornelio nga summungbát: “Kitu gídám ka kagabi isa, kitu ummán pe kídi nga ur-oras, ay atán nà a magkarárag kídi balay. Ay pinagkilát ku wala ya laláki nga magsisíkad kiya àráng ku, nga dumiláng tu bádu na. ³¹ Ay nán na kiyà, ‘Cornelio, nagina ne Dios ya karárag mu, se madamdám na ngámin pe daya pagkallà mu kadaya tolai,’ nán na kiyà. ³² ‘Mangibon ka lugud ka mawe ka Joppa nga mangayáb ke Simon nga

ingágan da pe ka Pedro. Atán magag-agyán ka balay naya isa nga Simon nga marangngappiya ka lalat. Adanni ka dappit bebay ya balay na, nán natu tolay kiyà. ³³ Ay túya pinaayabán taka, ay napiya ta atán ka ngin. Ay atán kami ngámin nin pe kídi, ki àráng ne Dios, nga magtalagína kadaya ngámin na pekagi na kikaw,” nán ne Cornelio ke Pedro.

³⁴ Ay tútu ginayatán ne Pedro tu nagbàbànan, nga nán na: “Ammu ku win nga akkan kurug pagdudúmán ne Dios daya tolay, ³⁵ nu di na lugud pàgan oray iinna nga tolay kiya oray wà na nga íli, nga mangipatag kaggína se mangwa kadaya kustu.”

³⁶ “Ammu nu win tu nepebàbànan ne Dios kadakami nga iIsrael ka panggap ke Jesu-Cristo, nga aggína ya makidde ka napiya nga uray. Aggína ya Apu ngámin da tolay. ³⁷ Tun na nebàbànan kadakami, ay newar-waragáwag gin ka probinsiya Galilea se ki ngámin Judea kane akkan nin na mamawtisár tu Juan. ³⁸ Nebàbànan kadakayu pe yin nga inalubuwán ne Dios nge Jesus nga iNazaret kiya Ispiritu na se ya ammanakabalin na. Kadatu ngámin nap-apanán na, ay sinengán na datu tolay, se na pinataláwan datu ar-áran kadatu naar-aránan na tolay, áta nebul-bulun ne Dios kaggína.”

³⁹ “Dakami nga apostoles na, daya nakasingan kadatu ngámin na kinuw-kuwa na ka Jerusalem, se ka Judea. Nelansa da ki krus tu nammatay da kaggína. ⁴⁰ Ngamay pinaltu kammin ne Dios kitu mekalu ngalgaw na. Nagpas-passingan, ⁴¹ ngamay akkan ki ngámin tolay, nu di kadakami yala nga piníli ne Dios nga pagpassingannán na. Nepangán se nepaginum kami kaggína kane lumtu. ⁴² Nebílin na pe kadakami nga ibàbànan mi ya Napiya nga Dámag kadaya tolay se ikagi mi tutu wala nga aggína ya pangukuman ne Dios ki ngámin tolay, daya sibbibiyág se oray pe datu natay yin. ⁴³ E Jesus tu nepakammu ngámin datu pagbàbànanan ne Dios kitun. Nekagi da nga gapu kiya kinaturáy ne Jesus, ay mapakawan daya bas-básul ngámin daya mangurug kaggína,” nán ne Pedro kade Cornelio.

Tu nekaalubuwán de Cornelio kiya Ispiritu ne Dios

⁴⁴ Ay kitu akun-oni pikam ne Pedro, ay naalubuwán ki Ispiritu ne Dios ngámin datu maggigina kadatu kag-kagiyan na. ⁴⁵ Ay datu Judyu nga mangurug nga nebulun ke Pedro, ay nasdaáwan da kaggída, ta oray akkan

da nga Judyu, ay inalubuwán pe ne Dios da kiya Ispiritu na, ⁴⁶ ta nagina da tu nagbal-baláki nga úni da, se itu nagday-dáyaw da ke Dios.

Tútu nán ne Pedro kadatu kabbulun na, ⁴⁷ “Naalubuwán pe dedi yin kiya Ispiritu ne Dios, nga ummán pe kadåtada. Akkan tada lugud mabalin nga iallang kaggída ya makibawtisár,” nán ne Pedro. ⁴⁸ Ay tútu pinagbawtisár nada, ta mangurug da lugud pe yin ke Jesu-Cristo. Tútu gináput pikam de Cornelio we Pedro ka piga ngalgaw.

Tu nangngilaw-lawág ne Pedro kitu inangngurug de Cornelio

11 Ay nammuwán datu apostoles se datu mangurug ka Judea, nga daya akkan Judyu, ay mangurug da pe yin kiya bàbànan ne Dios ka panggap ke Jesus. ² Ay tútu kane mawe ye Pedro ka Jerusalem, ay tinugib datu Judyu nga mangipapílit kiya panagkúgit. ³ Ay nán da, “Tura ka nepagyán se nepangán ka balay daya akkan Judyu,” nán da ke Pedro. ⁴ Ay tútu tinaggisa ne Pedro nga nelaw-lawág kaggída ngámin datu nà-nàwa nga nán na,

⁵ “Kitu kaatán ku ka íli Joppa nga magkar-karárag, ay uwad ummán ka tagenap ku nga nepasingan ne Dios kiyà. Uwad ya ummán ka abay ya ulat nga sinan doyan, nga gayát ka lángit nga nepudsar kitu giyan ku. ⁶ Ay kane kapiyánan ku sinnan, ay nasingan ku nga ul-ulolag ga naámu se naátap, se da idaw se da an-anù tu minayán na. ⁷ Ay uwad naginà pe nga úni nga nán na, ‘Gumnikát ka, Pedro, ta magparti ka kadayán ka isidám,’ nán natu úni. ⁸ May nán ku, ‘Di yà, Apu, ta áwan ku pikam naramanán nga naragit,’ nán ku. ⁹ Ngamay nán manin tu úni nga gayát ka lángit, ‘Akkan mu nán nga naragit daya pinagbalin ne Dios ka nadalus sin,’ nán na. ¹⁰ Ay kane kapamilu natun na nàwa ngin, ay nálà kammin ngámin ka lángit.”

¹¹ “Ay ittu pe tu nedaddatang da kitu balay nga pag-agyanán ku datu tallu wa lalláki nga nebon da nga magayáb kiyà nga gayát ka Cesarea. ¹² Ay kinagi naya Ispiritu ne Dios nga akkan nà maggad-gadduwa nga kumíwid kaggída. Tútu nawe kami se dedi wawwági tada nga annam. Ay linumnà kami kitu balay ne Cornelio nga ittu tu nagpaayáb kiyà. ¹³ Ay tútu nebàbànan na kadakami tu inakasingan na ka anghel ka balay da nga nán na kanu kaggína, ‘Mangibon ka ka mawe ka Joppa nga mangayáb ke Simon nga ingágan da pe ka Pedro,’ nán kanu tu anghel. ¹⁴ ‘Ta aggína ya

mangagi nu mapaanna ya akálà nu nga tangabalay kiya pangiturayán ne Dios,' nán na kanu kaggína.”

¹⁵“Ay kane igayát ku tu magbàbànan nin, ay naalubuwán da pe yin kiya Ispiritu ne Dios, nga ummán kitu nàwa kadàtada kitun. ¹⁶Ay nadamdám ku tu kinagi ne Apu Jesus kitun, nga nán na kídì, ‘Bawtisarán nakayu tu Juan ka pakelasínán nu wala nga mangurug ke Dios, may alubuwánan nakayu ne Dios kiya Ispiritu na,’ nán ne Jesus. ¹⁷Ay nu inalubuwán ne Dios da ngin kiya Ispiritu na, nga ummán kitu kinuwa na kadàtada kitu inangngurug tada ke Apu Jesu-Cristo, wayyà la nga masipdán ne Dios!” nán ne Pedro.

¹⁸Ay kane magina da tun, ay akkan da nga nagúni yin. Dinay-dáyaw da nge Dios nga nán da, “Piyán lugud pe biyágan ne Dios ka áwan panda oray daya akkan Judyu, nu makappoli da kadaya bas-básul da,” nán da,

Datu nunna nga nengagánan ka Cristiano

¹⁹Ay kane matay tu Esteban nin, ay ittu win tu nanggayatán datu mangurug nga mapal-pallà. Díkod nepariparit da ngin. Nawe datu duddúma ka Fenicia se kitu púgu Cyprus se ka íli Antiokia ka probinsiya Siria. Tittu datu Judyu datu nangibàbànanan da kitu mepanggap ke Jesus. ²⁰Ngamay datu duddúma kaggída nga mangurug nga iCyprus se iCirene, ay aggída tu nawe ka Antiokia ka Siria nga nangibàbànan pe ka mepanggap ke Apu Jesus kadatu akkan Judyu. ²¹Ay gapu ta atán ya ammanakabalin ne Apu Dios kaggída, ay adu datu nangurug gin ke Apu Jesus.

²²Ay kane madámag datu mangurug ka Jerusalem, ay nebon da nge Bernabe ka Antiokia. ²³Ay naganggam kane dumatang, ta nasingan na ya kinamáru ne Dios kaggída. Ay díkod tútu tinulduwán nada ngámin, nga itul-túluy da din nala tu anngurug da ke Apu Jesus, oray nágan daya mà-màwa. ²⁴Ay díkod ummadu datu mangurug ke Apu Jesus ka Antiokia ka Siria, ta e Bernabe, ay namáru se naligda ya anngurug na, ta itur-turayán naya Ispiritu ne Dios.

²⁵Ay se la nawe ye Bernabe ka Tarsus nga magsápul ke Saul. ²⁶Ay kane masmà na, ay nekíwid na ka Antiokia. Natangadagun da kannán nga nebul-bulun kadatu mangurug, ay adu datu natùgúdán da. Ay datu iAntiokia nga mangurug ke Jesu-Cristo, ay ittu datu nunna nga nengagánan da tolay ka Cristiano.

²⁷ Ay kitu kowad kam de Bernabe se Saul ka Antiokia, ay atán da nga pagbàbànanan ne Dios nga inumbet nga gayát ka Jerusalem. ²⁸ Agabo ya ngágan natu isa. Ay nekagi na tu nepakammu naya Ispiritu ne Dios kaggína nga magulát ngámin toláy kídí kalawagán. Ay nagulát kurug kitu kinaári pikam tu Claudio ka Roma. ²⁹ Ay tútu nalammat ngámin datu mangurug ka Antiokia ka Siria nga mangipaw-it da ka pagkallà da kadatu wawwági da ka Judea. Mangidde da ngámin, sigun kitu midde da. ³⁰ Ay tútu nepakagtu da kade Bernabe se Saul tu pidde da kadatu pangmanàman datu mangurug ka Jerusalem.

Tu nangilawán natu anghel ke Pedro kitu agbalúdán

12 Ay kadatun na al-algaw tu nanggayát tu Ari Herodes nga mamal-pallà kadatu duddúma nga kabulun da kitu bungguy datu mangurug ke Jesus. ² Aggína tu nangipapatay kitu James nga wagi ne Juan; ampiláng tu pinamatay da kaggína. ³ Ay kane mammuwán na nga nagangammán datu Judyu tun, ay pinatiliw na pe ye Pedro. Nepàmu yán kitu piyasta nga angngán da ka sinápay nga áwan pamalbád. ⁴ Ay kane mapatiliw na, ay nebálud na, se na pinaguwardiyaán kadatu appát nga tagpapát ta suldádu nga magtatalliya, ta piyán na nga bustigaran kitu àràng datu umíli, nu mabalin tu piyasta da. ⁵ Ay kitu kowad ne Pedro kitu agbalúdán, ay nekar-karárag tutu wala datu mangurug ke Dios.

⁶ Kitu isa nga gabi, ay nekáwar da nge Pedro ka duwa nga káwar, ay se nagtuldán datu duwa nga guwardiya kane matúdug, ta ipabúya kanu ne Ari Herodes tu ammasul na kaggína nu kaláwa. Ay atán da pe magguwardiya kadatu gagyangán natu agbalúdán. ⁷ Ay pagkilát na ngala nga nagwada, ay uwad anghel ne Apu Dios kitu giyán na kitu unag natu agbalúdán. Tinùbit na nge Pedro kitu bíkat na nga nanglukág kaggína, nga nán na, “Karuwam ya bumángun,” nán na. Ay tútu nippà ala datu káwar kitu íma na. ⁸ “Magbagákat se magsandál ka,” nán natu anghel, ay tútu nagbagákat se nagsandál. “Magkebál ka, se ka la umunud kiyà,” nán na. ⁹ Ay lummawán se la nga gummunud kaggína. Ngamay dalínán ne Pedro nga akkan kurug tu kuwaan natu anghel. Dálin na nu tagenap na ngala. ¹⁰ Ay kane naliwánan da tu munna se mekàduwa nga magguwardiya, ay dummatang da kitu gagyangán nga mameyag kitu íli. Ay nalútán kampela ngin tu gitap na nga balayyang. Ay tútu lummawán da ngin. Ay kitu

agdal-dalen da ngin kitu kalsáda, ay pinagkilát na ngala nga nataàawan nin tu anghel.

¹¹ Ay kane memawátan nin, ay nán na kitu uray na kampela ngin, “Ammu ku win nga kurug nga e Apu ya nangibon kitu isa nga anghel na nga nawe nangitálaw kiyà ke Ari Herodes, se kadatu namnamáan daya páda ku nga Judyu nga màwa kiyà,” nán na.

¹² Ay kane mammuwán na idi, ay nawe ka balay de Maria nga ina ne Juan Marcos. Ay adu datu nagguurnung nga magkar-karárag kitúni. ¹³ Ay kane magpakammu kitu ugsadán natu balay, ay nawe siningan ne Roda nga asassu da. ¹⁴ Ay kane malásin na tu úni ne Pedro, ay naganggam tutu wala, ay nanagtág ngala ngin na nagulli nga nawe nangikagi nga atán ne Pedro kitu ugsadán da. Naligpanán na ngin nga ilukát tu gitap. ¹⁵ “Magallut ka ta!” nán da kaggína. May ipapáti na. Ay tútu nán da ngin nga tu anghel ne Pedro tun.

¹⁶ May e Pedro, ay ataátan pikam ma makilukát, ay tútu linùtán da, ay tu win tu inakasingan da kaggína, ay nasdaáwan da. ¹⁷ Ay nesinyas na nga maginggap da. Ay se na nebàbànán kaggída nu mapaanna tu nangilawán ne Apu kaggína kitu agbalúdán. “Ay ikagi nu mán pe idi ke James se kadatu duddúma nga wawwági tada,” nán na, se yala mawe yin ka sabáli giyán.

¹⁸ Ay kane pagmakát tin, ay nagriddù pà nang datu suldádu win. Akkan da ammu tu napàyanán ne Pedro. ¹⁹ Ay pinasápul ne Ari Herodes. May kane áwan da nga masmà kaggína, ay binustigár na datu guwardiya, ay se nada pinapatay.

Tútu nagtálaw ka probinsiya Judea nge Ari Herodes se la nawe nagyán ka Cesarea.

Tu nekatay tu Ari Herodes

²⁰ Ay kane isa ngalgaw, ay atán nebon datu iTiro se iSidon nga umang makiamomán kitu Ari Herodes, ta atán pangalùsawán na kaggída. Ay díkod kinopun da pikam me Blasto nga ittu tu pakammuwan na, ay se da ngala nawe nakikappiya kaggína. Ta lùsawan da nu atán pangalùsawán na kaggída, ta datu il-íli nga itur-turayán na tu paggalakkán da ka kanan da.

²¹ Ay kane din umbet tu algaw wa angmíting ne Ari Herodes kadatu tolay, ay pinagbádu na tu ibbabádu da ári, ay se la nga nagtugaw kitu alingúdu wa tugaw na, ay se la magbàbànan. ²² Ay kaggína nga magbàbànan, ay dinay-dáyaw datu tolay, nga nán da nga nesáraw, “Ya makun-oni, ay akkan tolay yala, nu di isa nga diyos,” nán da. ²³ May dágus sala nga pinagtakit natu anghel ne Apu Dios, ay tútu kinnán da id-idaw, ay se la natay ta akkan e Dios tu pinadayáwan na.

²⁴ Ngamay ya bàbànan ne Dios, ay newar-waragáwag gala, ay ummadu datu mangurug.

Tu inanggibon naya Ispiritu ne Dios kade Bernabe se Saul

²⁵ Ay kane mabalin de Bernabe se Saul nga kuwaan tu gákat da ka Jerusalem, ay nagulli da kammin ka Antiokia, ay nebulun da nge Juan Marcos.

13 Ay kadatu mangurug ka Antiokia, ay atán da nga maragtùgud kaggída se atán pe datu pagbàbànanan ne Dios. Atán ngámin de Bernabe se de Simeon na nengágan da pe ka Niger se de Lucio nga iCirene se Saul se Manaen nga tagábu datu mannákam natu Ari Herodes. ² Ay kitu isa nga algaw, ay akkan da nangán na makakar-karárag ke Apu Dios. Kaggída nga magkarárag, ay nán natu Ispiritu ne Dios kaggída, “Ikísi nu mán pára kiyà de Bernabe se Saul, ta senu màwa da ya ubra nga nangayabán ku kaggída,” nán na.

³ Ay kane mabalin tu nagngílin da nga nangán gapu kitu nagkar-karárag da, ay neparotun da datu íma da kade Bernabe se Saul, nga nangikarárag kaggída se dada pinarbuwát tin.

Nge Elimas nga durarákit ka púgu Cyprus

⁴ Ay gapu ta ya Ispiritu ne Dios tu nangipàrob kade Bernabe se Saul, ay nawe da ka íli Seleucia, se da ngala nagbapor nanggayát kitúni panda ka púgu Cyprus. ⁵ Ay kane makadatang da kitu íli Salamis, ay nebàbànan da ya bàbànan ne Dios kadatu sin-sinagoga kitúni. Sinummeng pe ye Juan Marcos kaggída.

⁶ Ay kane madàdà da ngámin tu púgu panda ka íli Pafos, ay ittu tun tu nakasinnán da ke Bar-Jesus nga Judyu nga maragsalamangka.

Magpì-pìduman pe nga pagbàbànanan ne Dios. ⁷ Aggína tu kabbulun ne Sergius Paulus nga nasírib ba gobernador ka Cyprus. Ay pinalbet ne Gobernador de Bernabe se Saul, ta piyán na nga ginán ya bàbànan ne Dios. ⁸ Ngamay tu Elimas nga maragsalamangka, ay sinip-sipdán nada, ta piyán na nga tàdáyan tu gobernador nga mangurug ke Jesus. Ya sarut naya Elimas, ay maragsalamangka. ⁹ Ngamay e Saul nga nengágan da pe ka Pablo, ay napatàyán kiya Ispiritu ne Dios kitun. Ay binubutgán na nge Elimas, ¹⁰ se na nán kaggína, “Ikaw nga an-anà Sairu! Ikaw nga kumagúra kadaya ngámin na napiya. Naglaing mu pe nga mangial-alílaw! Tura mu di ungatán pibbusidan ya kurug nga bàbànan ne Apu Dios!” nán ne Pablo. ¹¹ “Díkod kulápan naka nge Apu Dios, ta pamasílag na kikaw. Manggayát kídì yin, ay akkan mu masingan oray ya mata,” nán ne Pablo ke Elimas.

Ay tútu dágus sala nga nallopán tu mata na, ay se akkan makasingan nin. Ay tútu kar-karadápan na tu magsápul ka mamaybay kaggína. ¹² Ay kane masingan natu gobernador tu nàwa, ay nangurug ke Apu Jesus, ta nasdaáwan kadatu netù-tùgud ne Pablo panggap ke Apu.

Tu bàbànan ne Pablo kadatu Judyu ka Antiokia ka Pisidia

¹³ Ay se la nga dummúlay de Pablo se datu kabbulun na ka Pafo, nga mawe ka íli Perga ka probinsiya Pamfilia. Ngamay pinanáwan ne Juan Marcos da kattoni ta nagulli kammin ka Jerusalem. ¹⁴ Ngamay de Pablo, ay nagtálaw da kattoni Perga se da nawe manin ka Antiokia ka probinsiya Pisidia. Ay kane Sabado, ay nawe da kitu sinagoga kitúni. ¹⁵ Ay kane mabalin mebása datu sur-súrát tu Moses se datu pagbàbànanan ne Dios kitun, ay nán natu apu kitu sinagoga, “Kabbulun, nu atán na mabalin nu wa metuldu kadaya tolay, ay kagiyán nu wala,” nán na.

¹⁶ Ay tútu nagsíkád de Pablo, ay se na nesinyas nga maginggap datu tolay, ay se la nga nagúni, nga nán na, “Páda a ílrael se dakayu nga akkan Judyu nga mamatag ke Dios, ginán nu idi ya ibàbànan ku,” nán na. ¹⁷ “Ya Dios tada nga ílrael, ay piníli na ka tolay na datu apuapu tada. Pinagánab nada tutu wala kitu nag-agyán da ka Egipto. Kane magbayabayág gala ngin, ay netálaw nada ngin kitúni gapu ki pannakabalin na. ¹⁸ Ay kane magtálaw da ngin ka Egipto, ay moli appát púlu dagun da nga nag-agyán kitu ir-ir-er. Inan-anúsán ne Dios da nga tinar-tarànan. ¹⁹ Ay kane mabalin na patayán

datu pittu baláki tolay nga mag-agyán ka Canaan, ay nepakin-kuwa na kaggída ka íli da ngin tu lusà. ²⁰ Ay kane moli appát gatut se limma púlu dagun na ngin nanggayát kitu nepappan da nga naggunà ka Egipto kitun, ay pinamíli ne Dios da kadatu guwes da nga ittu datu nangiapu kaggída panda kitu kowad tu Samuel nga pagbàbànanan ne Dios kitun. ²¹ Ay se da la nga masápul ya ári da. Ay ittu tu pinagári ne Dios tu Saul nga an-anà natu Kis nga gakagaka natu Benjamin ka appát púlu wa dagun. ²² Ay kane ikkatan ne Dios kammin, ay pinagbalin na tu David ka ári da, ta nán na nga, ‘Ammù nga e David nga an-anà ne Jesse ya tolay nga mangipatag kiyà, ta kuwaan na ngámin daya ipàwà kaggína.’ ²³ Tu David ya naggay-gayatán ne Jesus nga Nebon ne Dios nga mamiyág kadàtada nga iIsrael, ta ittu tu nekari na. ²⁴ Kitu akkan pikam inanggayát ne Jesus nga magtùgud, ay nebàbànan natu Juan kadatu ngámin na iIsrael, nga mabawtisarán da nu makappoli da kadatu bas-básul da. ²⁵ Ay kane tagay pumanda ngin tu agtù-tùgud tu Juan, ay nán na kadatu tolay, ‘Dálin nu kid nu iyà ya Nebon ne Dios. Ngamay akkan. Atán na umbet nga sumar-saridát kiyà, ay aggína ngin. Iyà, ay akkan nà a mekari oray ya magubbád dala ki gálut naya sapátus na,’ nán natu Juan.”

²⁶ “Kabbulun,” nán manin ne Pablo, “dàtada nga gakagaka natu Abraham se dakayu wa akkan Judyu nga mamatag ke Dios, ay dàtada ya nangipakammuwán ne Dios sin kiya mepanggap kiya angngalà na kadàtada ngámin. ²⁷ Ata datu iJerusalem se datu ap-apu da, ay akkan da nga nalásin, ay akkan da naawátan datu nesur-súrát datu pagbàbànanan ne Dios kitun, oray ittu tu bas-basáan da peyang kitu Sabado. Ay gapu kaggída, ay nàwa kurug datu binas-bása da, kane pabasúlan da nge Jesus. ²⁸ Pinapapatay da ke Pilato, oray nu áwan da nga masmà a ipabásul da ka pamatayán da kaggína. ²⁹ Ay kane nàwa da ngámin nin datu nesur-súrát kitun mepanggap kaggína, ay atán da nga nantág kitu baggi na kitu krus, se da netaman. ³⁰ Ngamay pinaltu kammin ne Dios. ³¹ Ay nabayág nga nagpas-passingan kadatu nebul-bulun kaggína kitun, nga nawe ka Jerusalem nga gayát ka Galilea. Ay aggída ngin daya mangipakammu ka mepanggap kaggína kadaya iIsrael.”

³² “Ay ittu ya gapu naya kaatán mi kídi nga mangibàbànan kadakayu, nga datu nekari ne Dios kadatu apuapu tada, ³³ ay tinungpál na ngin kadàtada nga pútupútut da, ta pinaltu na nge Jesus sin. Ata ittu lugud ya sarut naya mekàduwa nga Salmo, nga nán na kídi,

‘Ikaw ya An-anà ku, ay iyà ya Ama mu win,’
nán na.

³⁴ Ay napadán kinagi pe naya bàbànan ne Dios ya ammaltu na ke
Jesus se ya akkan na katay yin, ta nán na,
‘Iddè kikaw datu napatag ga nekar-karì kitu David.’

³⁵ Ay ittu ya kinagi na pe kiya sabáli nga giyán kiya
libru nga Salmo nga,
‘Akkan mu ipalúbus nga marup-áng ki lúbù ya baggi
naya píli mu nga bobonan mu,’
nán na.

³⁶ Ay akkan wayya nga tu David tu nán na, ta kane màwa na ngin datu
ipàwa na pára kadatu tolay kitun, ay natay pe yin. Netaman da pe nga
netaging kadatu apuapu na, ay se narupù tu baggi na. ³⁷ Ngamay e Jesus,
ay akkan wayya narupù, áta pinaltu kammin ne Dios,” nán ne Pablo.

³⁸ “Ay lugud, wawwági, ipakammu mi kadakayu, nga mapakawan daya
bas-básul nu gapu ke Jesus. ³⁹ Gapu ke Jesus, ay mippà daya bas-básul
ngámin daya mangurug kaggína. Ay akkan da wayya mippà dayán na
bas-básul tada, oray nu kurugan tada daya lintag natu Moses.

⁴⁰ Taronan nu lugud, ta senu akkan màwa kadakayu datu kagiyán natu
pagbàbànanan ne Dios kitun, nga nán na,

⁴¹ ‘Magtaron kayu, dakayu nga marammáas. Masdaáwan
kayu kadaya kuk-kuwaan ne Dios kiya agbiyág
nu pikam, may mesibna kayu kaggína, ta di
nu kur-kurugan daya kuk-kuwaan ku oray nu
kappiyánan da nga ikagi kadakayu,’

nán na.” Ay ittu ngámin dayán datu kinagi ne Pablo.

⁴² Ay kaggída nga lumawán de Pablo se Bernabe, ay pagulliyán kammin
datu tolay da nga magbàbànan manin nu isa nga Sabado panggap kadatu
netùgud da. ⁴³ Ay kane mabuwà ngámin datu nepagday-dáyaw ke Dios,
ay adu datu kummíwid kade Pablo se Bernabe kadatu Judyu se datu
nag-Judyu wa nepagday-dáyaw pe. Ay tútu tinul-tulduwán de Pablo da,
nga itul-túluy da din ya maginnanáma kiya agkallà ne Dios kaggída.

Tu nammatálaw datu Judyu kade Pablo ka Antiokia ka Pisidia

⁴⁴ Ay kane sumarunu nga Sabado, ay tag-tagge atán ngámin datu iAntiokia nga nagguurnung nga magtal-talagína kiya bàbànan ne Dios.

⁴⁵ Ngamay kane masingan datu Judyu datu adu wa tolay, ay inumsil da pà nang. Ay tútu paásan da nge Pablo, se da nakipal-palagmán kaggína.

⁴⁶ Ay de Pablo se Bernabe, ay naturad da nga summungbát, nga nán da, “Masápul nga dakayu wa Judyu ya munna nga makagína kiya bàbànan ne Dios. May gapu ta lùsawan nu, se akkan nu atangyaan ya ammiyág ne Dios kadakayu ka áwan panda, ay túya ibàbànan mi pe yin kadaya akkan Judyu, ⁴⁷ ta tu idi ya bílin ne Apu Dios kadakami, nga nán na

‘Nebon taka nga mangipakammu kiyà kadaya akkan Judyu, ta senu mabalin ku biyágan ka áwan panda daya ngámin tolay kiya kalawagán,’ nán ne Dios,” nán ne Pablo.

⁴⁸ Ay kane magína datu akkan Judyu yán, ay naganggam da pà nang. Pinatag da tu bàbànan ne Pablo mepanggap ke Apu Jesus. Ay nangurug ngámin datu nàrawán ne Dios nga mayát nga biyágan na ka áwan panda.

⁴⁹ Ay díkod ya bàbànan panggap ke Apu Jesus, ay newar-waragáwag kadatu ngámin il-ileli kattoni.

⁵⁰ Ngamay datu Judyu, ay nagpas-pasàbu da kadatu ap-apu da kitu íli se datu babànaná ng nga babbay nga mangurug ke Dios, ta senu mepangalùsaw da pe kade Pablo se Bernabe. Ittu tun tu nanggayatán da nga namal-pallà kade Pablo, se dada pinatálaw kitu íli da. ⁵¹ Ay díkod sinapuwán da datu tápù kadatu bingil da ka angngipassingan da ki angngalùsaw da kaggída, ay se da la nga nawe ka íli Iconio. ⁵² Ngamay naganggam mala pà nang datu mangurug ka Antiokia, áta naalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios sin.

Tu kowad de Pablo ka Iconio

14 Ay páda na kam tu nàwa manin ka íli Iconio. Nawe de Pablo se Bernabe kitu sinagoga nga nepaggigímung kadatu Judyu. Nagbàbànan da, ay adu manin datu nangurug kadatu Judyu se kadatu akkan Judyu. ² Ngamay datu Judyu wa akkan mangurug, ay nagpas-pasàbu da kadatu akkan Judyu, ta senu malùsaw da kadatu mangurug. ³ Ay díkod nagbayabayág gala de Pablo kattoni, ay naturad da nga nangibàbànan

kiya mepanggap ke Apu Jesus. Ay nammuwán datu tolay nga kurug tu kag-kagiyan da panggap kiya agkallà ne Apu, ta niddán nada ka pannakabalin da nga mangwa kadatu nakas-kasdáaw.

⁴Ngamay datu umíli kattoni, ay akkan nagpapáda tu uray da, áta datu duddúma, ay kurugan da datu kagiyan datu Judyu wa akkan mangurug, ngamay datu duddúma, ay pumane da kadatu apostoles. ⁵Ay tútu datu Judyu se datu akkan Judyu se datu ap-apu da, ay mawe da kuma pal-palakkan se tù-tùtoán de Pablo. ⁶Ngamay nammuwán da, ay tútu nagtálaw da, se da nga mawe ka íli Litra se Derbe ka Lycaonia se kadatu duddúma nga íli kitu lib-lebut da. ⁷Ay netul-túluy da tu mangibàbànan kiya napiya nga dámag kitúni.

Tu nàwa kade Pablo ka Litra

⁸⁻⁹Ay ka Litra, ay uwad isa nga magdapepe nga magtutúgaw nga magtalogina kadatu kag-kagiyan ne Pablo. Akkan makadalen nanggayát kitu nekeanà na. Ngamay kane malásin ne Pablo nga mangurug tu tolay nga mapabílag kitu sinakit na, ay binubutgán na, ¹⁰se na kinggat ya nagkuna ka, “Magsíkad ka ngin.” Ay tútu nàtatán na nagsíkad tu tolay, se yala nga manalen.

¹¹Ay kane masingan datu tolay tu kinuwa ne Pablo, ay nesar-sáraw da nga nán da, “Dedi nga tolay ay diyos da nga nagsittolay nga inumbet kadátada,” nán da, ngamay akkan naawátan de Pablo, ta Lycaonia kampela ngin tu aggúni da. ¹²Nán da nga e Bernabe tu diyos da nga Zeus, ay e Pablo tu diyos da nga Hermes, ta e Pablo tu nagbàbànan. ¹³Ay tu templo datu magdáyaw ke Zeus, ay atán kitu pane lasi ngala natu íli. Ay tu pádi da, ay nangilbet kitu ruwángan natu íli kadatu toru wa báka nga nasabúngán, ta pagbasu na kuma se datu tolay nga magdáyaw kade Pablo.

¹⁴Ngamay nalúsaw pánang de Bernabe se Pablo, kane magina da tu asikkuwaan da. Ay tútu nagkirut da nga nawe kitu giyán datu tolay, se da nesáraw ya, ¹⁵“Nágan dayán na kuk-kuwaan nu, kabbulun! Tolay kami pe yala nga ummán kadakayu. Inumbet kami yala nga mangibàbànan kiya Napiya nga Dámag panggap ke Jesus, ta senu igsán nu dedi nga ur-úray nga kuk-kuwaan nu, ay se kayu wa mangurug kiya sibbibiyág nga Dios. Aggína tu nangwa kiya lángit se ya lusà, se ya danum, se ngámin daya atán kadayán. ¹⁶Ta kitun, ay pinagdudoray na ngala daya tul-tolay

kadatu kuk-kuwaan da kampela ngin nin. ¹⁷Ngamay atán kammala ya pakammuwán nu kaggína, áta aggína ya mangidde kadaya ngámin nga napiya, ngámin da udán se kiya búnga daya mul-múla kiya pinagbubúnga da kampela ngin. Ta senu atán kanan nu, ay senu napiya daya ur-uray nu,” nán de Pablo. ¹⁸Ngamay oray nu nagína datu tolay datu kinagi da, ay tag-tagge da ngala nga kelaw-atán nga pagbasuwán da.

¹⁹Ngamay atán da inumbet nga Judyu nga gayát ka Antiokia ka Pisidia se Iconio. Ay naayúyut da datu iListra kitu pas-pasàbu da kade Pablo. Ay tútu tinù-tùtoán da nge Pablo, se da nga ginuy-guygoy nga nippan kitu lasi natu íli, ta dálin da nu natay yin. ²⁰Ay kane inaribungbong datu mangurug, ay bummángun kammin, ay se yala nawe kammin kitu íli. Kane kaláwa ngin, ay nawe da ngin se Bernabe ka íli Derbe.

Tu naggulli de Pablo ka Antiokia ka Siria

²¹Nebàbànan pe de Pablo ya Napiya nga Dámag ka Derbe, ay adu nangurug ke Jesus. Ay nagulli da kammin ka Listra se Iconio, se yala ka Antiokia ka Pisidia. ²²Tinul-tulduwán da datu mangurug kattoni, ta senu paligdaan da ya angngurug da ke Jesus, nga akkan da din paglikudán ya angngurug da. “Masápul la adu pikam ya kapal-palakkán tada, se tada la meráman kiya pangiturayán ne Dios,” nán da kaggída. ²³Ay kane makapíli da kadatu pangmanàman datu mangurug kadatu ngámin íli, ay nagngílin da nangán kitu nangikarárag da kaggída, ay se dada nepatagasinnán ke Apu nga ittu ya kur-kurugan da ngin.

²⁴⁻²⁵Ay liniwánan da ya probinsiya Pisidia, se da la nga dummatang ka Perga ka probinsiya Pamfilia. Ay kane makapagbàbànan da kannán, ay nawe da ka íli Atalia. ²⁶Gayát kattoni, ay dummúluy da nga magulli kammin ka Antiokia ka Siria. Kattoni tu giyán datu nangikarárag kaggída, nga e Dios din nala ya magtagasíngan se magkallà kaggída kadatu inubra da nga ababbalin da nga kinuwa.

²⁷Ay kane dumatang da ka Antiokia, ay inurnung da ngámin datu mangurug, ay se da nekagián ngámin na nepà-pàwa ne Dios kaggída. Ay nekagi da pe nga pinangurug pe ne Dios datu akkan Judyu. ²⁸Ay nagbayabayág da kitu giyán datu mangurug kannán.

Tu ríri panggap kadatu akkan Judyu nga mangurug ke Jesus

15 Ay uwad da nga tolay ya gayát ka probinsiya Judea nga inumbet ka Antiokia ka Siria nga magtùgud kadatu mangurug. Ay nán da, “Akkan nakayu alà ne Dios, nu akkan nu kurugan tu nepepagangay tu Moses kadakami mepanggap ki panagkúgit,” nán da. ² Ay díkod nakisuw-suwáy tutu wala de Pablo se Bernabe kaggída panggap kídi. Ay díkod datu mangurug ka Antiokia, ay pinapan da de Pablo se Bernabe, se datu duddúma ka Jerusalem nga makiseng nga mangdisidir kadatu apostoles se datu pangmanàman da ka panggap kídi.

³ Ay díkod pinarbuwát datu mangurug da. Ay nagsíbal da ka Fenicia se Samaria, nga nangibàbànán kadatu mangurug kattoni ka mepanggap kitu inangngurug datu akkan Judyu ke Jesus. Ay naganggam da pà nang ngámin kane magina da. ⁴ Ay kane makadatang da ka Jerusalem, ay inanggam datu mangurug se datu pangmanàman da se datu apostoles da. Ay nebàbànán da datu ngámin na nepà-pàwa ne Dios kaggída.

⁵ Ngamay datu duddúma nga Pariseo nga mangurug, ay nagsíkád da nga nán da, “Masápul nga ibílin tada kadatu akkan Judyu nga magpakúgit da, se kurugan da pe daya lin-lintag tu Moses,” nán da. ⁶ Ay tútu nagguurnung datu apostoles se datu pangmanàman datu mangurug, ta paggaamomanán da tun na ríri.

⁷ Ay kane mabayág da ngin na nagsuw-suwáy, ay nagsíkád de Pedro nga nagúni. “Wawwági, ammu nu mà nga iyà tu piníli ne Dios kadàtada kitun, nga mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag kadaya akkan Judyu, ta senu kurugan da nu magina da. ⁸ E Dios nga ittu ya makammu kiya ur-uray daya ngámin tolay, ay nepassangan na ya angngráman na kaggída kadaya tolay na, kane alubuwán nada pe kiya Ispiritu na nga ummán pe kitu kinuwa na kadàtada. ⁹ Akkan nitta ngin idúma ne Dios kaggída, ta nippà na pe datu bas-básul da ngin, kane mangurug da kaggína. ¹⁰ Ay taanna, tura nu lugud sisímán ne Dios, ta tura nu ipàwa ya nasulit kadaya mangurug, ay akkan mà tagge ipàwa ne Dios kaggída yán. Ay oray datu inagkona tada se dàtada, ay akkan tada pe nabaal dayán. ¹¹ Akkan a. Ta kurugan tada mà nga gapu kiya agkallà ne Apu Jesus kadàtada ya kálà tada kiya pangiturayán na, ay páda na pe kaggída,” nán ne Pedro.

¹²Ay tútu naginggap ngámin datu tolay se da nagtal-talagìna kadatu ibàbànan de Bernabe se Pablo nga nakas-kasdáaw nga nepà-pàwa ne Dios kaggída kitu nepappan da nga nagbàbànan kadatu akkan Judyu.

¹³Ay kane mabalin da nga magbàbànan, ay nagúni pe ye James, nga nán na: “Wawwági, ginán nu pe ya kagiyan ku. ¹⁴Nebàbànan ne Simon Pedro win nu mapaanna tu nunna nga nagpakammu ne Dios kadaya akkan Judyu, ta senu atán da pe tolay na kaggída. ¹⁵Umannúgut idi kitu nán natu pagbàbànanan ne Dios kitun, nga nán na nga,

¹⁶‘Nu isa ngalgaw, ay umbet tà kammin,’ nán ne Apu,
‘ta ipasíkád ku kammin tu balay natu Ari David nga narba.
Ipatulli ku kammin pe tu turáy na,’ nán na.

¹⁷‘Ta senu sapúlan dà pe daya duddúma nga Apu da.
Dayán na tolay, ay daya akkan Judyu nga piníli
ku ka tolay ku,’ nán na.

¹⁸‘Tu dedi datu nekagi ne Apu nga nepakammu na kitu nabayág gin,’ nga nán natu pagbàbànanan na kitun.”

¹⁹“Díkod ya nán ku, ay akkan tada din parigátan pikam mala daya akkan Judyu nga mangurug ke Dios sin. ²⁰Ngamay magsúrát tada ngala ngin kaggída ka pangikagiyán tada, nga akkan da mepangán kadaya akakkanan nga netúgan kadaya sinan diy-diyos. Se akkan da kuma mangwa kadaya nadakè panggap kadaya lalláki se babbay. Ay se akkan da pe mangán kiya dága se iya karni nga akkan pinadága. ²¹Ta ammu ngámin daya Judyu dayán na lintag, ta nanggayát kitun kam, atán da Judyu ki ngámin íli nga magtùgud kiya lintag tu Moses, ay ibása da kadaya sinagoga da ki peyang Sabado.”

Tu súrát kadatu akkan Judyu nga mangurug ke Jesus

²²“Ay datu apostoles se ngámin datu mangurug se datu pangmanàman da, ay namíli da kadatu mangurug ka ipakíwid da kade Pablo se Bernabe nga mawe ka Antiokia. Tu napíli da, ay duwa kadatu agturáy da: De Judas nga nengágan da pe ka Barsabbas se Silas. ²³Ay aggída tu nangipaw-ítán da kitu súrát da, nga nán na kídì: ‘Dakami nga wawwági nu nga apostoles se pangmanàman kanedi Jerusalem ya magsúrát kadakayu, ta makikumusta kami kadakayu nga wawwági nga akkan Judyu ka Antiokia se Siria se Cilicia. ²⁴Nagìna mi nga maduw-duwa kayu panggap kiya kag-kagiyan

daya tolay nga inumbet kiyán nga gayát kanedi, nga mangrribù kadakayu. Awan mi nebílin kadayán na tolay. ²⁵ Ay ittu ya naggaamomán kami, ay sangapáda ya uray mi nga namíli ka ibon mi kadakayu kannán, nga kabbulun de Pablo se Bernabe nga pàgan tada nga opun tada, ²⁶ nga nangipusta ngala kiya biyág da gapu ke Apu Jesu-Cristo. ²⁷ Daya kabbulun da, ay de Judas se Silas nga ittu daya nebon mi nga mangikagi kadakayu pe kadaya nesur-súrát mi. ²⁸ Ata ya Ispiritu ne Dios se kadakami, ay piyán mi nga áwan mi yin na ibílin kadakayu panda kadedi nga kasapúlán pà nang: ²⁹ nga akkan kayu mangán kadaya netúgan kadaya sinan diy-diyos, se akkan kayu pe mangán ka dága, se oray pe ya karni nga siddadága, se akkan kayu mangwa kadaya nadakè a mepanggap kadaya lalláki se babbay. Ay napiya ya pagtungpálan nu nu ikurug nu dayán. Awan mi mekagi yin, 'nán na."

Tu yán tu súrát.

³⁰ Ay tútu pinarbuwát datu mangurug da ngin nga mawe ka Antiokia ka Siria.

Kane makadatang da kattoni, ay inurnung da datu mangurug, se da nga nidde kaggída tu súrát, ³¹ Ay kane mabása datu mangurug ka Antiokia, ay naganggam da kadatu tul-tuldu kaggída. ³² Ay tútu tinul-tulduwán pe de Judas se Silas da, ta senu lumigda ya anngurug da ke Jesus, ta pagbàbànanan pe ne Dios da. ³³ Ay kane mabayág da ngin kattoni, ay nagulli da ngin kadatu nangibon kaggída. Ay pinarbuwát datu mangurug da. ³⁴ Ngamay nagbansi pikam nge Silas kattoni.

³⁵ Ay de Pablo se Bernabe, ay nagbansi da ka Antiokia. Ay nagtù-tùgud da se nagbàbànan da kattoni ka panggap ke Apu Jesus, kabulun da datu adu nga mangurug.

Tu nagrabbuwát de Pablo se Silas nga mawe magbàbànan

³⁶ Ay kane mabà-bayág gala de Pablo win ka Antiokia, ay nán ne Pablo ke Bernabe, "Magulli ta ngin nga mawe maningan kadatu wawwági ta kadatu ngámin il-íli nga nangibàbànanan ta ke Apu Jesus, ta senu ammu ta nu mapà-paanna da ngin." ³⁷ Ay piyán ne Bernabe nga ibulun da nge Juan nga nengágan da pe ka Marcos kaggída. ³⁸ Ngamay akkan piyán ne Pablo, ta birrawán nada kitu ubra da kitun ka probinsiya Pamfilia.

³⁹Ay nagsáwad da ka napanat, ay tútu nagtuway da ngin. Nekíwid ne Bernabe nge Marcos, ay se da nagbapor nga nawe ka Cyprus. ⁴⁰Ngamay e Pablo, ay piníli na nga ikíwid nge Silas. Ay nekarárag pikam datu mangurug da, nga nepatagasinnán ke Apu Jesus da ta maragkallà, ay se da la nga nagrabbuwát tin.

Tu nekikkíwid ne Timoteo kade Pablo

⁴¹Ay tútu nanalen de Pablo se Silas ka probinsiya Siria se Cilicia, nga namal-paligda kitu angngurug datu mangurug kattoni.

16 Ay se da la nga nawe ka Derbe, se la ka Listra. Ay nasmà da kitúni ya isa nga mangurug nga nagnágagan ka Timoteo. Ay mangurug pe ya ina na. Judyu ya ina na may ya ama na, ay Griego. ²Pàgan ngámin datu mangurug ka Listra se Iconio nge Timoteo. ³Ay piyán ne Pablo nga ikíwid nge Timoteo. May gapu ta ammu ngámin datu toláy kattoni nga akkan Judyu tu ama na, ay pinakúgit pikam ne Pablo, ta get nu lùsawan datu Judyu kadatu kapannán da.

⁴Ay adu datu il-íli nga liniw-liwánan da. Ay nekagiyán da kadatu mangurug kattoni datu bil-bílin nga ipàwa datu apostoles se datu pangmanàman daya mangurug ka Jerusalem. ⁵Ay díkod lummigda tu angngurug datu mangurug, ay inalgaw da pe nga ummadu.

Tu inanggibon ne Dios kade Pablo ka Macedonia

⁶Ay nanalen de Pablo se Timoteo ka probinsiya Frigia se probinsiya Galacia, ta akkan papannan natu Ispiritu ne Dios da nga magbàbànan ka probinsiya Asia. ⁷Ay kane magiddatang da ngin ka probinsiya Misia, ay mawe da kuma ka probinsiya Bitinia, may pinaddi naya Ispiritu ne Jesus da. ⁸Díkod lummíwán da ka Misia, se da nagpadagut nga nawe ka íli Troas.

⁹Ay kane gabi, ay atán ummán ka tagenap ne Pablo, nga atán iMacedonia nga laláki nga magsisíkád kitu giyán na, nga makim-imallà a nán na, “Umbet kayu mán ka Macedonia ta sengán dakami,” nán na. ¹⁰Ay kane mapalmat na tun, ay nagsap-sápul kami yin ka pagtàyán mi nga mawe ka Macedonia, ta ammu mi yin nga kattoni tu pangibonán ne Dios kadakami, nga mangibàbànan kiyá mepanggap ke Jesus.

Tu nanggurug ne Lydia ke Jesus

¹¹ Ay dummúlay kami se de Pablo nga nawe ka Troas, ay nagkaw-át kami ka púgu Samotracia, ay se yala ka íli Neapolis kane kaláwa. ¹² Ay se kami yala nga nagdal-dalen nga nawe ka íli Filipos nga ittu ya kadàlán na íli naya probinsiya Macedonia nga sakúpan naya Roma. Ay nabayág kami kitúni.

¹³ Ay kane Sabado, ay nawe kami kitu lasi natu íli kitu kapanágan, ta ittu tu ammu mi nga agkararágan daya Judyu. Ay nepagtutúgaw kami nga nakibàbànan kadatu babbay nga napadán nga nagguurnung kitúni. ¹⁴ Ay uwad isa kadatu magtal-talagína kadakami ya isa babay nga nagnágagan ka Lydia nga iTiatira. Maglà-láku kadatu nangína pà nang nga lúpús nga panagdagangan. Ay maragday-dáyaw pe ke Dios. Nagtal-talagína pà nang kadatu kag-kagiyan ne Pablo, ay linùtán ne Apu tu púsú na, ay kinurug na datu nagína na. ¹⁵ Ay nakibawtisár pe yin se datu akkobung na pe, se nakami inaptán ka balay da. Nán na nga, “Magdagus kayu lugud ka balay nu kurugan nu nga kurug ga mangurug gà in ke Apu Jesus,” nán na kadakami. Ay díkod nawe kami, ta pinílit nakami.

Tu nekebalud de Pablo se Silas ka íli Filipos

¹⁶ Ay kitu isa nga algaw nga mawe kami se de Pablo kitu agkararágan da, ay sinabat nakami ya isa nga asassu wa babay nga nalaing pe nga magpar-parmata gapu kadaya an-anítu na. Adu ya málà datu apu na nga pirà, gapu kitu agpar-parmata na. ¹⁷ Inun-unud nakami se de Pablo, se na isar-sáraw ya, “Dedi ya tolay, ay bobonan naya kangatuwán nga Dios da, ay inumbet da nga mangibàbànan kiya angngalà ne Dios kadakayu,” nán na. ¹⁸ Ay namin-ad-adu wa al-algaw na nga kinuwa yán. Ay tútu linùsaw ne Pablo. Ay díkod nagbaliwág nge Pablo se na nán nga nagallang kitu anítu, “Lumawán ka kaggína ngin, ta e Jesu-Cristo ya magpalawán kikaw,” nán na. Ay tútu nagtálaw kurug tu anítu na kitun kam nga oras.

¹⁹ Ngamay kane mammuwán datu apu natu babay nga áwan da nga innanamán málà a pirà kaggína ngin, ay dinugkam da de Pablo se Silas, se dada rinùrut ta nippan kitu giyán datu agtuturáy kitu palása, ²⁰ Ay nedarum dada kadatu guwes da. Ay nán da, “Dedi nga Judyu, ay mangriribù da

kídi íli tada. ²¹ Daya itù-tùgud da kadaya tolay, ay kumaníwás kiya lintag tada nga iRoma,” nán da.

²² Ay nepangalùsaw ngámin pe datu tolay kaggída. Ay pinìsi yala datu guwes tu nanglàbu kadatu bádu de Pablo se Silas, se dada pabáut. ²³ Ay kane mabáubáut dada ngin, ay nebálud dada, se dada paguardiyaán pà nang kitu guwardiya. ²⁴ Ay díkod nippan natu guwardiya da kitu amin-unag nga kuwartu natu agbalúdán, se na linipit datu bingil da.

Tu nakas-kasdáaw nga nelallowán de Pablo kitu agbalúdán

²⁵ Ay kitu túlad tu gabi, ay magkar-karárag se magkan-kansiyon de Pablo se Silas ka pagdáyaw da ke Dios. Magtal-talagina datu duddúma nga bálud kaggída. ²⁶ Ay pilatan da ngala nga nangyagyag ka naggat. Ay tútu naguyyuguyyu tu agbalúdán, se nàtatán na nalùtán ngámin datu gitap na. Naúngát pe datu kadena datu bálud. ²⁷ Ay kane malukág tu guwardiya, ay nasingan na nga nalùtán ngámin datu gitap natu agbalúdán. Ay tútu inásut na tu ampiláng na ta magpattal lin, ta dalínán na nu nagbarráw ngámin nin datu bálud. ²⁸ Ngamay nakasáraw ka naggat nge Pablo nga nán na, “Akkan ka magpattal, ta atán kami kam ngámin kidde na,” nán na.

²⁹ Ay díkod nagadang tu guwardiya ka dílag. Ay se yala nanagtág ga linumnà kitu giyán de Pablo se Silas, se nagpalintud kitu àráng da, nga magtartartar kitu ansing na. ³⁰ Ay se nada nelawán kitu amin-unag ga kuwartu, ay se na nán na kaggída, “Apu, nágan naya masápul nga kuwaan ku, ta senu alà nà e Dios,” nán na. ³¹ Ay nán da, “Mangurug ka ke Apu Jesus, ta senu alà naka nge Dios, ikaw se daya akkobung mu,” nán da kaggína. ³² Ay tútu nawe nebàbànán de Pablo we Apu Jesus kaggída ngámin na tangabalay. ³³ Ay kitun kam ma gabi, ay nippan na nga bingguwán datu big-bígád da, ay se da la nga nakibawtisár ngámin na tangabalay. ³⁴ Ay se nada nippan kitu balay da se nada pinangán. Ay naganggam da ngámin na tangabalay ta nangurug da ke Dios sin.

³⁵ Kitu láwa natun, ay nangibon datu guwes kadatu pulis ka mawe magpepalawán kade Pablo kitu guwardiya. ³⁶ Ay tútu nán natu guwardiya kade Pablo, “Pepalawán dakayu win datu guwes. Ay mawe kayu lugud din, nga áwan ríriríri,” nán na. ³⁷ Ngamay nán ne Pablo kadatu pulis, “Bináubáut dakami kiya pagmar-marngán daya adu wa tolay, se dakami

pabasúlan se dakami nga ibálud, oray iRoma kami nga áwan bas-básul. Ay se dakami la nga piyán ipalawán nga áwan na makammu. Maddi kami a nu akkan daya guwes kampela ngin daya umbet nga mangilawán kadakami,” nán ne Pablo.

³⁸Ay tútu nekagi datu pulis kadatu guwes tu kinagi da, ay tútu nalídug da kane magina da nga iRoma pe de Pablo. ³⁹Ay díkod nawe da nakipakawan kaggída. Se dada nelawán, se dada pinagtálaw kitu íli.

⁴⁰Ay tútu lummawán da ngin, ay se da nawe kitu balay de Lydia, ay ittu win tu inagsisingan da se datu mangurug. Ay tinul-tulduwán de Pablo da. Ay kane mabalin da nga magtuldu kaggída, ay tútu nawe da ngin.

Tu kowad de Pablo ka íli Tesalonica

17 Ay kane maliwánan de Pablo ya íli Ampipolis se íli Apolonia, ay dummatang da ka íli Tesalonica. Ay uwad isa nga sinagoga kitúni. ²Ay káda Sabado kitu tallu liguwán da nga nag-agyán kitúni, ay mawe ye Pablo kitu sinagoga da, ta ittu tu gangay na. Ay nakisuw-suwáy kaggída, nga nebasár na kadaya bàbànan ne Dios datu kinag-kagi na. ³Nelaw-lawág se nepaáwat na kaggída, nga masápul la matay se la lumtu kammin ya Ibon ne Dios, se na kinagi nga, “E Jesus nga ittu ya ibàbànan mi kadakayu, ay aggína tu Nebon ne Dios,” nán na. ⁴Ay tútu nangurug datu duddúma nga Judyu, ay nebulun da kade Pablo se Silas, ay se oray pe datu adu wa nepagday-dáyaw ke Dios nga Griego, se adu pe kadatu nangátu nga babbay.

⁵Ngamay inumsil datu ap-apu datu Judyu kaggída, ay tútu nekagi dada kadatu napangas nga tolay kitu íli, nga ittu win datu nangurnung kadatu adu wa tolay. Ay kane maburíbur da datu tolay kitu íli, ay nawe da pe linnà tu balay ne Jason, ta ittu tu nagdagusán de Pablo se Silas, ta alà dada kuma nga ippan kitu àráng datu adu wa tolay. ⁶Ngamay kane áwan da masmà kade Pablo se Silas, ay tútu rinù-rùrut da nge Jason se datu duddúma nga mangurug, se dada nedarum kadatu ap-apu natu íli, nga nán da, “Ittu dedi daya tolay nga mangriribù kadaya tolay kadaya ngámin il-íli, ay inumbet da pe yin kanedi, ay ⁷tu dedi nga tolay daya namalnà kaggída. Aggída ngámin nin, ay akkan da kur-kurugan nin ya lintag ne Ari Cesar, ta nán da nga atán sabáli nga ári nga nagnágan ka Jesus,” nán da. ⁸Ay díkod nalídug datu tolay se datu ap-apu kitu íli, kane

magina da idi. ⁹Ay kane makapagbáyad de Jason se datu mangurug ka pagpiyensa da, ay tútu nepalawán dada.

Tu inammatag datu iBerea kiya bàbànan ne Dios

¹⁰ Ay kitu gabi natun, ay pinapan datu mangurug de Pablo se Silas sin ka íli Berea. Ay kane makadatang da kitúni, ay nawe da kitu sinagoga da. ¹¹ Ay datu Judyu ka Berea, ay namà-máru da ngam datun ka Tesalonica, ta naganggam da pà nang nga nanggina kiya bàbànan ne Dios. Inalgaw da nga magbas-bása kiya bàbànan ne Dios ka pagsinnán da nu kurug datu itù-tùgud de Pablo. ¹² Díkod adu kaggída tu nangurug. Ay adu pe nangurug kadatu Griego nga babbay nga nabànanng, ay se kadatu lalláki nga ikaliyaw datu tolay.

¹³ Ngamay kane mammuwán datu Judyu nga iTesalonica, nga nagbàbànan pe ye Pablo ka Berea, ay inumbet da pe kitúni nga mangrribù ka pagtàday da kadatu tolay. ¹⁴ Ay díkod, pinapan datu mangurug nge Pablo kitu adanni kitu bebay yin, ngamay nagbansi de Silas se Timoteo. ¹⁵ Ay datu namulun ke Pablo, ay namanda da ka íli Atenas ngala. Ay kane magulli da kammin nin, ay binílin ne Pablo da nga pagkaruwan da de Silas se Timoteo nga manatang kaggína.

Tu nakibàbànan ne Pablo kadatu nasírib ba maragtùgud ka Atenas

¹⁶ Ay kitu aggin-indag ne Pablo kade Silas ka íli Atenas, ay nagdakè tu uray na kane masingan na datu adu wa sinan tolayán nga diy-diyos da kitu íli. ¹⁷ Díkod nakisuw-suwáy kadatu Judyu se kadatu akkan Judyu nga atán kitu sinagoga da. Peyang algaw, ay makisuw-suwáy pe kitu palása kadatu noray atán kitúni. ¹⁸ Ay nakisuw-suwáy pe kadatu maragtùgud kadatu sur-súru datu Epicurio se Estoico. Nebàbànan na pe kaggída ya mepanggap ke Jesus se itu nelaltu na. Ay tútu nán da, “Nágan naya kag-kagiyán nád nayán na tolay, tura pan-panda ngala ya ibàbànan na,” nán da. May datu duddúma, ay “Mepanggap kadaya diy-diyos daya agtangeli kid ya ibàbànan nayán,” nán da.

¹⁹ Ay díkod dinugkam da se da nippan kitu àráng datu agturáy kitu Areopago, nga nán da, “Ipakammum mán pe kadakami daya baru nga sur-súru nga itù-tùgud mu, ²⁰ ta bar-baru kadakami daya kag-kagiyán

mu, ay túya piyán mi ammuwan nu nágan naya sarut da,” nán da. ²¹ Ata ngámin datu iAtenas, se ngámin datu agtangeli nga mag-agyán kitúni, ay surpanán da nga bàbànanan se tal-talagìnaan daya apakagìna da.

Tu diyos datu iAtenas nga akkan da am-ammu

²² Ay tútu nagsíkád de Pablo kitu àràng datu agturáy kitu Areopago, se na nán kaggída: “Dakayu wa iAtenas, nammuwán ku nga nadiosán kayu pà-pànang ki ngámin kabiy-biyág nu. ²³ ta kiyà a nanalen kiya íli nu, ay kinappiyà a sining-singan daya day-dayáwan nu se daya agday-dayáwan nu. Ay atán nasingan ku nga isa nga agday-dayáwan nu, nga nasurátan ka, ‘Balay naya diyos nga akkan mi am-ammu,’ nán na. Ay ya day-dayáwan nu nga akkan nu wa ammu nga nán nu, ay ittu lugud ya ibàbànan ku kadakayu.”

²⁴ “Ya Dios nga nangwa kídì kalawagán se daya ngámin na atán, ay akkan magag-agyán kadaya babbabalay nga binalay tolay, ta aggína ya Apu ngámin daya atán ka lángit se daya atán kídì kalawagán. ²⁵ Ay áwan na pe nga masápul kadàtada nga tolay, ay se áwan tada mabalin iseng kaggína, ta aggína kam ya nangidde kadàtada ngámin tolay kiya ángat se biyág tada se oray nágan na. ²⁶ Sissa nga tolay ya nanggayatán na nga namarsuwa kadaya ngámin tolay se daya nas-nasiyon, nga atán kídì kalawagán. Ay ammu na oray kitun kam nu nungay naya anggayát se ipappanda daya ngámin baláki tolay, se wà naya panda naya lusà a pagyanán da. ²⁷ Kinuwa na nga ummán kiyán ta senu sap-sapúlan da nge Dios, ay get bárang ittu ya akammu da kaggína. Ngamay ya kurug na, ay akkan mà adayyu kadàtada, ²⁸ ta oray pe datu nasírib kadakayu, ay tu idi ya nán da,

‘Aggína ya mamiy-biyág se mamagpakínin se
mamagpauray kadàtada,’
nán da. Se nán daya duddúma nga,
‘Dàtada ay annánà nitta pe,’
nán da.”

²⁹ “Ay gapu ta annánà nitta nge Dios, ay akkan tada lugud nán nga balitù se batu ya Dios, onu panda ngala nga madamdám daya nalaing nga tolay nga kuwaan. ³⁰ Kitun, ay pinagdudoray ne Dios sala datu kuk-kuwaan datu tolay, ta akkan da pikam am-ammu. May kídì yin, ay pakappoliyan

na ngámin tolay kídí kalawagán kadaya bas-básul da, ³¹ áta nìdang na ngin ya algaw nga agpaguwes na ngin kadaya ngámin tolay kiya kalawagán kitu tolay nga píli na. Nepakammu na ki ngámin tolay nga kurug idi kane paltuwan na kammin. Ay kurug ya angguwes na.” Tu dayán datu kinag-kagi ne Pablo.

³² Ay kane magina da tu mepanggap kitu ilaltu da natay, ay paásan datu duddúma, may datu duddúma ay, “Gìnán mika manin panggap kídí,” nán da. ³³ Ay ittu win tu nammánaw ne Pablo kaggída. ³⁴ Ay uwad da nga nebulun kaggína, ay nangurug da pe ke Jesus. Datun, ay de Dionisio nga isa kadatu agturáy kitu Areopago, se itu babay nga nagnágan ka Damaris, se atán da pikam duddúma.

Tu inangngurug datu iCorinto

18 Ay kane mabalin magbàbànan ne Pablo kitúni Atenas ay nagtálaw, se la nawe ka íli Corinto. ² Kitúni tu nakammuwán na kade Akila se Priscila nga magatáwa. Judyu da nga iPonto, nga alalbet pe ka Corinto nga gayát ka Italia, ta pinataláwan ngámin ne Ari Claudio datu Judyu ka Roma. Ay nawe ye Pablo nga naggagáyam kaggída. ³ Ay gapu ta nagpáda da nga maragkuwa ka tulda, ay nepagyán kaggída. Ay nepagkuwa pe kaggída ngin. ⁴ Ay ki peyang Sabado, ay mawe magbàbànan ne Pablo kitu sinagoga da kitúni, ta piyán na nga ayuyútan datu Judyu se datu Griego.

⁵ Ay kane makalbet de Silas se Timoteo win nga gayát ka Macedonia, ay magtaturap pin ne Pablo nga magbàbànan, nga mangilaw-lawág tutu wala kadatu Judyu, nga Jesus tu Nebon ne Dios. ⁶ Ngamay kane kalúsawan datu Judyu tu ibàbànan na se paásan da, ay newagwág na tu tápù kitu bádu na, ay se na nán kaggída, “Nu panísan nakayu ne Dios, ay dakayu kampela ngin nin ya makin básul. Awan ku básul kiyán nin. Manggayát kídí yin, ay mawe yà magbàbànan kadaya akkan Judyu,” nán na.

⁷ Ay díkod akkan nagbàbànan kitu sinagoga da ngin. Nagtálaw kitúni se yala nawe ka balay de Titius Justus. Akkan Judyu ngamay magday-dáyaw pe ke Dios. Tu balay na, ay kataging kam natu sinagoga. ⁸ Ay e Crispus nga pangapuwan da kitu sinagoga, ay nangurug da se datu akkobung na ke Apu Jesus. Ay adu pe kadatu iCorinto nga nakagina kitu bàmànan ne Pablo tu nangurug, ay nabawtisarán da.

⁹Kitu isa nga gabi, ay nagpatagenap ke Pablo nge Apu Jesus, nga nán na, “Akkan ka nga mansing kadaya tolay, ay akkan ka pe makusap nga magbàbànan, ¹⁰ta atán nà peyang nga mamul-bulun kikaw. Ay áwan ya mangwa ka nadakè kikaw, áta adu daya tolay ku kídi ya íli,” nán ne Jesus. ¹¹Ay díkod natangadagun se nakannam búlán ne Pablo kitúni nga nagtù-tùgud kiya bàbànan ne Dios kadatu tolay kitúni.

Tu nangngidarum datu Judyu ke Pablo ke Gobernador Galio

¹²Ngamay kane e Galio win tu maggubernador ka probinsiya Acaya, ay naggagaddúán datu akkan mangurug nga Judyu nga kinalùsaw we Pablo, ay se da nga idarum. ¹³Ay nán da, “Idi ya tolay, ay ay-ayuyútan na daya tolay kiya agdáyaw ke Dios nga mepasabantà kiya lintag tada,” nán da.

¹⁴Ay kane magúni kuma nge Pablo win, ay nán ne Gobernador Galio kadatu Judyu, “Nu kurug nga nagbásul kuma idi ya tolay, ay masápul la anúsán ku ginán ya ríri nu nga Judyu. ¹⁵Ngamay gapu ta panggap pala kadaya isur-súru nu, se kadaya tolay nu, se kadaya lín-lintag nu kampela ngin daya pagririríyán nu, ay dakayu kampela ngin nin ya makammu, ta maddi yà mepanguwes kadayán,” nán na. ¹⁶Ay tútu pinatálaw nada kitu upisína na. ¹⁷Ay se da la nga dinugkam nge Sostenes nga apu kitu sinagoga, se da bináubáut, kitu àráng natu korte da. Nasingan ne Gobernador Galio da, ngamay akkan nada inat-atangya.

Tu naggulli de Pablo ka Antiokia se itu nagrabbuwát na manin

¹⁸Ay kane mabà-bayág gala nge Pablo ka Corinto, ay nagpakáda pe yin kadatu mangurug kitúni. Ay nagbapor nga nawe ka Siria. Nebulun na de Akila se Priscila. Ay kitu kaatán da pikam ka íli Cencrea, ay nakipúkis nge Pablo, ta ittu tu panda natu kari na ke Dios.

¹⁹Ay kane makadatang da ka íli Efeso, ay nebansi na de Akila nga magatáwa kitúni. Ngamay nawe pikam kitu sinagoga da, se yala nakibàbànan kadatu Judyu kitúni. ²⁰Ay tútu pagbansiyán da pikam ka mabay-bayág, may naddi. ²¹Ngamay nán na kaggída kane nagrabbuwát tin, “Nu piyán ne Dios nga magulli yà kammin kanedi, ay umbet tà,” nán na. Ay se la nga dummúlay ka Efeso nga mawe ka Siria.

²² Ay kane makadatang ka Cesarea nga ñli ka Siria, ay nanùdu nga nawe nga naggagáyam kadatu mangurug ka Jerusalem, se yala nga nawe ka Antiokia.

²³ Ay kane mabà-bayág gin kitúni, ay nagtálaw manin. Ay se na dinàdàdà datu il-ñli ka probinsiya Galacia se Frigia, nga nagtul-tuldu kadatu mangurug ta senu lumigda tu angngurug da.

Tu nagtùgud ne Apolos ka Efeso se Corinto

²⁴ Ay ka Efeso, ay atán isa nga Judyu nga iAlejandria nga inummang kitúni. Apolos tu ngágan na. Nalaing magbàbànan, ay se ammu na pà nang ya bàbànan ne Dios, ²⁵ ta natùgúdán nin ka panggap ke Apu Jesus. Nagagat nga magbàbànan, se kurug pe datu itù-tùgud na panggap ke Jesus. Ngamay tittu tu agbaw-bawtisár tu Juan tu ammu na. ²⁶ Ay naturad pe yin nga magbàbànan kitu sinagoga. Ay kitúni tu nakagìnaán de Akila se Priscila kaggìna. Díkod inaptán da ka balay da, se da kinappiya nga nelaw-lawág kaggìna datu mepanggap kiya angngalà ne Dios kadaya tolay.

²⁷ Ay kane piyán ne Apolos pe tu mawe magbàbànan ka probinsiya Acaya, nga ittu ya giyán naya ñli nga Corinto, ay neparob lugud pe yin datu mangurug ka Efeso. Ay díkod nagsúrát da kadatu mangurug ka Acaya nga anggamman da kuma tu ilalbet ne Apolos. Ay kane dumatang nge Apolos ka Acaya, ay abay tu neseng na kadatu nangurug gapu ki agkallà ne Dios, ²⁸ ta nalaing makipal-palagmán kadatu Judyu nga kasuw-suwáy na kitu sinagoga. Nelaw-lawág na tutu wala kaggìda datu nesúrát nga bàbànan ne Dios, nga e Jesus kam tu Nebon ne Dios.

Tu nekaalubuwán datu iEfeso ki Ispiritu ne Dios

19 Ay kitu kowad ne Apolos ka Corinto, ay nawe pe ye Pablo ka Efeso. Nanalen kadatu ban-bantay kitu nameyag na. Ay kane dumatang kitúni, ay uwad da nasmà na nga mangurug. ² Ay nán na kaggìda, “Naalubuwán kayu win kiya Ispiritu ne Dios kane mangurug kayu?” nán na. May nán da, “Akkan, ta áwan mi ya nagìna pikam nga Ispiritu ne Dios.” ³ Ay tútu nán manin ne Pablo kaggìda, “Ay nágan na nga panagbawtisár lugud tu nekabawtisarán nu?” nán na. “May páda na kitu agbawtisár nga netùgud natu Juan,” nán da.

⁴ Ay díkod nán ne Pablo, “Tu Juan, ay binawtisarán na datu tolay kitun nga nakappoli kadatu bas-básul da. May kinagi na pe kadatu tolay nga masápul la e Jesus ya kurugan da ngin, nga ittu tu sumar-saridát kaggína,” nán ne Pablo kaggída. ⁵ Ay kane magína da tu kagiyan ne Pablo, ay nangurug da ngin ke Apu Jesus, ay díkod nagbawtisár da manin. ⁶ Ay kane meparotun ne Pablo tu íma na kadatu úlu da kaggína nga nangikarárag kaggída, ay naalubuwán da ki Ispiritu ne Dios. Ay nagsab-sabáli tu aggúni da, se da nekagi pe datu pekagi ne Dios kaggída. ⁷ Ay moli sangapúlu se duwa da ngámin.

Tu kowad ne Pablo ka Efeso

⁸ Ay kitu tallu búlán ne Pablo nga nag-agyán kitúni, ay nagbàbànan kitu sinagoga kitúni Efeso. Naturad nagbàbànan se nangappiya nga nangikagi kadatu Judyu kiya panggap ki angngituráy ne Dios. ⁹ May datu duddúma kaggída, ay nasúkir tu uray da, ay maddi da mangurug. Ay nadakè tu kinag-kagi da mepanggap kiya panangngurug ke Jesus. Ay tútu pinanáwan nada se la nawe kitu isa nga kuwartu natu iskul ne Tyrannus. Kabulun na datu mangurug ke Jesus. Ay kitúni yin tu nagbàbànanan ne Pablo ki peyang algaw. ¹⁰ Duwa dagun na nga pinakuna. Ay díkod datu tolay ka probinsiya Asia nga Judyu se Griego, ay nagína da ngámin tu bàbànan mepanggap ke Apu Jesus.

Datu tumattánib

¹¹ Ay adu datu nepàwa ne Dios ke Pablo nga nakas-kasdáaw tutu wala pà nang. ¹² Ta oray nu panyu wala wànu lúpus sala ya melilet kaggína, se da ippan ki giyán naya magtakit se naar-aránan, ay bumílag da ngala pe, se magtálaw pe datu áran.

¹³ Ay díkod datu duddúma kadatu Judyu nga magdàdàdà nga marannánib kadaya naar-aránan, ay ram-ramanán da pe nga usaran ya ngágan ne Apu Jesus kaggída nga manánib kadatu naar-aránan nga nán da kanu mà pe, “Magtálaw kayu ta e Jesus nga ibàbànan ne Pablo ya mamatálaw kadakayu,” nán da kadatu ar-áran. ¹⁴ Ay datu pittu wa annánà ne Sceva, nga isa nga nangátu wa pádi datu Judyu, ay mepangwa da pe kiyán. ¹⁵ Ngamay nán natu áran, nga summungbát, “E Jesus, ay am-ammù,

ay ammu ku pe ye Pablo, ngamay iin kayu ta?” nán tu áran, ¹⁶ Ay se yala nga dinugkammán natu naar-aránan da. Ay se nada newalawalat ngámin. Ay tútu nagtatálaw da kitu balay nga sissusoba se natal-talíngu.

¹⁷ Ay kane mammuwán ngámin datu Judyu se Griego nga mag-agyán ka Efeso, ay nagansing da ngámin, ay dinay-dáyaw da nge Apu Jesus. ¹⁸⁻¹⁹ Ay adu pe kadatu mangurug ke Jesus tu nagipudnu kadatu kuk-kuwaan da. Adu pe kadatu maragsalamangka tu nagiltuwád kadatu aruminta da. Ay inurnúngán dada, se da sídúgan kitu àráng ngámin datu tolay. Tu dágup datu báyard datun, ay limma púlu ríbu písus.

²⁰ Ay tútu newar-waragáwag tutu wala ngin tu bàbànan mepanggap ke Apu Jesus, ay ummadu datu mangurug.

Tu ríri datu maragbattál ka Efeso

²¹ Ay kane màwa ngámin dayanin, ay linammat ne Pablo nga masápul nga mawe pikam ka probinsiya Macedonia se Acaya se yala mangaw-át tin ka Jerusalem. Ay se masápul kanu pe nga mawe ka íli Roma ngin. ²² Díkod pinapan na pikam datu duwa nga kaseng na ka Macedonia: De Timoteo se Erasto. May nabà-bayág pikam ka probinsiya Asia.

²³ Kitun na tiyampu, ay nàwa tu abay ya rírianggap kadaya mangurug ke Jesus. ²⁴ Atán isa nga tolay kitúni, nga nagnágan ka Demetrio nga maragbattál ka silber. Ay adu datu manglu kaggína, nga mangwa ka sinan sissimbaan natu diyos da nga Artemis, ay adu tu màluwán da kaggína. ²⁵ Ay díkod inurnung ne Demetrio datu pilluwan na, se ngámin datu kapáda na nga maragbattál, se na nán kaggída, “Kabbulun,” nán na, “ammu nu nga daya kuk-kuwaan tada, ay ittu ya paggayatán daya bànáng tada. ²⁶ Nasingan nu se nagina nu pe daya kuk-kuwaan nedi nga Pablo. Nán na kadaya tolay nga akkan kurug ga diyos daya battál lala daya tolay. Ay kurug ga adu pà nang ngin daya naayúyut na ngin kadaya tolay kiddi íli Efeso, se tagge ki ngámin probinsiya naya Asia. ²⁷ Ay get pe nu akkan nala tittu ya agbattál tada ya kalúsawan daya tolay kadátada, nu di pe áwan patag gin naya templo naya nadáyaw wa diyos tada nga Artemis. Ay get pe nu mippà in ya dáyaw ne Artemis, nga ittu ya day-dayáwan ngámin daya tolay kiya probinsiya Asia, se oray kiya ngámin kalawagán, nu pagdudoray tada ngala nge Pablo,” nán ne Demetrio.

²⁸Ay kane magina datu maragbattál tu kagiyan na, ay nalùsaw da pà nang, nga nán da nga nesarasáraw, “Madáyaw we Artemis nga diyos daya iEfeso,” nán da. ²⁹Ay tútu naburbur ngámin datu tolay kitu íli. Nagtatagtág da ngámin nga nawe kitu palása. Ay dinugkam da de Gayo se Aristarco nga iMacedonia nga kabulun ne Pablo kitu agdàdàdà na. Ay rinù-rùrut dada nga nippan kitu palása. ³⁰Ay e Pablo, ay piyán na pe tu lumnà nga mawe kitu giyán datu adu wa tolay, may pinaddi datu mangurug. ³¹Ay oray datu duddúma nga opun ne Pablo nga ap-apu kitu probinsiya, ay nangibon da pe ka mawe magpaddi kaggína nga magpassingan kitu palása.

³²Ay datu tolay kitu palása, ay nakasárasáraw da, ay nagbal-baláki tu isar-sáraw da, ta akkan magpapáda tu uray da. Tu kaaduwán kaggída, ay akkan da am-ammu nu taanna, tura da nagguurnung kitúni. ³³Dalínán datu duddúma nu e Alejandro tu gapu natu mà-màwa kitúni, ta aggína tu pinagsíkád datu Judyu nga pinagúni kitu àràng datu tolay. Paginggappan na din datu tolay, ta asissungbátan nada. ³⁴Ngamay kane melásin da nga Judyu, ay ittu win tu naggigindán da ngin na nakas-asáraw ka tagge duwa nga oras, nga nán da, “Madáyaw nge Artemis nga diyos daya iEfeso,” nán da.

³⁵Ngamay kane mapaginggap natu bátug meyor kitu íli datu tolay, ay nán na kaggída, “Dakayu wa pàdà a iEfeso,” nán na, “Iinna kadi kadaya ngámin tolay ya akkan na makammu, nga dàtada kampela ngin ya magtagasíngan kiya templo naya nadáyaw wa diyos tada nga Artemis, se oray pe kiya sinan Artemis nga batu nga netà nág nga gayát ka lángit kitun. ³⁶Ay gapu lugud ta áwan makakuna nga busid dayán, ay túya masápul tada lugud ya maginggap pin, se akkan tada pe yin na magbur-buranaw. ³⁷Dedi nga tolay nga nilbet nu kídi, ay áwan da nga tinákaw kiya templo tada, se akkan da pe pad-padàsán ya diyos tada. ³⁸Ay díkod nu atán pangidarumán de Demetrio se daya maragbattál ka oray iinna kadedi nga tolay, ay idarum dada din nala, ay magsungbát pe tu medarum. Ta atán daya guwes kadaya upisína da, ay se atán pe daya ap-apu kídi probinsiya tada. ³⁹Ay nu atán da pikam piyán nu saludsúdan, ay disidiran tada ngala nu itu kurug ga agguurnung tada. ⁴⁰Ta get nu idarum ditta daya apu tada ka Roma gapu kiya ríri tada kiya daddáni, ay áwan tada ammu pagsungbát kaggída,” ⁴¹nán natu bátug meyor da kaggída, ay se nada binuwà.

Tu nepappan manin ne Pablo ka Macedonia se Grecia

20 Ay kane makusap pin tu ríri, ay pinalbet ne Pablo win datu mangurug. Ay kane mabalin na pagbagkaddan datu uray da, ay nagpakáda se la nawe ka Macedonia. ²Ay kane mangngayán na ngámin datu il-íli kattoni nga magtul-tuldu kadatu mangurug, ay nawe ka Grecia. ³Nagyan kitúni ka tallu búlán. Ay kane dumúlay kuma nga mawe ka probinsiya nga Siria, ay nammuwán na nga asippatayan datu Judyu. Ay tútu nagulli kammin nga manalen ka Macedonia. ⁴Ay binulun de Sopater Pirhus nga iBerea, se de Aristarco se de Secundus nga iTesalonica, se de Gayo nga iDerbe, se Timoteo, se de Tykicus se Trofimus nga iAsia. ⁵Naginunna da, ay se dakami inindaggán ka Troas. ⁶Ngamay dakami, ay nagbapor kami nga gayát ka Filipos, kane mabalin tu piyasta nga angngán da ka sinápáy nga áwan pamalbád. Ay kane malpás ya limma ngalgaw, ay dinatang mi datu kabbulun mi ka íli Troas. Ay tútu natangaligguwán kami yin kattoni.

Tu nekebinà ne Eutico ka íli Troas

⁷Ay kane gídám natu Sabado win, ay nagguurnung kami yin se datu mangurug ke Jesus, ta ittu tu angngán mi ka sinápáy, ka panamdammán mi kitu nekatay ne Apu Jesus. Ay nagbàbànan ne Pablo panda kitu túlad gabi, ta mawe yin nu kaláwa. ⁸Adu datu dílag kitu amingúdu wa kuwartu nga nagguurnungán mi. ⁹Ay atán pe isa nga bag-bagu kitúni nga naggágan ka Eutico. Nagtutúgaw wala kitu lalamdáwan. May kane mabayág gala ngin ne Pablo nga makun-oni, ay nagasidàdappán ne Eutico, ay tútu nilà tutu wala ngin. Ay se la nebinà, naggayát kitu mekàlu wa sarundù natu balay. Ay nawe da inarikuykuy, ngamay áwan na nga biyág gin. ¹⁰Ay tútu ummúlug ge Pablo, se na we arikúpan tu natay, se na nán kídí, “Akkan kayu wa malídug, ta sibbiyág kam,” nán na. ¹¹Ay se la ummunè kammin ne Pablo, se da nawe nangán kitu sinápáy nga panamdammán da kitu nekatay ne Jesus. Ay kane mabalin da mangán, ay nagbàbànan ne Pablo panda kane lumtà ya mata. Ay se la nga nawe yin. ¹²Ay nippan da pe yin tu bag-bagu kitu balay da. Naganggam da pà nang ta nabiyág kam.

Tu nepappan ne Pablo ka Mileto

¹³ Ay nagtakay kami ka bapor, se kami la dummúlay nga mameyag ka íli Asson. Ngamay e Pablo, ay pasíbál ngala kadakami kattoni Asson, ta nagsal-ay yala. ¹⁴ Ay kane mesabat nakami ka Asson, ay tinakay mi se kami nawe ngámin ka íli Mitilene. ¹⁵ Ay kane kaláwa, ay dummúlay kami manin, ay lummíwán kami ka púgu Chio. Kitu láwa na manin, ay nagsíbál kami ka púgu Samos. Ay kane kaláwa manin, ay dumatang kami yin ka íli Mileto. ¹⁶ Akkan kami nagsíbál ka Efeso, ta senu akkan kami kanu mabayág ka probinsiya Asia, nán ne Pablo ta mabagal kanu, ta piyán na nu atán kanu kuma ngin ka Jerusalem nu algaw naya Pentecostes.

Tu inagbàbànan ne Pablo kadatu pangmanàman datu mangurug ka Efeso

¹⁷ Ay díkod kattoni Mileto, ay nangibon nala ngin ne Pablo ka mawe ka Efeso nga mangayáb kadatu pangmanàman datu mangurug kattoni Efeso.

¹⁸ Ay kane makalbet datu pinaayabán na ngin, ay nán na kaggída: “Dakayu, ay nammuwán nu ngámin datu kinuw-kuwa ku kitu kowad ku kannán giyán nu ka Asia nanggayát kitu nunna nga nelalbet ku. ¹⁹ Sippapakumbaba ngà a nagsirbi ke Apu. Pasuráy makasangit tà kitu nagitur-turad ku kadatu kapal-palakkán ku gapu kitu aggutad datu kapádà a Judyu kiyà. ²⁰ Ammu nu nga áwan ku netagàna kadaya makaseng kadakayu, kitu inagbàbànan ku se itu inagtù-tùgud ku kadakayu kadatu inagguurnung tada, ay se oray pe kiya babbabay nu. ²¹ Ammu nu nga kinappiya ku pe nga nekagi kadatu kapádà a Judyu, ay se oray pe kadaya Griego, nga masápul la makappoli da kadatu bas-básul da ke Dios, se da la nga mangurug ke Jesu-Cristo nga Apu tada.”

²² “Ay kídì yin, ay mameyag gà in ka Jerusalem, ta ittu ya ipàwa naya Ispiritu ne Dios kiyà. Ay akkan ku ammu nu nágan daya mà-màwa kiyà kattoni. ²³ Ya ammu ku ngala, ay ya nepakammu naya Ispiritu ne Dios kiyà kadatu ngámin il-íli nga nap-apanán ku win nga mebálud dà se mapal-pallà à. ²⁴ Ngamay akkan ku kengán ya biyág ku, ta áwan na nga

---

20:16 Ya Pentecostes, ay ittu ya Piyasta daya Judyu nu malpás ya mekalimma púlu algaw kalpasán natu Piyasta nga Naglàtaw.

surbi nu akkan ku màwa ngámin daya piyán ne Apu Jesus ipàwa kiyà, nga ittu ya mawe mangappiya mangikagi kiya Napiya nga Dámag mepanggap kiya agkallà ne Dios ki ngámin tolay.”

²⁵ “Ay kídi yin, ay ammù nga áwan makasingan kiyà in kadakayu ngámin nin nga nagdà-dàdàan ku wa nangibàbànán kiya angngituráy ne Dios. ²⁶ Ay díkod kagiyan ku kadakayu wa kappiyánan, nga akkan dà a panangiyán nu atán da nga akkan mangurug kadakayu, ²⁷ áta áwan ku netagàna nga dì nekagi kadakayu kadatu ngámin piyán ne Dios pepakammu.”

²⁸ “Ay sin-sinnan nu lugud daya baggibaggi nu kampela ngin nin, ay se kappiyánan nu pe tagasinnán ngámin daya tolay nga nepatarakan naya Ispiritu ne Dios kadakayu. Kappiyánan nu pe iapu daya tolay ne Dios, ta bílang ginátang nada kitu dága naya An-anà na. ²⁹ Ta ammù nga atán da nga umbet nga magtù-tùgud ka busid kadakayu kiya likud ku nga mawe. Ummán da kadaya ulolag nga umang mamatay kadaya nepatarakan kadakayu, ta akkan da kengán ya angngurug daya nepatarakan ne Dios kadakayu. ³⁰ Ay ammù nga atán da pe kadakayu mismu wa mangurug, daya manggayát nga mangitùgud ka busid nu isa ngalgaw, ta senu mealílaw da daya mangurug ke Jesus nga mangurug kadaya itù-tùgud da kampela ngin nin. ³¹ Ay díkod magtaron kayu lugud. Damdamman nu nga kitu tallu dagun ku nga nepagyán kadakayu, ay áwan ku sínang nga nagtù-tùgud kadakayu ngámin ki oray algaw se gabi. Pasuráy sumángit tà gapu kadakayu. ³² Ay kídi yin, ay patagasinnán takayu win ke Dios. Lam-lamtan nu daya bàbànán gapu kiya agkallà na, ta aggína ngala ya makabalin na mangpaligda kiya angngurug tada, se makidde kadakayu kiya bátug ipangáni na kadaya ngámin tolay na kampela ngin.”

³³ “Ay áwan ku inadang nga pirà wànu bádu kadakayu. ³⁴ Ammu nu mà nga iyà kampela ngin tu nanglu pára kadatu masápul mi se datu kabbulun ku. ³⁵ Ittu tu nangngipakammù kadakayu nga gapu kiya aggubra tada, ay masengán tada daya makasápul, ta madamdandam ku tu kinagi ne Apu Jesus, nga nán na, ‘Ab-abay ya agganggam ta nu dàta ya mangidde may nu dàta ya mangáwat kiya midde,’ nán ne Jesus.”

³⁶ Ay kane mabalin magúni yin, ay nagpalintud da ngámin nin, se da ngala nga nagkarárag. ³⁷ Ay summángit da ngámin. Ginàbal se inummàán da nge Pablo ka amapan da kaggína ngin. ³⁸ Nesangit da pe tu nán na

nga akkan da magsisingan nin. Ay se dala nga nawe netúgut panda kitu bapor.

Tu nepappan ne Pablo ka Jerusalem

21 Kane magtutúway kami yin, ay dummúlay kami yin se de Pablo, ay nangaw-át kami ka Coos. Ay kane kaláwa, ay nawe kami ka Rodes. Ay kane kaláwa manin, ay ka íli Patara. ²May kattoni, ay nakasmà kami ka bapor nga mameyag ka Fenicia. Ay tútu nagtakay kami se kami manin dummúlay. ³Nasingan mi ngámin tu íli Cyprus kitu padne kasígid kadakami lummíwán. Ay nagtul-túluy kami nga nawe ka probinsiya Siria, ay se kami la dummung ka íli Tiro, ta kattoni tu pangilagsiyán da kadatu agtu natu bapor. ⁴Ay sinapulán mi datu mangurug ke Jesus kattoni. Ay kane masmà mida, ay natangaligguwán kami kitúni. Ay nekagi naya Ispiritu ne Dios nga paddiyan datu mangurug nge Pablo nga mawe ka Jerusalem. ⁵Ay kane matangaligguwán kami yin, ay nawe kami pe yin. Ay netúgut dakami datu ngámin nga mangurug se datu attáwa da se datu annánà da panda kitu lasi natu íli, ay se kami nagpalintud ngámin nga nagkarárag kitu dappit. ⁶Ay kane makipalúbus kami kaggída, ay pinapan dakami yin. Ay nagtakay kami kitu bapor rin, ay nawe da pe yin kadatu babalay da.

⁷Ay kane makadatang kami ka íli Tolemais, nga gayát ka Tiro, ay ittu tu namandanán mi nga nagbapor. Ay natangagabi kami kitúni, nga naggagáyam kadatu mangurug ke Jesus. ⁸Ay kane kaláwa ngin, ay nawe kami yin ka íli Cesarea. Nagdagus kami ka balay de Felipe. Aggína ya isa kadatu pittu wa naplí nga kaseng datu apostoles ka Jerusalem kitun. Ay maragbàbànán pe kiya Napiya nga Dámag. ⁹Ay atán da nga appát ta annánà na nga babbalásang, nga agkakagiyán ne Dios.

¹⁰Ay kane mabayág kami kitu balay da, ay atán inumbet nga pagbàbànánan ne Dios nga gayát ka Judea nga nanggágan ka Agabo. ¹¹Inumbet kitu giyán mi, ay se na inalà tu sinturon ne Pablo, se na pingílan datu bingil na se datu íma na kampela ngin, ay se na nán, “Tu idi ya pekagi naya Ispiritu ne Dios, ‘Ummán kídi ya pamàyanán daya Judyu ka Jerusalem kiya makin-sinturon kídi. Ay se da iáwat kadaya akkan Judyu,’” nán ne Agabo.

¹²Ay kane magina mi ngamin se datu tolay kituni yan, ay akkan mi papannan nin ne Pablo ka Jerusalem. ¹³Ay se la nga nan Pablo nga summungbat, “Nagan naya kuwaan nu, tura da a sang-sangitan. Pagdakean nu wala ya uray ku. Sissasagana nga ma a mapingil, ay oray man pe nu patayan da ka Jerusalem gapu kiya angngurug ku ke Apu Jesus,” nan ne Pablo kadakami. ¹⁴Ay gapu ta akkan mi nga megawidan, ay akkan kami nagun-uni yin. Nan mi yala nga, “Ya piyan ne Apu ngala din ya mawa,” nan mi.

¹⁵Ay tutu akkan nabayag, ay nagalikagtu kami, se kami mawe yin ka Jerusalem. ¹⁶Nawe dakami netulud datu dudduma nga mangurug ka Cesarea. Ay nippan dakami ka balay de Mnason nga iCyprus. Nabayag pe yin nga mangurug ke Jesus. Ay kituni tu nagdagusan mi yin.

Tu nepawa de James ke Pablo

¹⁷Ay kane dummatang kami ka Jerusalem, ay inanggam dakami panang datu wawwagi ki angngurug. ¹⁸Ay kitu lawa na ngin, ay kummiwid pe ye Pablo kadakami nga mawe maggagayam kade James se ngamin datu pangmanaman da ka Jerusalem. ¹⁹Ay kane mabalin na magpakammu kaggida, ay nebabanan na pe yin datu ngamingamin nga nepa-pawa ne Dios kaggina kitu nepappan na nga nagbabanan kadatu akkan Judyu. ²⁰Ay kane magina da, ay dinay-dayaw da nge Dios.

Ay nan da kaggina, “Ammum, wagi,” nan da kaggina, “nga riniburibu win datu Judyu nga mangurug pe yin ke Jesus, se ngamin dayanin, ay kurugan da panang ya lintag tada nga Judyu. ²¹May nagina da nga nadake kanu ya itu-tugud mu kadaya kapada tada nga Judyu nga magyan kadaya ili daya akkan Judyu, ta akkan mu kanu ipawa kaggida datu lintag tu Moses, ta akkan ka kanu magpakugit kadaya annana da, se akkan mu kanu pe pakurug daya gangay tada nga Judyu. ²²Ay nagan na lugud ya kuwaan tada ngin? Magina da ma ala nga magina nga inumbet ka ngin kanedi. ²³Ay dikod kuwaan mu ngala ya ipawa mi kikaw. Atan appat ta lallaki, nga ya kari da ke Dios, ay tagay pumanda ngin. ²⁴Mebulun ka kaggida nga mawe ka Templo, se nu kuwaan ya mepanggap ki panagdalus. Ay ikaw wala pe ya magbayad kiya ammukis naya padi kaggida. Ay dikod ittu win ya pakammuan daya tolay nga kurugan mu ma pe daya lintag.”

²⁵ “Ngamay daya akkan Judyu nga mangurug pe yin ke Jesus, ay tittu wala datu nesúrát tada nga nebílin kaggída ya ipàwa tada kaggída, nga akkan da mangán kadatu netúgan kadatu diy-diyos, se akkan da pe mangán ka dága, ay se oray pe daya karni nga akkan pinadága. Se akkan da mangwa kadaya nadakè a mepanggap kadaya lalláki se babbay,” nán na.

²⁶ Ay tútu kane kaláwa, ay binulun ne Pablo win datu appát ta lalláki nga nawe kitu Templo. Ay kinuwa da ngin tu gagángay nga mepanggap ki panagdalus. Ay aggína tu nangipakammu kada tolay nga pittu walgaw pikam ya pamandanán natu kari datu appát, nga ittu ya agbasu da se iya akipúkis da ngin.

Tu nekatiliw ne Pablo

²⁷ May kane tagay tu panda natu pittu walgaw win, ay nasingan datu Judyu nga iAsia nge Pablo kitu unag natu Templo. Díkod nekagi da kadatu adu wa tolay, ta senu mepangalúsaw da pe ke Pablo. Ay tútu dinugkam datu iAsia ngin, ²⁸ nga nán da nga nesáraw kadatu páda da nga iIsrael, “Ara nu, kabbulun. Sengán dakami, ta tu ide nga tolay tu nadakè ya itù-tùgud na ki ngámin tolay ka panggap kadátada nga páda na nga Judyu, se kiya lintag tu Moses, se kídi Templo tada. Ay kídi manin, ay rinag-ragitán na ya Templo ne Dios ta nangilnà kadaya Griego,” nán da. ²⁹ Ata nunna tu inakasingan da kade Pablo se Trofimus nga iEfeso nga nagbul-bulun kitu íli, ay túya dalínán da nu nilnà ne Pablo we Trofimus kitu Templo.

³⁰ Ay kane magína datu tolay kitu íli tu kagiyan da, ay nalúsaw da ngámin nin. Nagtatagtág da nga nawe kitu Templo, se da dugkamman nge Pablo, se da rinù-rùrut nga nelawán, ay se da ginìpán tu Templo. ³¹ Ay patayan da kuma tutu wala ngin, may nagína natu apu datu suldádu nga naburbur ngámin datu tolay kitu íli. ³² Ay tútu nagayáb kadatu kapitán, se datu suldádu da, se da nagtatagtág nga nawe nanatang kadatu tolay. Ay kane masingan datu tolay datu suldádu se itu apu da, ay nakusap da nga nagbáut ke Pablo.

³³ Ay tútu tiniliw natu apu da nge Pablo, se na pinapíngil ka duwa nga káwar, se na pamutuán datu tolay nu nágan naya ngágan na, se nágan tu kinuwa na. ³⁴ May nagsab-sabáli tu isáraw da nga summungbát. Ay díkod akkan maawátan tu apu datu suldádu tu kagiyan da, ta napágat da. Tútu

pinálà na nge Pablo kitu kampu da. ³⁵Kane dumatang da kitu agdán, ay netatáyag da nga binulígán datu suldádu nge Pablo, ta napalotán tu rungat datu tolay. ³⁶Ummunud da nga nakasárasáraw, nga nán da nga, “Patayan nu,” nán da.

³⁷Ay kitu tagay yala nga milnà e Pablo win kitu kampu, ay nán ne Pablo kitu apu datu suldádu, “Atán mán kagiyan ku kikaw,” nán na. Ay nán natu apu nga summungbát, “Ammum ya aggúni daya Griego? ³⁸Padálin ku nu ikaw tu iEgipto nga nakiríri kitun, nga nangiapu ka appát ríbu nga narungat ta tolay kitu ir-ir-er,” nán natu apu ke Pablo. ³⁹Ay summungbát te Pablo nga nán na, “Akkan, ta Judyu wà, nga iTarsus nga isa nga abay ya fli ka probinsiya Cilicia. Ay palubúsán nà mán na mangamomán kadaya tolay yi,” nán ne Pablo kitu apu datu suldádu.

Tu sungbát ne Pablo kadatu Judyu

⁴⁰Ay tútu pinalubúsán natu apu nge Pablo. Ay tútu nagsíkád de Pablo kitu agdán, se na paginggappan datu tolay. Ay díkod naginggap da.

Ay nagúni ye Pablo ka Hebreo nga aggúni kampela ngin nin daya Judyu, nga nán na:

22 “Mannákam se kabbulun,” nán na, “gínán nu din ya sungbát ku kadakayu,” nán na. ²Ay kane magina da nga Hebreo tu aggúni na, ay naging-inggap da pà nang ngin.

Ay se na la nán, ³“Iyà, ay Judyu wà a neanà ka Tarsus ka probinsiya Cilicia. Ngamay ummabay yà kiddi Jerusalem,” nán na. “Ay e Gamaliel tu misturù kadatu ngámin na lin-lintag datu apuapu tada nga Judyu. Ay napikkilán nà pe nga mangurug ke Dios, nga ummán pe kadakayu ngámin kídi yin. ⁴Díkod ittu tu gapu na nga pinal-pallà ku se pinatayán ku datu mangurug ke Jesus. Ay tiliwan kuda se kuda ibálud ngámin, lalláki se babbay. ⁵Ammu naya nangátu wa pádi, se ngámin daya ap-apu tada datu kinuw-kuwa ku, ta aggída tu nangalakkán ku kadatu sur-súrát kadatu kapáda tada nga Judyu ka Damasco, ta senu mabalín ku ya mawe magtiliw kadaya pasúrut ne Jesus kattoni, ta piyán kuda ilbet kammin kídi Jerusalem, ta ittu ya pamasilgán ku kaggída,” nán na.

⁶“May kitu agpapásu nga kowad ku kitu dálen na adanni yin ka Damasco, ay pinagkilát ku wala nga nadilangán tutu wala tu giyán ku kitu diláng nga gayát ka lángit. ⁷Ay tútu nekálin nà. Ay se yala uwad úni

nga nagina ku, nga nán na kiyà, ‘Saul, Saul, tura nà a pal-palakkan!’ nán na. ⁸ Ay tútu sinungbátan ku. ‘Tin ka, Apu,’ nán ku. Ay se na nán kiyà, ‘Iyà nge Jesus nga iNazaret, nga pal-palakkan mu,’ nán na.

⁹ Ay datu kabbulun ku, ay nasingan da tu dummiláng, ngamay akkan da nagina tu úni natu nangamomán kiyà. ¹⁰ Ay tútu nán ku, ‘Nágan naya kuwaan ku, Apu,’ nán ku. Ay nán ne Apu kiyà, ‘Gumnikát ka, ta mawe ka ngin ka Damasco. Atán mangipakammu kikaw kannán nu nágan ngámin daya ipàwà kikaw,’ nán na kiyà. ¹¹ Ay gapu ta akkan nà makasingan, ta nakúláp pà kitu dummiláng, ay binaybay dà ala datu kabbulun ku, panda ka Damasco.”

¹² “Ay ka Damasco, ay atán tolay kitúni nga nagnágagan ka Ananias. Ay sur-surútan na tutu wala daya lin-lintag tu Moses, ay se managday-dáyaw pe ke Dios. Ay pàgan pe datu kapáda tada nga Judyu ka Damasco. ¹³ Ay inumbet kitu giyán ku, ay nán na kiyà, ‘Wagi Saul, makasingan ka ngin,’ nán na. Ay tútu nakasingan nà kurug kammin, ay masingan ku win ne Ananias.”

¹⁴ “Ay se na nán kiyà, ‘Ya Dios datu apuapu tada, ay piníli naka ka pangipakammuwán na kadaya piyán na nga ipakammu, se ikaw pe ya isa nga piníli na nga makasingan kiya namáru wa Nebon na, se makagina kiya úni na, ¹⁵ ta ikaw ya mangipakammu kadaya ngámin tolay kadaya nas-asingan mu se nag-agina mu. ¹⁶ Ara lugud din. Gumnikát ka ngin, se ka makibawtisár. Padalusám daya bas-básul mu ke Dios, ki akiapu mu ke Jesus,’ nán ne Ananias kiyà.”

¹⁷ “Ay kane magulli yà kammin kídi Jerusalem, kitu atán nà a magkar-karárag kiya Templo, ay uwad ummán ka tagenap ku nga nepasingan ne Dios kiyà. ¹⁸ Ay nasingan ku we Jesus, nga nán na kiyà, ‘Magkaru ka nga magtálaw kídi Jerusalem, ta daya Judyu kanedi, ay akkan da kur-kurugan daya kagiyam panggap kiyà,’ nán na. ¹⁹ May nán ku kaggína, ‘Ammu da mà, Apu, nga iyà tu nagbáut se nagibálud kitun kadatu mangurug kikaw kadatu ngámin sinagoga mi. ²⁰ Ay ammu da pe nga naganggam mà nga nagsisingan kitu inammatay da kitu Esteban, nga nangibàbànan pe mepanggap kikaw kitun, ta iyà tu nagik-ikkam kadatu bádu datu namatay kaggína,’ nán ku. ²¹ Ay tútu nán na kiyà, ‘Mawe ka, ta papannan taka nga magbàbànan kadaya akkan Judyu nga atán ka adayyu,’ nán na kiyà,” nán ne Pablo kadatu tolay.

Tu nangngipakammu ne Pablo kitu kinaiRoma na

²² Ay ginina datu tolay datu kag-kagiyan ne Pablo kaggída. May kane makagi na tu nán na nga mawe kadatu akkan Judyu, ay nán da ngin na nesáraw, “Patayan tada lugud dala ngin, ta akkan mabalin na mabiyág yanin na tolay,” nán da. ²³ Newì-wìwes da datu bádu da nga nakas-asáraw, se pinagtáputápur da pe tu tápù.

²⁴ Ay tútu pinálà natu apu datu suldádu nge Pablo kitu kampu da, se na nga pasaplit kuma, ta senu ipudnu na nu nágan natu pangalùsawán datu tolay kaggína. ²⁵ Ngamay kane pingílan da, ta saplitan da kuma ngin, ay inamomanán na tu kapitán nga magsisíkad kitu giyán na nga nán na, “Akkan mà nalintag ya manaplit kiya tolay nga iRoma, nu akkan pikam ma nedarum,” nán na kitu kapitán.

²⁶ Ay kane magina natu kapitán tu kinagi na, ay nawe na kinagi kitu apu datu suldádu nga nán na, “Nágan naya talikuwaan nu? Ay iRoma mà yán na tolay!” nán na. ²⁷ Ay tútu nawe tu apu datu suldádu nga pinamutuán ne Pablo, nga nán na, “Kagiyan mu mán, nu kurug nga iRoma ka,” nán na. Ay, “Ò” nán ne Pablo. ²⁸ Ay nán natu apu datu suldádu nga, “Nagbalin nà ka iRoma kane magbáyad dà ka adu wa pirà,” nán na ke Pablo. “May iyà, ay neanà à a iRoma kampela ngin nin,” nán na.

²⁹ Ay tútu datu manaplit kuma kaggína, ay nagtálaw da ngin. Ay oray pe tu apu datu suldádu, ay nagansing pe, ta nammuwán na nga iRoma nge Pablo nga pinapíngil na.

Tu nampò da ke Pablo

³⁰ Ay kane kaláwa ngin, ay nippà natu apu datu suldádu datu píngil ne Pablo, ngamay piyán na kammala ammuwan nu nágan tu ipabásul datu Judyu kaggína. Ay tútu pinagmíting na datu ap-apu datu pappádi, se ngámin datu ap-apu datu Judyu, ay se na nippan pe ye Pablo nga pinagúni kitu àráng da.

23 Ay binubutgán ne Pablo datu ap-apu, ay se na nán kaggída, “Kabbulun nga ap-apu,” nán na, “ammu ne Dios nga napiya peyang ya ur-uray ku ka panda kadedi.” ² May e Ananias nga ittu tu nangátu wa pádi, ay pinàpò na nge Pablo kadatu magsisíkad nga adanni kaggína. ³ May nán ne Pablo kaggína, “Tappoan naka pe ye Dios, ta

magpì-pìmaru ka kammala ngin nin, ta tura mu nán nga nagbásul là kiya lintag tada, ay ikaw ya nagbásul kane pàpò nà,” nán ne Pablo. ⁴Ay díkod datu adanni ke Pablo, ay nán da kaggína, “Tura mu pe insultuwan ya nangátu wa pádi ne Dios!” nán da. ⁵“Ay, nu ammù kuma ngala nga aggína ya nangátu wa pádi, kabbulun, ay akkan ku kuma kinagi yán, áta nán na kiya bàbànan ne Dios nga akkan ta pad-padàsán daya ap-apu ta,” nán ne Pablo.

⁶Ay kane masingan ne Pablo nga Saduceo datu duddúma kadatu ap-apu, se Pariseo datu duddúma, ay nán na nga kinggat, “Kabbulun nga ap-apu, iyà ay Pariseo wà pe, ta neanà à a Pariseo,” nán na. “Ay túya innanamán ku ya ilaltu kammin daya natay. Ay ittu win lugud pe ya pangalùsawán nu kiyà,” nán na. ⁷Ay kane makagi na datun, ay ittu win tu inagsasáwad datu Pariseo se datu Saduceo. Ay díkod, nauwár da áta akkan da nagpapáda ka uray yin. ⁸Datu Saduceo, ay nán da nga áwan ilaltu daya natay, se áwan pe anghel, se áwan pe daya kaduduwa. May datu Pariseo, ay kurugan da nga atán ngámin dayán. ⁹Ay tútu nagariguddò da ngin nga nakas-asáraw. Ay díkod datu duddúma nga Pariseo nga magtùgud ki lintag, ay nagsíkad da nga nakisuwásuwáy, nga nán da, “Awan mi ammu nga básul nedi ya tolay. Get kurug nga uwad nakiamomán na anghel onu kaduduwa kaggína,” nán da.

¹⁰Ay kane dumgat tala nga dumgat tu agsisinnáraw da, ay nalídug tu apu datu suldádu, ta get nu malápilápi ye Pablo, nu pagpul-pultán da. Ay díkod namon kadatu suldádu ka nawe mangalà ke Pablo kaggída, se da ippan kitu kampu da.

¹¹Ay kitu gabi, ay nagpassingan ne Apu Jesus ke Pablo, se na nán kaggína, “Akkan ka mansing, ta mawe nà pe yin nga kappiyánan na ipakammu ka íli Roma, nga ummán kiya kinuwa mu win kídi Jerusalem,” nán na.

Tu inaggutad datu appát púlu wa tolay ke Pablo

¹²⁻¹³Ay kane kaláwa, ay nasurù appát púlu nga Judyu datu naggaamomán nu paannán da tu mamatay ke Pablo. Nangwa da ka nagkakariyán da, nga akkan da mangán se uminum panda ki akapatay da ke Pablo. ¹⁴Ay se da nawe kadatu ap-apu datu pappádi se datu pangmanàman datu Judyu nga nán da, “Atán nagkakariyán mi, nga akkan

kami tutu wala nga mangán panda kiya akapatay mi ke Pablo. ¹⁵ Dakayu lugud, se ngámin kayu wa ap-apu mi, ay ibílin nu kiya apu daya suldádu, nga ilbet na nge Pablo kammin kídí agmimitíngán nu, ta saludsúdán nu kanu mà a kappiyánan. Ay se mi la itanab nga patayan ki ammeyag na kídí,” nán da.

¹⁶ May itu amanakan ne Pablo kitu wagi na nga babay, ay nagina na tu utad datu tolay. Ay díkod linumnà kitu kampu se na kinagi ke Pablo. ¹⁷ Ay tútu kirrawán ne Pablo tu isa nga kapitán, ay nán na kaggína, “Ippam mán ya bag-bagu wi ki giyán na apu daya suldádu ta atán kagiyan na kaggína,” nán ne Pablo. ¹⁸ Ay tútu nippan natu kapitán kitu apu da. Ay nán na nga, “Nge Pablo nga bálud, ay kirrawán nà, ta pabulun na idi ya bag-bagu, ta atán kanu ikagi na kikaw,” nán na.

¹⁹ Ay tútu binaybay natu apu datu suldádu tu bag-bagu nga nippan kitu ad-adayyu kadatu duddúma, se na saludsúdán nu nágan natu kagiyan na kaggína. ²⁰ Ay tútu nán natu bag-bagu, “Datu Judyu, ay naggaamomanán da nga pilbet nge Pablo kikaw nu kaláwa kiya agmimitíngán da, ta senu kappiyánan da kanu mà pamutuán. ²¹ May akkan muda pà-pàgan, ta atán da nga nasurù appát púlu nga tolay nga magutad nga mangitanab kaggína. Nangwa da ka nagkakaríyan da, nga akkan da mangán se uminum panda kiya akapatay da kaggína. Napadapadán da ngin, ay yán nala kagiyan mu ya idaggán da,” nán na. ²² Ay tútu nán natu apu datu suldádu kaggína, “Akkan mu ikag-kagi ki oray iinna, nga nekagim dayán kiyà in,” nán na, se na pinapan nin.

Tu nangngitulud da ke Pablo ka Cesarea

²³ Ay tútu pinalbet tu apu datu suldádu datu duwa nga kapitán, se na nán kaggída, “Mangisagána kayu ka duwa gatut ta suldádu, se duwa gatut ta magtagisay-áng, se pittu púlu wa magkabalyu. Ay magrabbuwát kayu nu alas nuwebe ki gabi yi. ²⁴ Mangalà kayu pe ka kabalyu nga pagtàyán ne Pablo. Ay se nu mawe ippan ka giyán ne Gobernador Felix. Tagasinnán nu ta senu áwan na nga kaan-anuwán,” nán na.

²⁵ May nagsúrát pe ka panggap kídí. Ay nán na kitu súrát na:

²⁶ “Iyà nge Claudio Lisias. Súrát ku idi kikaw Apu Gobernador Felix. Kumusta ka. ²⁷ Ya tolay nga nilbet daya suldádu ku wi, ay dinugkam datu Judyu, ta patayan da kuma. Ngamay kane mammuwán ku nga iRoma, ay

nawe mi dinatang se datu suldádu ku. Ay se mi nga inalà. ²⁸ Ay gapu ta piyán ku ammuwan nu nágan naya ipabásul daya Judyu kaggína, ay tútu nippan ku kitu giyán datu ap-apu da. ²⁹ Ay tútu nammuwán ku nga áwan na nga básul nga annung na nga katayán wànu kabalúdán, áta panggap pala kadatu lintag da kampela ngin nin nga Judyu tu ipabásul da kaggína. ³⁰ Ay kane uwad nangipakammu kiyà nga asippatayan da, ay túya kinaru ku nga nepetulud kikaw. Ay nebílin ku pe kadatu magpabásul kaggína, nga mawe da pe ikagi kikaw nu nágan naya ipabásul da kaggína.”

³¹ Ay tútu inalà datu suldádu we Pablo se da nga ippan ka íli Antipatris kitu gabi, ta ittu tu bílin kaggída. ³² Ay nagulli kammin datu suldádu kane kaláwa kitu kampu da ka Jerusalem. Datu nagkabalyu datu mawe mangitulud ke Pablo win. ³³ Ay kane makadatang da ngin ka Cesarea se de Pablo, ay nidde da tu súrát kitu gobernador, se da pe neáwat nge Pablo kaggína. ³⁴ Ay kane mabása natu gobernador tu súrát, ay sinaludsud na ke Pablo, nu wà na nga probinsiya ya babalay na. Ay kane mammuwán na nga iCilicia, ³⁵ ay nán na, “Bustigaran takayu nu umbet daya mamabásul kikaw,” nán na kaggína, se na pinaguwardiyaán kitu balay natu Ari Herodes.

Tu kowad ne Pablo kitu àràng ne Gobernador Felix

24 Ay kane malpás ya limma ngalgaw, ay nawe ye Ananias nga nangátu wa pádi ka Cesarea, se datu duddúma nga ap-apu wa pangmanàman datu Judyu, se isa nga abugádu nga nagngágan ka Tertullus. Nekagi da kitu gobernador tu ipabásul da ke Pablo.

² Ay kane ayabán da nge Pablo, ay kinagi ne Tertullus ngin tu ipabásul da kaggína, nga nán na: “Nadáyaw wa Gobernador. Gapu kiya kinapiya naya panangiapu mu kadakami, ay nabayág nga áwan mi yin na riribù se napiya pà nang daya biy-biyág mi, ta adu daya naussi nga pagpiyaán nga nàwa kídi ya probinsiya tada. ³ Ay magiyáman kami kurug kikaw se maganggam kami pà nang pe. Ay akkan nala ki àràng mu ya anngagi mi kídi nu di oray kawà na nga giyán. ⁴ May gapu ta akkan ku piyán na matàtà ka, ay anúsán mu wala nga makaru ya manggìna kiya bittì a mekagi.

⁵ Ata nammuwán mi nga nadakè idi ya tolay, ta riribuan na daya ngámin na kapáda mi nga Judyu kiya ngámin na kalawagán. Aggína pe

ya mangiapu kiya bungguay natu iNazaret. ⁶Rag-ragitán na kuma pe ya Templo mi, ay tútu tiniliw mi. ⁷Ngamay inumbet nge Kumander Lisias se na nga pinúlat kadakami, ⁸se nakami pinapan kikaw, ta pekagi na tu básul nedi ya tolay. Ay ittu ya kaatán mi kídi. Ngamay nu masaludsúdán mu we Kumander Lisias kampela ngin, ay mammuwán mu win nga kurug ngámin dedi nga kagiyán mi kídi.” Ittu yán tu kinagi ne Tertullus ke Gobernador Felix.

⁹Ay datu kabbulun ne Tertullus nga Judyu, ay nán da pe nga kurug tu kagiyán ne Tertullus.

Tu sungbát ne Pablo kadatu ipabásul da kaggína

¹⁰Ay kane paguniyan ne Gobernador Felix nge Pablo win, ay nán na nga summungbát:

“Maganggam mà nga magsungbát kadaya ipabásul da kiyà, ta ammù nga nabayág ka ngin nga naggub-gubernador kídi ya probinsiya. ¹¹Mammuwán mu nga sang-sangapúlu se duwa ngalgaw wala nanggayát kitu nepappan ku nga nagdáyaw ke Dios ka Jerusalem. ¹²Mammuwán mu pe, nga akkan nà mà nga nakisuw-suwáy se nangrribù kadatu tolay kitu Templo mi, se oray pe kadatu sinagoga mi, se oray kawà na nga giyán kitu íli. ¹³Awan da pe mekagi kikaw nga pakammuwán nga kurug daya ipabásul da kiyà.

¹⁴May kurug tu nán da nga sumúrut tà kadaya mangurug ke Jesus, nga nán da nga bungguay yala, ta ya agdáyaw ku ke Dios nga Dios pe datu inagkona mi, ay ittu ya netùgud ne Jesus nga panagday-dáyaw. May mangurug gà pe kadaya ngámin na lintag mi, se kadaya ngámin na nesúrát datu pagbàbànanan ne Dios kitun. ¹⁵Maginnanáma ngà pe kiya ammaltu ne Dios kadaya ngámin tolay nga nadakè se kadaya namáru, nga ittu pe ya namnamáan da. ¹⁶Ay túya kuwaan ku ya kabailán ku nga magmar-máru peyang, ta piyán ku nu napiya peyang ya ur-uray ku, nga áwan ku básul ke Dios se kadaya tul-tolay.

¹⁷Ay nabayág gà a áwaáwan ka Jerusalem min. Ay inumbet tà a nangitulud ka pirà kadatu keliyán ku wa makasápul, se nawe yà pe nga nagbasu kitu Templo. ¹⁸Ay ittu tu nakasinnán da kiyà. Atán nà kitu Templo nga mangwa kitu nán tu lintag mi panggáp ki panagdalus, ay áwan pe wayya nga magkakabúkán se áwan pànanang pe tolay. ¹⁹Uwad da nga iAsia nga Judyu kitúni. Aggída kuma ya inumbet kídi nga mangidarum kiyà,

nu atán mekagi da kikaw nga ipabásul da kiyà. ²⁰ May áwan da mà, ay díkod dedi kuma ngala nga ap-apu mi ya mangagi nu atán mepabásul da kiyà nga nagina da, kiyà nga nagsíkad kitu àráng da ka Jerusalem. ²¹ May ya ammù ala nga mabalin da nga ipabásul kiyà, ay tu inagkunà ala ka naggat, nga tura dà a kaguráan nin gapu ta kurugan ku nga lumtu kammin daya natay.” Túyán tu panda natu kinagi ne Pablo kitu gobernador.

Tu nekabálud ne Pablo kitu naggubernador ne Felix

²² Ngamay e Gobernador Felix, nga adu ya ammu na panggap kadatu netù-tùgud ne Jesus, ay binuwà na datu tolay yin, ta disidiran nada kanu nu umbet te Kumander Lisias. ²³ Ay se na binílin tu kapitán nga guwardiyaán da nge Pablo, may iddán da ka waya na, ay se akkan pe meallang kadaya opun na ya mangilbet kadatu masápul na.

²⁴ Ay kane malpás ya piga ngala nga algaw, ay inumbet de Gobernador Felix se Drusila nga atáwa na nga Judyu. Ay pinálà na nge Pablo, ta ginaan na ya kagiyán na panggap kiya panangngurug ke Jesu-Cristo. ²⁵ Ay kane ibàbànan ne Pablo ya mepanggap kiya panagmar-máru se iya akkan ta angwa ka nadakè, se iya angnukum pe ne Dios kadaya tolay kídi kalawagán, ay nalídug ge Gobernador Felix. Ay tútu pinapan na pikam, ta ayabán na kanu manin nu atán akatagammu na. ²⁶ May piyán na kuma pe nu pasúsúan ne Pablo. Ittu tu gapu na nga nasansán na paayabán nga makiamomán kaggína.

²⁷ Ay kane din malpás ya duwa dagun nin, ay pummatáli ye Porcio Festo ke Felix nga gobernador. May nepebálud dala ne Gobernador Felix nge Pablo, ta senu pàgan daya Judyu.

Tu inagsungbát ne Pablo kitu àráng ne Gobernador Festo

25 Ay tallu walgaw nanggayát kitu nedaddatang ne Gobernador Festo ka Cesarea, ay nawe ka Jerusalem. ² Ay datu ap-apu datu pappádi se datu ap-apu datu Judyu, ay nepipílit da nge Pablo ke Gobernador Festo, ay se da makim-imallà kaggína, ³ ta papannan na kuma nge Pablo ka Jerusalem. Nán da tun, ta tali itanab da kitu dálen, ta patayan da. ⁴ Ay summungbát te Gobernador Festo nga guw-guwardiyaán da kanu wala ka Cesarea, ay tagay pe yin ya ipappan na mismu kattoni. ⁵ Ay tútu nán na,

“Díkod nu atán mayát nga kumíwid kiyà kadakayu wa ap-apu, ay napiya pe, ta senu kattoni yala ya pangagiyán nu, nu atán ipabásul nu kaggína,” nán ne Gobernador Festo kadatu Judyu.

⁶ Ay díkod moli walú walgaw onu sangapúlu walgaw pikam nga nagyán ne Gobernador Festo ka Jerusalem, se la nawe ka Cesarea. Ay kitu láwa na ngin, ay pinaayabán na nge Pablo, ta disidiran na tu kásu na ngin. ⁷ Ay kane umbet te Pablo win, ay linímut datu Judyu nga gayát ka Jerusalem. Ay adu datu nadammat nga ipabásul da kaggína, may áwan da nga mekagi ka pamasnakkán da kadatu ipabásul da kaggína.

⁸ Ay nán ne Pablo nga nagsungbát kaggída, “Awan ku tutu wala kinuwa nga pakabasúlán ku kiya lintag mi nga Judyu, onu kitu Templo mi, onu ke Ari Cesar,” nán na. ⁹ Ngamay gapu ta piyán ne Gobernador Festo nga pàgan datu Judyu, ay tútu nán na nga nagsaludsud ke Pablo, “Piyán mu ya mawe ka Jerusalem?” nán na. “Ta ittu wala ngin ya pangdisidirán ku kadaya ipabásul da kikaw,” nán na. ¹⁰ Ay tútu nán ne Pablo, “Atán nà mà a magsisíká dín kiya àráng mu, nga guwes nga iRoma nga makin-rabbang nga magdisidir kiya kásù. Ammum mà nga áwan ku wa básul kadaya pàdà a Judyu. ¹¹ Ata nu nagbásul là kiya lintag nu ka annung nu nga pamatayán kiyà, ay akkan nà a maglánid nga matay. May gapu ta áwan kurug kadaya ipabásul daya Judyu kiyà, ay akkan mabalin ipadisidir ya kásù kaggída. Ay díkod, piyán ku nu e Ari Cesar rin ya mangdisidir kampela ngin nin,” nán ne Pablo.

¹² Ay kane maamomanán ne Gobernador Festo datu kunsigál na, ay nán na ke Pablo, “Gapu ta ya Ari Cesar ya piyám nga mangdisidir kiya kásu, ay túya mawe ka lugud kaggína,” nán ne Gobernador Festo.

Tu nangngikagi ne Gobernador Festo kitu kásu ne Pablo ke Ari Agripa

¹³ Ay kane malpás ya adu wa al-algaw, ay inumbet nge Ari Agripa se Bernice ka Cesarea, nga maggagáyam ke Festo. ¹⁴ Ay gapu ta mabà-bayág da ka Cesarea, ay tútu nekagi ne Gobernador Festo ke Ari Agripa tu kásu ne Pablo, nga nán na, “Atán kídí ya isa nga bálud ne Gobernador Felix nga nebansi na,” nán na. ¹⁵ “Ay kitu kowad ku ka Jerusalem, ay datu ap-apu datu pappádi, se datu ap-apu wa pangmanàman datu Judyu, ay nekagiyán da kiyà datu ipabásul da kaggína, ta piyán da nu pabasúlan ku.

¹⁶Ngamay nán ku kaggída nga akkan mi gangay nga iRoma ya mamabásul nu áwan tu tolay ya nedarum da, áta akkan na masungbátan datu ipabásul da kaggína. ¹⁷Díkod kane umbet da pe kídi Cesarea ngi, ay nabag-bagal là ala nga nagpaayáb kitu tolay kitu láwa natu nelalbet mi, ta disidiran kuda ngin. ¹⁸May kane magúni da, ay dalínán ku nu uwad nga nadakè a ipabásul da kaggína, may áwan mà. ¹⁹May uwad dala nga pangriríyán da kaggína nga mepanggap pala kadatu angngurug da kampela ngin nin nga Judyu, seanggap pe kitu tolay nga nagngágan ka Jesus, nga natay yin ngamay linumtu kammin nga nán ne Pablo. ²⁰Ay gapu ta akkan ku lugud ammu ya pamàyanán ku nga mangdisidir kadayán na pagririríyán da, ay sinaludsud ku ke Pablo nu Jerusalem ya piyán na nga pangdisidirán ku kiya kásu na. ²¹Ngamay maddi, ta piyán na idaggán ya kagiyán ne Ari Cesar kitu kásu na. Díkod túya pinaguwardiyaán ku pikam, panda kiya agpapan ku kaggína ka giyán naya Ari,” nán ne Gobernador Festo ke Ari Agripa.

²²Ay tútu nán ne Ari Agripa ke Gobernador Festo, “Piyán ku gínán kampela ngin nin ya tolay,” nán na. “Gínán mu lugud nu kaláwa ngala ngin,” nán na ke Ari Agripa.

²³Ay kitu láwa na, ay inumbet de Ari Agripa se Bernice. Ay nepassingan pe datu tolay tu ammatag da kaggída kane lumnà da kitu agbubustigarán. Nebulun pe datu kumander se datu ap-apu kitu íli. Ay nilnà da nge Pablo, kane paayabán ne Gobernador Festo. ²⁴Ay nán ne Gobernador Festo, “Ari Agripa se dakayu ngámin nga atán kídi. Atán kídi àráng nu ya laláki nga piyán daya Judyu nga papatay kiyà, nga ittu tu nesar-sáraw da ka Jerusalem, se kídi pe íli Cesarea. ²⁵Ngamay áwan ku masmà a básul na nga annung na nga pamatayán ku kaggína. Ay díkod papannan ku win ka giyán ne Ari Cesar, ta aggína ya piyán na nga mangdisidir kiya kásu na. ²⁶Ngamay áwan ku wa ammu nga isúrát ke Apu Ari ka Roma ka mepanggap kídi ya tolay. Ay ittu lugud ya nangilbet ku ki àráng nu ngámin, ay tàwán kam pà nang kikaw Ari Agripa, ta senu atán mesúrát ku, nu mabalín tada nga masaludsúdán. ²⁷Ta naalás kiyà kampela ngin ya magpapan ka isa nga bálud kiya Ari ka Roma, nu áwan ta pe ammu mekagi nga ipabásul ta kaggína,” nán ne Gobernador Festo.

Tu inagsungbát ne Pablo kitu àràng ne Ari Agripa

26 Ay nán ne Ari Agripa ke Pablo, “Annung mu win ya sumungbát kiya ipabásul da kikaw kampela ngin.” Ay tútu pinaginggap ne Pablo datu tolay se yala summungbát.

²Ay nán na: “Apu Ari Agripa. Ibílang ku wa nagásat tà ki daddáni, ta ikaw ya pangikagiyán ku kiya sungbát ku mepanggap kiya nangidarumán daya pádà nga Judyu kiyà. ³Ta ikaw, ay kurug ga ammu mu pà nang ngámin daya gagángay tada nga Judyu, se ngámingámin nga pagríríríyán tada. Ay díkod túya anúsám kuma ngala ya manggìna kadaya kagiyán ku.

⁴Ammu ngámin daya Judyu nu mapaanna tu panagbiy-biyág ku, oray kitu kabittì ku pikam, áta nanggáyát kitun, ay nepagyán nà peyang kaggída kiya íli ku kampela ngin, se ka Jerusalem. ⁵Nu piyán da ngala ya mangikagi kiya ammu da mepanggap kiyà, ay nabayág da ngin na ammu nga napikkilán nà a mangurug kadatu ngámin lin-lintag tada nga Judyu, ta iyà, ay Pariseo wà pe. ⁶Ay kídì ay atán nà nga magsisíkád kídì àràng nu, ta nedarum dà, gapu ki agginnanáma ku kitu kari ne Dios kadatu inagkona tada. ⁷Ay ittu pe yán na kari tu innanamán datu sangapúlu se duwa nga tangámalán. Ittu tu gapu na nga inalgaw se ginnabi tu agdáyaw da ngámin ke Dios. Ay gapu kiyán na agginnanáma ku Apu Ari ya nangidarumán da kiyà. ⁸Taanna, tura nu pe akkan màwa nga kurugan nga paltuwan kammin ne Dios daya natay!”

⁹“Ay oray iyà pe kitun, ay dalínán ku nu masápul la kuwaan ku tu mabaal ku nga mangagúra ke Jesus nga iNazaret. ¹⁰Ittu yán tu kinuwà ka Jerusalem kitun. Ata kane niddán dà ka turáy ku datu apu datu pappádi, ay adu datu nebalud ku nga tolay ne Dios. Ay nu pannakatay tu kapanísán da, ay iyà pe tu isa nga nagimmuon. ¹¹Nasansán nà a manglannà a mamasílag kaggída kadatu ngámin sinagoga, se ku pilítan nga pigsán kaggída ngin tu anngurug da ke Jesus. Ay napalotán pà nang pe tu inagrawat ku kaggída, ta ingngay ku pe datu il-íli datu akkan Judyu nga namal-pallà kaggída.

¹²Ay ittu pe yán tu igákat ku kuma ka Damasco, ta nangalà à ka pagrabngán ku, se ittu pe tu pàwa datu apu datu pappádi kiyà. ¹³Ay kitu mangalintutúgu, nga kowad ku kitu dad-dalenán, Apu Ari, ay uwad nasingan ku nga dummiláng nga gayát ka lán git. Nadi-diláng may iya mata, ay nadilangán kami ngámin se datu kabbulun ku. ¹⁴Ay kane nekalínán kami ngámin kitu lusà, ay uwad nagìna nga úni nga Hebreo, nga nán na

kiyà, ‘Saul, Saul, tura nà a pal-palakkan! Ngamay dig-dígát ka, ta tura ikaw kammin ya matakitán,’ nán tu úni.

¹⁵ Ay tútu nán ku nga summungbát, ‘In ka, Apu,’ nán ku. May tútu nán ne Apu kiyà, ‘E Jesus sà! Iyà ya pal-palakkan mu,’ nán na. ¹⁶ ‘Ngamay gumnikát ka, ta ya gákat ku nga nagpassingan kikaw, ay ibon taka nga magsirbi kiyà nga mangipakammu kadaya nasingan mu kiyà ki daddáni, se kadaya ipassingan ku pikam kikaw,’ nán na. ¹⁷ ‘Ibon taka nga mawe mangipakammu kiyà kadaya kapádam nga Judyu se kadaya akkan Judyu, ngamay igdù taka kadaya mangalùsaw kikaw. ¹⁸ Ta ibon taka kaggída, ta senu árig malútán daya mata da, ay senu igsán da daya nadakè a kuk-kuwaan da, se da mangwa ka napiya, se da peturayán ke Dios peyang ngin nga akkan ke Sairu win. Ay díkod mabalin ne Dios pakawanan da ngin kadaya bas-básul da pe. Ay meráman da pe yin kadaya tolay ne Dios nga mangurug kiyà,’ nán ne Jesus kiyà.”

¹⁹ “Díkod, Apu Ari Agripa,” nán ne Pablo, “akkan ku lugud nga di kinurug tun na nepakammu kiyà nga gayát ka lángit, ²⁰ ta nekagì kadatu ngámin tolay nga masápul nga makappoli da kadaya bas-básul da, se da nga mangurug ke Dios, se da nga ipassingan ya kurug akappoli da kiya angwa da kadaya napiya. Nebàbànan ku nga nunna kadatu iDamasco, se yala kadatu iJerusalem, se yala kadatu ngámin il-íli kiddi probinsiya Judea, ay se yala kadatu akkan Judyu pe. ²¹ Ay díkod gapu kadatu nebàbànan ku, ay dinugkam dà datu kapáda ta nga Judyu kitu Templo, se dà patayan kuma. ²² May e Dios peyang ya sumeng kiyà oray panda ki daddáni. Ay túya atán nà kídì nga nangipakammu kadayán kadakayu ngámin tolay nga nababa se nangátu. Ay tittu datu kinag-kagi tu Moses nga màwa se datu pagbàbànanan ne Dios kitun daya ipak-pakammù. ²³ Kinagi da nga masápul la matay ya Cristo, se la lumtu kammin. Gapu ta aggína ya nunna nga linumtu, ibàbànan na ya angngalà ne Dios kadàtada, ay se oray pe kadaya akkan Judyu,” nán ne Pablo ke Ari Agripa.

Tu kinagi de Gobernador Festo se Ari Agripa

²⁴ May kitu akun-oni pikam ne Pablo nga magsungbát, ay sinaráwan ne Gobernador Festo, nga nán na, “Magallut ka mà, Pablo, ta pagallutan naka ya palotán na ádal mu,” nán na. ²⁵ Ngamay summungbát te Pablo, nga nán na, “Akan nà a magallut, Apu Gobernador Festo, may kurug

daya kag-kagiyan ku, nga akkan ku wa rabát. ²⁶ Akkan nà min-induwán na mangagi ke Ari Agripa kadayán, ta ammù a ammu na dayanin. Akkan ku kurugan nga atán daya akkan na ammu kadayán, ta akkan nasirù ya nekàwa dayán,” nán ne Pablo ke Gobernador Festo.

²⁷ Ay tútu nán na manin ke Ari Agripa, “Apu Ari Agripa, kurugam datu kinag-kagi datu pagbàbànanan ne Dios kitun?” nán na. “Ammù a kurugan mu datun,” nán ne Pablo. ²⁸ Ay tútu nán ne Ari Agripa kaggína, “Dalínán mu, gane, nu nalapat tà ala nga ay-ayuyútan nga magbalin ka Cristiano?” nán na. ²⁹ Ay tútu nán ne Pablo, “Oray nalapat se nasulit ya angngurug nu ngámin se daya maggigina kiyà ki daddáni, ay ikar-karàrag takayu wala ke Dios, nga magbalin kayu ngámin ka ummán kiyà. Ngamay akkan ku wayya nga nán nga mapakuna kayu pe kiyà nga sikkakáwar,” nán na.

³⁰ Ay tútu ginumnikát tin tu ári se itu gobernador se Bernice se datu nepagtutúgaw pe kaggída. ³¹ Kaggída nga mawe yin, ay nán da kitu isaisa kaggída, “Awan kinuwa nayán na tolay, ka annung tada nga pamatayán se pangibalúdán kaggína,” nán da. ³² Ay nán ne Ari Agripa ke Gobernador Festo, “Mabalin ta kuma nga ipalawán yanin na tolay, nu akkan na nga papadidir ya kásu na ke Ari Cesar,” nán na.

Tu nagrabbuwát de Pablo nga mameyag ka Roma

27 Ay kane mepakammu nga mawe kurug ge Pablo ka Italia, ay tútu nepatagasingan da ngin se datu duddúma nga bálud kade Julius, nga isa nga kapitán datu suldádu kitu batalyon ne Ari Cesar. ² Ay díkod nagtakay kami ki isa nga bapor nga gayát ka íli Adramito, ta magrab-rabbuwát tin, nga mameyag kadatu íli ka probinsiya Asia. Kabulun mi ye Aristarco nga iMacedonia, may Tesalonica ya babalay na. ³ Ay kane din kaláwa ngin, ay dummung kami ka íli Sidon. Namáru nge Kapitán Julius ke Pablo, ay tútu nepalúbus na nge Pablo nga mawe ka babalay datu opun na ka Sidon ta senu middán da kadatu masápul na.

⁴ Ay kane din dummúlay kami manin nga gayát ka Sidon, ay nanalen kami kitu padne kitu giyán ka Cyprus nga nalingad kitu báli, áta mepasabat kadakami tu báli. ⁵ Ay kane maliwánan mi tu bátug datu probinsiya Cilicia se Pamfilia, ay nakadatang kami ka íli Míra ka probinsiya Lycia. ⁶ Ay kattoni tu nakasinnán natu kapitán ka bapor nga gayát ka íli Alejandria nga mameyag ka Italia. Ay díkod ittu win tu nangitàyán na kadakami.

⁷Nin-innáyad tu bapor mi ka piga ngalgaw, ay díkod nabayág se kami la nga nakadatang kitu bátug tu íli Cnidu, ta nasulitán kami, ta mepasabat kadakami tu báli. Nanalen kami ka padne kitu paglidungán ka púgu Creta, nga lumíwán kitu kapanágan Salmon. ⁸Nanalibdeb kami yala ngin. Nasulitán kami ngamay nakadatang kami kam kitu giyán nga nengágan ka Napiya nga Dudúngán, nga adanni ka íli Lasea.

⁹May gapu ta nabayág kami yin kitu dálen, ay se nakapap-panansing ngin tu magbapor, ta magamiyán nin, ay akkan lugud petúluy ne Pablo tu agrabbuwát mi yin nga nán na, ¹⁰“Kabbulun, nu ipílit tada ngala ya mawe, ay ammù a adu ya madadál kadaya karga tada, ay se oray idi bapor ri, ay se mabalin matay tada pe ngámin nin,” nán na. ¹¹Ngamay akkan kinur-kurug natu kapitán tu kinagi ne Pablo. Tu kinurug na, ay tu kagiyán natu pilútu, se itu makin-kuwa kitu bapor. ¹²Ay ad-adu pe kadakami tu maminya nga magrabbuwát kammin, ta nadakè kanu tu dinung mi nga pagag-agyanán nu iya aggamiyán na. Ay get bárang pe nu makadatang kami ka íli Fenix, nga ittu kuma ngin tu pagimangán mi kiya aggamiyán na, ta ittu ya kapíyán nga dudúngán ka púgu Creta, ta akkan nepadne kitu paggayatán naya báli kiya amiyán.

Tu nekabaliyán de Pablo

¹³Ay kane magpatúlung tu bal-báli yin, ay nagrabbuwát kami yin, ta dalínán da ngin nu makadatang kami yin ka Fenix. Nepad-padalibdeb da kitu adanni ka púgu Creta. ¹⁴Ngamay tura ngala uwad naggat tutu wala nga báli nga nagpagayát ka Creta. ¹⁵Nabaliyán kami, ay díkod nìpur kami yala, ta akkan mi meturing tu bapor.

¹⁶⁻¹⁷Ay kane dumatang kami kitu púgu nga nagnágagan ka Cauda, ay nalidungán kami ka bittì. Ay tútu netakay mi yin tu bar-barangay nga rù-rùrut natu bapor, ngamay nasulit pe ta magbáli. Ay se da sinib-sibàrodán tu baggi natu bapor ka ammaligda da. Ay malídug da pe, ta get nu medákal tu bapor kitu karagintán ka Sirtis. Ay díkod linúkut da tu abay ya láyag, ta senu mapal-palallán nala tu kipur mi kitu kepeyaggán mi kampela ngin nin.

¹⁸Nepalipalikkig kami se netabutabuntà kami pà nang ngin, ta naggat pà nang tu báli. Ay tútu kane kaláwa, ay nepisuán da datu karga natu

---

27:14 Idi nga báli, ay magpagayát ka pagtuwayán na lattakán se dáya.

bapor. ¹⁹ Ay kane kaláwa manin, ay nippaán da pe datu duddúma nga aruminta natu bapor nga makkát da kampela ngin nin. ²⁰ Ay kane mabayág pànang nga al-algaw nga áwan mi mas-asingan na mata se bittuwan, ay áwan mi tutu wala nga namnáma nga magbiyág kami pakam, ta naggat peyang tu báli.

²¹ Ay gapu ta nabayág gin nga áwan da nga kininna-kinnán, ay tútu nagsíkad de Pablo nga nán na, “Kabbulun, nu kinurug nu kuma tu kagiyan ku kitun, nga akkan tada kuma magrabbuwát ka Creta, ay áwan kuma ya nadadál se akkan tada kuma magrig-rígat. ²² Ngamay kap-kappiyánan nu wala daya ur-uray nu, ta áwan kam matay kadåtada, may madadál ya bapor tada ngi. ²³ Nán ku kiyán, áta kitu gabi, ay uwad inumbet nga anghel ne Dios. Ittu ya Dios nga day-dayáwan ku, se makin-tolay kiyà. ²⁴ Ay nán natu anghel kiyà, ‘Akkan ka nga mansing, Pablo, ta kasapúlán ya agsíkad mu ki àráng ne Ari Cesar. Ay kuwaan pe ne Dios tu nekarárag mu kaggína, nga áwan kuma ya matay kadaya kabbulun mu kiya bapor,’ nán na. ²⁵ Díkod kappiyánan nu wala ya ur-uray nu, kabbulun, ta kurugan ku nge Dios, nga kurug màwa ngámin datu nekagi na kiyà. ²⁶ Ngamay medákál tada pikam kiya isa nga púgu,” nán ne Pablo kaggída.

²⁷ Ay awiawe yala nga duwa ligguwán kami yin kitu túlad natu bebay ka Adria, nga atán ngámin pameyaggán. Ay kitu túlad natu gabi, ay nán datu bugador rin nga, “Adanni kid din tu dappit,” nán da. ²⁸ Ay tútu ginukud da tu kadallam natu danum, ngamay duwa púlu ngabpa kanu tu kadallam na pikam. Ay kane din ulissan da manin gukudan, kane mekarin kami ka bitti, ay sangapúlu se limma ngabpa ngin tu kadallam na. ²⁹ Ay díkod ittu win tu ikalídug da, ta get nu medákál kami kadatu batu. Ay díkod nangipisù da ka appát ta basing, ka pangibuttug da kitu pane íput natu bapor, ay se da nagkarárag nga algaw kuma ngin.

³⁰ Ngamay datu bugador, ay asibbarráw da. Ay ittu tu mawe da kanu mà a ibuttug tu bugung natu bapor, nga nán da, ngamay pambár da ngala nga mantág kitu barangay nga pagtàyán da kuma. ³¹ Ngamay nán ne Pablo kitu kapitán se datu suldádu na, “Nu magtálaw dayán na tolay, ay áwan mabiyág kadåtada, ta malimat tada ngámin nin,” nán na. ³² Ay tútu pinasát datu suldádu tu alawígán natu barangay, ta senu metànág kampela ngin nin.

³³ Ay kitu danní láwa ngin, ay panganan ne Pablo da ngámin nga nán na, “Duwa ligguwán nu win nga áwan na nga kininna-kinnán, ta

id-idaggán nu ya kakusap naya báli. ³⁴ Ay túya masápul la mangán kayu win agpà, ta kasapúlán nu ta senu mabiyág kayu. Akkan kayu nga malídug, ta áwan mewágà kadàtada oray isa ngala abù tada,” nán na. ³⁵ Ay kane makagi na tun, ay nangalà ka tangabukal la sinápuy, se yala nagiyáman ke Dios kitu àráng da ngámin, se na la timpig, ay se yala nga mangán nin. ³⁶ Ay tútu pummiya pe yin datu ur-uray da ngámin. Ay tútu nangán da pe yin. ³⁷ Duwa gatut se pittu púlu se annam tu dágudágup mi ngámin kitu bapor. ³⁸ Ay kane din mabtug da ngin, ay nepisuán da tu agtu da nga bálun da, ta senu lumangpaw pà nang tu bapor.

Tu nekadadál natu bapor da

³⁹ Ay kane pagbarngát tin, ay nalágib da tu gàdáng ngin, ngamay akkan da nga malásin, nu nágan na nga púgu. Nasingan da ngala, nga atán summulbog, nga napiya tu dappit na, ay ittu win ya pangidúngán da kanu kitu bapor, nu mabaal da. ⁴⁰ Ay díkod nippà da ngala ngin datu basing, se da ibansi kitu bebay, se da ubbadán pe datu tali nga pinaggálut da kadatu ulin, ta senu mabalin da kampela ngin tu mangulin. Ay se da biladan tu láyag kitu padne dappit tin. ⁴¹ Ay tútu nedákal kitu karagintán. Nelumlum tu bugung na, ay akkan da masátág gin. Ay tu íput na, ay atán na madadál gapu kadatu naggat ta bal-balnag kitu bebay.

⁴² Ay tu lammát datu suldádu, ay patayan da ngámin nin datu bálud, ta senu áwan makatalug kaggída nga magbarráw. ⁴³ Ngamay sinipa natu kapitán da ta piyán na nga biyágan ne Pablo. Ay díkod datu makammu manalug kaggída, ay pinagsappáw nada nga munna nga gumadáng, ⁴⁴ se na nga pinasarunu datu duddúma nga nagangpaw kadatu tabla se datu káyu nga nadadál, nga aruminta natu bapor. Ay ittu tu nakagadáng kami ngámin na áwan nà-nàwaán.

Tu kowad de Pablo ka Malta

28 Ay kane makagadáng kami yin, ay ittu tu nakammu mi nga Malta tu púgu nga nadatang mi. ² Namáru pà-pà nang kadakami datu toláy kitúni. Sinangaíli dakami ngámin. Ay gapu ta magudán pe yin, ay se nasiyam, ay pinagpìnit dakami pe ka pinagginuduwán mi. ³ Ay e Pablo, ay nawe nangákup kadatu rùruping, se na we irungrong kitu upu da. Ngamay

uwad bummurád nga malága, kane maprangán kitu upu. Namayatpattán na tu íma ne Pablo, se tutu wala di umibbat tin. ⁴ Ay kane masingan datu tolay tu malága kitu íma na, ay nán da kitu isaisa kaggída, “Pumappatay kid yán na tolay, ta oray nelasátan na ya bebay, ay matay kammala kiyán nin ka ammánis naya kalawagán kaggína,” nán da. ⁵ Ngamay akkan na il-ilgan ne Pablo, se na isungap tu idaw kitu apuy. ⁶ Id-idaggán datu tolay tu ilillanát natu íma na se itu kalibat na, ngamay nabayág gin, may áwan da ammu nga kapal-palíyan na. Ay tútu naulis tu uray da, se da ngin nán nga isa nga diyos nge Pablo.

⁷ Ay adanni pe kitúni tu lusà ne Publius, nga ittu tu apu kitu púgu Malta. Pinalnà nakami kitu balay na, ay se naganggam pà nang nga nanangaáli kadakami. ⁸ Ay nepà-pàmu pe nga atán madagáng se magtuweng tu ama ne Publius. Ay díkod nawe siningan ne Pablo. Ay neparotun na tu íma na kaggína, se na nekarárag, ay bummílag gala ngin. ⁹ Ay kane màwa tun, ay naglalbet ngámin datu magtatakit kitun na púgu nga magpaágas, ay bummílag da ngámin pe. ¹⁰⁻¹¹ Ay tútu adu lugud datu niddanán da kadakami ka panaruanggam da.

Tu nedaddatang de Pablo ka Roma

Kane din nakatallu búlán kami yin kattoni Malta, ay nawe kami yin. Ay kitu ipappan mi yin, ay pinabalúnán dakami pe kadatu ngámin na masápul mi. Nagtakay kami kitu bapor nga gayát ka Alejandria, nga nagimáng kitúni nga púgu kane magamiyán. Tun na bapor, ay sinan kitu diyos da nga síngin tu tagematun na. ¹² Ay kane dumung kami ka íli Siracusa ngin, ay nakàlu kami manin kattoni. ¹³ Ay se kami la manin nagbapor nga mawe ka Regium. Ay kane makatangalgaw kami yin, ay uwad báli nga mepasabat kadakami. Ay tútu se kami yala nakadatang ka íli Puteoli kane kaláwa. ¹⁴ Ay uwad da pe nasuwà mi nga makiwagi kadakami nga mangurug pe ke Jesus. Sinangaáli dakami kitúni ka tangaligguwán. Ay se kami yala nga nawe ka Roma.

¹⁵ Ay kane magina datu wawwági nga mangurug kattoni nga atán kami yin, ay sinabat dakami oray kitu ad-adayyu pikam. Ata kitu Tindáan ka Apio tu nanabtán datu duddúma kadakami, ay datu duddúma, ay panda kitu Tallu wa Sininda. Ay kane malásin ne Pablo da, ay nagiyáman ke Dios, se pummiya tu ur-uray na.

¹⁶ Ay kane makadatang kami ka íli Roma ngin, ay pinagbum-bumálay da ngala nge Pablo, may atán peyang pe ya magguwardiya kaggína.

Tu inagbàbànan de Pablo se datu Judyu ka Roma

¹⁷ Ay kane malpás tu tallu walgaw win, ay pinaayabán ne Pablo datu ap-apu datu Judyu ka Roma. Ay kane maurnung da ngin, ay nán na kaggída, “Kabbulun nga ap-apu, oray áwan ku wa nagbasúlán kadatu páda tada nga Judyu, se kadatu gagángay datu inagkona tada, ay tiniliw dà ala ka Jerusalem, se dà idarum kadatu iRoma. ¹⁸ Ay kane mabustigár dà datu iRoma, ay piyán dà kammin ipalawán gapu ta áwan da ammu wa básul ku nga annung da nga pamatayán kiyà. ¹⁹ Ngamay datu páda tada nga Judyu, ay akkan dà kammala ngin nin piyán pepalawán. Ay díkod tu lugud din na ingkapilitán nga umang ku nga ipadisi-dir idi ya kásu ke Ari Cesar. May áwan ku nga ipabásul kaggída nga kapáda tada nga Judyu. ²⁰ Ay pinaayabán takayu ta piyán takayu amomanán. Ata piyán ku wala nga ipakammu kadakayu ya kinur-korugán nga gapu naya nekakadenà i. Ay áwan sabáli, nu di ya angngurug ku wala kiya innanamán tada nga iIsrael,” nán ne Pablo kadatu Judyu.

²¹ Ay tútu nán da kaggína, “Awan mi nálà a súrát nga gayát ka probinsiya Judea ka mepanggap kikaw. Ay se áwan pe inumbet nga keliyán mu nga mangidámag ka oray nágan na nga nàwa mu wa nadakè. ²² Ngamay piyán mi nga ginán nu nágan naya lam-lammat mu kampela ngin nin. Ta ammu mi ya angngalúsaw daya tolay kiya ngámin il-íli kiya bungguay nu,” nán da kaggína.

²³ Ay tu win tu nangngagi da ka algaw nga ilalbet da kammin kitu giyán ne Pablo. Ay kane umbet da manin, ay adu da. Nanggayát ki pagmakát panda ki gabi nga nelaw-lawág ne Pablo kaggída tu mepanggap kitu ngámin nin. Ay nekagi na pe yin datu mepanggap kiya angngituráy ne Dios. Nelaw-lawág na pe datu sur-súrát tu Moses se datu pagbàbànanan ne Dios kitun, ta senu kurugan da pe yin datu mepanggap ke Jesus. ²⁴ Nangurug datu duddúma, may datu duddúma, ay akkan da nangurug. ²⁵ Ay díkod akkan da lugud da nagpapáda ka uray.

Ay kane mawe da ngin, ay nagúni pikam me Pablo, nga nán na, “Kurug mà tu nepesúrát naya Ispiritu ne Dios kitu Isaias nga pagbàbànanan ne Dios kitun nga nán na kídí ka mepanggap kadatu inagkona tada,

²⁶ ‘Nán ne Dios kiyà, nga we ku ikagi idi kadatu tolay,’
nán tu Isaias kitu súrát na.

‘Kurug nga magina nu daya kag-kagiyan ku,
may akkan nu tutu wala nga maaw-awátan.

Kurug nga sisínán nu daya ipassingan ku,
may akkan nuda tutu wala nga melásin. Ittu ya
ikagi mu, nán ne Dios,

²⁷ ta nakulnit tin daya uray didde tolay yi,
se akkan da pe makagina,
se magkakaddam da pe yin.

Ata lùsawan dà masingan, se giginán, se maawátan,
ta get nu magbalitád da kiyà, nga nán da, se kuda
kappiyánan nin, nán ne Dios,”
nán ne Pablo kaggída.

²⁸ “Ay túya ipakammù lugud pe kadakayu, nga idi nga dámag mepanggap
ki angngalà ne Dios kadaya tolay, ay mebàbànan nin kadaya akkan Judyu,
ay ginán da mà.” ²⁹ Ay kane din makagi na dayanin, ay ittu win tu nawe
pe yin datu Judyu. Ngamay nagsuw-suwáy da kampela ngin.

Tu inaggag-agyán ne Pablo ka Roma

³⁰ Ay duwa dagun ne Pablo nga nag-agyán kitu inabángan na nga balay
ka Roma. Ay inanggam na ngámin datu tolay nga inumbet ka giyán na.

³¹ Ay nebàbànan na kaggída ya mepanggap kiya angngituráy ne Dios, se
na nebàbànan pe ye Apu Jesu-Cristo. Ay akkan nin-induwán nagbàbànan,
ta áwan makalípán nin kaggína.